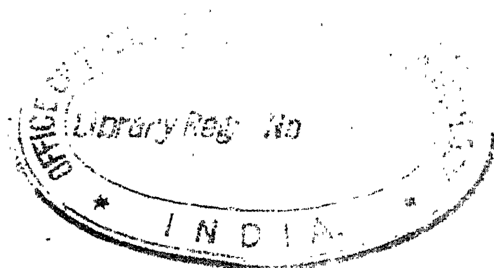

Library Reg. No
INDIA

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN DIRECTIEVERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

OPGERICHT 1778.

DEEL LV—1917.

BATAVIA
G. KOLFF & Co.

'S GRAVENHAGE
M. NIJHOFF.

1917—1918

INHOUD.

Notulen der eerste Directievergadering, gehouden op Maandag 5 Februari 1917.

Aanwezig: de Directieleden W. J. COENEN, voorzitter, Dr. G. A. J. HAZEU, onder-voorzitter, V. ZIMMERMANN, Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN, Dr. F. D. K. BOSCH, J. P. MOQUETTE, P. J. OTT DE VRIES, en de adj.-secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden C. M. PLEYTE en Dr. H. DJAJADININGRAT.

I. De Notulen der laatste vergadering, te weten die van 22 December 1916, worden goedgekeurd eu gearresteerd.

II. Als eerste punt van beraadslaging stelt de voorzitter, overeenkomstig het besluit in de laatste bijeenkomst (sub VII) aan de orde de overbrenging der goudcollectie naar de daarvoor bestemde nieuwe bovenverdieping. Deze quaestie hangt samen met de verplaatsing en het opnieuw ordenen van het muntkabinet; de openvallende ruimte heeft de bibliotheek noodig voor hare uitbreiding. Er is dus haast bij de zaak. Daar de zieke conservator nu in het onvermijdelijke berust en van het zelf overbrengen der verzameling heeft afgezien; daar verder de Directieleden vóór het begin dezer vergadering in de gelegenheid zijn geweest om de localiteit in oogenschouw te nemen, kunnen thans onverwijld de noodige maatregelen genomen worden. Hij stelt voor eene commissie voor de overbrenging te benoemen. De Heer MOQUETTE meent, dat daartoe ter vorige vergadering reeds de namen MOQUETTE, BOSCH, DJAJADININGRAT genoemd zijn. De Heer HAZEU betwijfelt, of Dr. DJAJADININGRAT naast

zijne tweevoudige ambtelijke werkzaamheid nog op zich zal kunnen nemen, dagelijks gedurende eenige weken te dien einde in het Museum aanwezig te zijn. Na eenige gedachtenwisseling wordt besloten als derde in deze commissie de adj.-conservator op te nemen. Haar zal volmacht worden verleend alle gerezen vragen en alle verdere détails uit te maken Over de wijze, waarop het werk der catalogiseering van de afdeeling Land- en Volkenkunde voortgang zal kunnen hebben, wenscht zich de vergadering in eene aanstaande Zondagmorgenbijeenkomst een denkbeeld te vormen. De thans geinstalleerde commissie met den Heer MOQUETTE als voorzitter, de H.H. BOSCH en SCHWARTZ als medeleden, zal geheel vrij staan in hare wijze van werken, ook voor zooveel betreft de samenstelling van den Gids voor de goudkamer, en aanvaardt hare taak met het uitgesproken verlangen, dat spoed worde gemaakt.

III. De Heer ZIMMERMANN legt vervolgens de stukken betreffende de boekafsluiting van het jaar 1916 over, die in rondlezing zullen worden gezonden.

De voorzitter, overtuigd dat de gunstiger stand van zaken niet het minst te danken is aan het keurig en geheel belangeloos beheer van den penningmeester, spreekt hem namens de Directie zijn zeer hartelijken dank uit.

IV. Alsnu worden overeenkomstig de artikelen 10 en 13 van het Reglement van Orde de commissies van opname benoemd:

voor de financiën de H.H. MOQUETTE en BOSCH;

voor de numismatische verzameling: de H.H. ZIMMERMANN en COENEN;

voor de ethnographische verzameling en die der handschriften: de H.H. COENEN en BOSCH;

voor de archaeologische collectie: de H.H. OTT DE VRIES en SCHUMANN;

voor de bibliotheek: de H. H. HAZEU en SCHUMANN. Genoemde heeren verklaren zich allen bereid aan deze opdracht te voldoen.

V. De voorzitter noodigt de aanwezigen uit hunne gedachten te laten gaan over candidaten voor de twee opengevallen zetels in de Directie.

In de beide vacatures worden de H. H. P. DE ROO DE LA FAILLE en Mr. K. F. CREUTZBERG gekozen.

VI. Inzake de contributie en verdere reglementswijzigingen legt de Heer ZIMMERMANN mede namens Mr. SCHUMANN de door beiden geteekende adviezen over, die in rondlezing zullen worden gegeven.

VII. In de commissie tot het ontwerpen van eventueel voor te stellen uitvoerbepalingen voor ethnographica (Sept.-vergadering sub III 24, Notulen 1916 blz. 118), die door het vertrek van Dr. MORESCO onvoltallig is geworden, zal Mr. CREUTZBERG uitgenoodigd worden zitting te nemen.

VIII. In de commissie tot het nagaan van eene minder kostbare verlichting (Oct.-vergad. sub IV, Notulen 1916 blz. 142) wordt de Heer OTT DE VRIES bijgekozen.

IX. Een kort verslag van den Heer SCHWARTZ over zijne reis naar Bali, met verantwoording der toegestane gelden, hetwelk bij alle leden is rondgegaan, wordt in het archief gedeponeerd.

X. Bij de verdere rondvraag deelt de Heer BOSCH mede:

1e. dat door hem en den bibliothecaris een onderzoek is ingesteld naar de edita in het fondsmagazijn en dat zij getracht hebben de vroeger vastgestelde prijzen van verscheidene werken te herzien, rekening houdende met den voorraad, den tijd van verschijnen, het uiterlijk dezer werken, terwijl men zich mede heeft laten leiden

door de bedragen, die voor deze boeken op de laatste veiling bij KOLFF en Co. zijn besteed. De aldus gewijzigde lijst zal nu in rondlezing worden gegeven. Voorgesteld wordt, dat deze, zoodra ze door de Directie zal zijn vastgesteld, op ander papier gedrukt, in het Tijdschrift zal worden bijgebonden en ook afzonderlijk zal worden rondgezonden.

Aangenomen.

2e. dat van den Heer J. L. MOENS te Weltevreden ten geschenke is ontvangen een praehistorische vuursteenen dissel, gevonden in een boom te Djogja.

Bedanken.

3e. dat de Heer VAN STEIN CALLENFELS een opstel, getiteld: de inscriptie op den steen van Kandangan, heeft aangeboden voor het Tijdschrift.

In handen gesteld van de H.H. BOSCH en DJAJADININGRAT.

XI. De Heer SCHUMANN brengt ter tafel een koedi van het eiland Madoera, bestemd om eventueel te worden gezonden aan den Heer J. W. VAN NOUHUYS, directeur van het Museum voor Land- en Volkenkunde, te Rotterdam, die in een schrijven van 16 Juli 1916 (Notulen, blz. 144) om voorwerpen van deze verouderde soort heeft gevraagd. Van den resident van Banjoemas en den regent van Lebak, wier bemiddeling eveneens ingeroepen werd, is nog geen antwoord ingekomen. Twee korte beschrijvingen, koedi's, van door leerlingen der Bestuursschool vervaardigd, zullen circuleeren (Zie Notulen 1917, blz. 25.

De koedi aangekocht voor f. 3.50.

XII. De Heer OTT DE VRIES enz.

XIII. De Heer MOQUETTE:

1e. brengt rapport uit namens de H.H. HAZEU en DJAJADININGRAT inzake het hun toevertrouwd artikel

van den Heer ZIMMERMANN over de nieuwe moskee te Djati (Notulen Dec. 1916, blz. 159). Dit opstel met de beide afbeeldingen zal worden opgenomen in het Tijdschrift.

2e. doet uit eigen naam en dien van Dr. DJAJADININGRAT, verslag omtrent de bijdrage van den Heer J. A. WASTERVAL, „Aanteekeningen omtrent zwangerschap, geboorte, kindermoord en huwelijk in en omtrent de Tanah Merahbaai" (Notulen 1916 blz. 162). Dit vervolg op een reeds gedrukt artikel zal worden geplaatst in het Tijdschrift, maar zonder de foto, waarnaar in den tekst niet verwezen wordt.

3e. bericht insgelijks namens Dr. DJAJADININGRAT, dat de beschreven lontarbladen, door Dr. H. J. VAN LUMMEL in October l.l. den Heer COENEN aangeboden, bevatten: Verhaal (in het Javaansch) van Praboe Tahildjawarsa, vorst van Sahalsah (Zie Notulen 1916, blz. 191).

Dit handschrift zal als aanwinst worden geboekt, den gever dank worden betuigd.

4e. vestigt de aandacht op het overlijden van den Heer H. N. STUART, die in 1909 tot eerelid van het Genootschap werd benoemd, na gedurende bijna 8 jaren het secretariaat en ruim 7 jaar het thesaurierschap te hebben waargenomen. (Notulen 1909, blz. 46/49, 70, 71).

Een schrijven van rouwbeklag worde aan de weduwe gezonden.

5e. meldt, dat de Heer ROUFFAER zijne teleurstelling heeft uitgedrukt over het niet meer verzenden van 's Genootschaps edita naar Europa in de tegenwoordige omstandigheden, en zijn verlangen heeft te kennen gegeven om althans zijn exemplaar der Notulen te ontvangen.

Gereleveerd wordt, dat de bedoeling is de publicaties in het belang der leden te bewaren, tot het vervoer weer veilig zal zijn. Aan het verlangen van den Heer ROUFFAER zal echter gedeeltelijk worden voldaan door toezending der Notulen.

XIV. De Heer ZIMMERMANN:

1e. is gereedgekomen met eene beschrijving van den plattegrond van den kraton te Solo, na zijn verblijf aldaar aangekondigd (zie Notulen Nov. 1915, VI 2 blz. 108).

Dit opstel, voor het Tijdschrift bestemd, wordt in handen gesteld van de H.H. HAZEU en DJAJADININGRAT.

2e. biedt voor de collectie oorlogslitteratuur aan:

„Massart, Comment les Belges résistent à la domination allemande, 1916".

In dank aanvaard.

Wegens het vergevorderd uur wordt de behandeling der ingekomen stukken op de a.s. morgenvergadering gesteld.

Hierna wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 18 Februari 1917.

COENEN,
voorzitter.

P. GEDIKING,
adj.-secretaris.

Notulen der tweede Directievergadering, gehouden op Zondag 18 Februari 1917.

Aanwezig: de Directieleden W. J. COENEN, voorzitter; Dr. G. A. J. HAZEU, onder-voorzitter; J. P. MOQUETTE, Dr. H. DJAJADININGRAT, Dr. F. D. K. BOSCH, P. J. OTT DE VRIES, P. DE ROO DE LA FAILLE, Mr. K. F. CREUTZBERG; voorts de adj.-conservator H. J. E. F. SCHWARTZ, uitgenoodigd om in deze bijeenkomst tegenwoordig te zijn, en de adj.-secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden V. ZIMMERMANN, C. M. PLEYTE, Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN.

I. De voorzitter uit bij de opening dezer morgenvergadering, die om plaats en tijd eene buitengewone zou kunnen heeten, zijne vreugde, dat daarin de nieuw-benoemde leden hun' zetel reeds hebben ingenomen. Wat het Bataviaasch Genootschap is, behoeft bij den Heer DE ROO DE LA FAILLE, die, naar de annalen aanwijzen, van 1905-1911 deel van de Directie uitmaakte, noch ook wel den Heer CREUTZBERG uiteen te zetten. Zal het hun gaan gelijk zoovelen anderen in dezen kring, wien hun drukke werk niet toelaat voor het Genootschap zooveel te doen, als zij zich eigenlijk schuldig rekenden, hij roept beiden toe: geeft, wat gij ons geven kunt, en spreekt den wensch voor een aangenaam samenwerken uit.

II. De Notulen der laatste vergadering, die van 5 Febr. l.l., worden goedgekeurd en gearresteerd, nadat bepaald is, van welke passages het drukken zal worden achter wege gelaten.

III. De Voorzitter memoreert het plan, voor deze bijeenkomst gemaakt, te weten de Directieleden in staat te stellen zich een denkbeeld te vormen, hoe het met het catalogiseeren der ethnographische verzameling staat. De Heer SCHWARTZ is uitgenoodigd bij deze vergadering tegenwoordig te zijn, ten einde in dit werk inzicht te geven.

De Heer SCHWARTZ meent spoedig aan het verlangen naar een voor het publiek verkrijgbaren leiddraad te kunnen voldoen. Eerst is hij begonnen aan een' beschrijvenden catalogus der collectie, maar ziende, dat zulks te tijdroovend zou worden, heeft hij den Conservator voorgesteld deze vooraf te doen gaan door een' „Gids voor een vluchtig bezoek", die tevens de basis zou vormen voor den beschrijvenden catalogus.

Op verzoek van den voorzitter geeft de Heer MOQUETTE een overzicht van de lijdensgeschiedenis van het catalogiseeren dezer afdeeling. Belangeloos had Mevr. SERRURIER (in 1901) op zich genomen de ethnographische collectie te reorganiseeren naar de denkbeelden van haren overleden echtgenoot. Van den catalogus had zij een groot deel gereed gemaakt, toen zij (in 1910) wegens gezondheidsredenen naar Europa terugging. Er moesten maatregelen genomen worden voor de voortzetting van het werk.

De Heer MOQUETTE verklaarde zich bereid het beheer op zich te nemen, met het uitgesproken voorbehoud evenwel, dat hij geen ethnograaf was. Men was destijds druk aan het bouwen van de achterzaal voor de Nieuw-Guinea-collectie. Toen de heer PLEYTE als conservator optrad, nam hij op zich de geheele afdeeling te ordenen en den catalogus te vervaardigen. De heer PLEYTE stelde eene andere rangschikking voor dan die van den Heer SERRURIER, welke evenwel met het oog op den omvang eener reorganisatie alleen in de door hem te installeeren afdeeling Nieuw-Guinea werd toegestaan (1912). Het

bleek echter, dat zijne geographische groepeering ook op andere afdeelingen was toegepast, zoodat men nu stond voor het feit, dat het Museum naar tweeërlei systeem was gerangschikt (1913). Om de noodzakelijke eenheid te verkrijgen, werd besloten het systeem-Pleyte op de geheele collectie toe te passen (1913). Aan den catalogus werd sinds gewerkt.

Op eene vraag van den Voorzitter, wat het bezwaar tegen het systeem-Serrurier was, dat men zulk een reuzenwerk ondernam, verklaart Dr. HAZEU, dat destijds (spreker kan niet verzekeren hoe het thans is) onder de ethnographen werkelijk verschil van meening bestond aangaande de wijze van rangschikking en indeeling der ethnographica in een Museum. Er waren voorstanders van de geographische en van de systematische groepeering, terwijl nog anderen een soort van compromis tusschen beide wenschten. De Heer SERRURIER was aanhanger van het ethnographisch systeem, de Heer PLEYTE van het geographisch. Heeft het voor vakgeleerden voordeel het overeenkomstig materiaal bijeen te vinden ter vergelijking, voor een Museum, dat geen particuliere studieverzameling voor geleerden is, en dat in de eerste plaats voor het groote publiek bestemd moet wezen heeft eene indeeling landsgewijze en onderverdeeld in groepen inderdaad veel voor.

Kon echter van den catalogus-Serrurier niet het materiaal gebruikt worden voor den nieuwen? De conservator heeft zich daaromtrent ontkennend uitgesproken (Notulen 1911 blz. 14 VI sub 10).

De Heer SCHWARTZ hervat zijne uiteenzetting. Bij het catalogiseeren is het ethnographisch systeem geheel verlaten. De 14 groepen van den Heer SERRURIER werden ingekrompen tot 7 (Not. 1911 blz. 13).

De Voorzitter wenscht thans te vernemen, wat er gereed is gemaakt sinds de komst van den Heer SCHWARTZ in December 1915.

Van den beschrijvenden catalogus een klein deel: alleen de eilanden bewesten Sumatra.

Werd daarbij weer van meet af aan begonnen? vraagt de Heer COENEN.

Van den ouden catalogus van Van der Chijs was weinig te gebruiken, omdat deze naar tijdsorde was geschikt, niet naar groepen. De groepsgewijze beschrijving van Mevr. SERRURIER was een afschrift van den inventaris.

Toen de Heer PLEYTE goedgevonden had, dat eerst de Gids werd samengesteld, is de Heer SCHWARTZ er in Maart of April 1916 aan begonnen. Daarvan is thans af Sumatra en de eilanden ten W. en ten O., Bali en Lombok (2e zaal), Borneo, Sangir-, Soela-, Boeton-groep, Celebes zelf nog niet. Java staat op papier. Van de 4e zaal: Nieuw- Guinea en de Molukken is N.-Guinea geïnventariseerd, nog niet gecatalogiseerd. Thans zijn echter vele aanwinsten bij te werken.

Daar de adj.-conservator verklaart het geheel gereedgemaakte en getypte gedeelte bij de voortzetting van het werk te kunnen missen, wordt besloten deze proeven ter kennismaking aan de Directieleden in rondlezing te geven.

Na gewezen te hebben op de noodzaak om aan het gemis van een' behoorlijken catalogus een eind te maken, op de vele jaren sinds Serrurier verloopen, op het rechtmatig ongeduld van de zijde van het publiek, stelt de Voorzitter de categorische vraag, wanneer althans de Gids gereed komt. De Heer SCHWARTZ deelt zijne werkwijze mede: het uit den inventaris bijeengebrachte op papier, moet bij de kasten geverifieerd worden. Er ontbreken veel labels, soms zijn niet alle voorwerpen aanwezig. Wat de beschrijvingen betreft, deze zijn ongelijk, die van Prof. Snouck Hurgronje minutieus, evenzoo die van Dr. HAZEU betreffende de Gajo-landen, doch andere weer uiterst beknopt, hetgeen de Heer MOQUETTE uit den toevloed in de jaren van den run op Nieuw-Guinea ver-

klaart en verontschuldigt. Er stonden destijds verscheiden collecties op doorzending naar Europa te wachten, waaruit het Museum eerst eene keuze moest doen.

Zijn nu deze beschrijvingen voor den beschrijvenden catalogus ontoereikend, voor den Gids zijn zij voldoende.

Nogmaals gevraagd naar den termijn, waarin het boekje gereed kan zijn, doet de Heer SCHWARTZ het voorstel de beschrijving zaal voor zaal te doen verschijnen. De Heer MOQUETTE noemt den Gids voor de Goudkamer als antecedent, maar de voorzitter acht deze afdeeling geheel op zich zelf staande en niet te vergelijken met de andere zalen. De vergadering is eenstemmig van oordeel, dat het beter is de Gids voor alle zalen tegelijk te doen verschijnen.

De Heer SCHWARTZ verklaart met eene speling van drie maanden voor oponthoud als dat, hetwelk de overbrenging der goudkamer nu geeft, den Gids in 6 maanden te kunnen voltooien met de middelen en hulpkrachten, waarover hij nu beschikt.

De Heer BOSCH meent met de door hem toegezegde korte beschrijving der oudheidkundige verzameling eveneens tegen dien tijd gereed te zullen zijn Wil men beide in één deel doen verschijnen?

Dit wordt niet wenschelijk geoordeeld. De boekjes zullen in gelijk formaat en gelijk uiterlijk worden uitgegeven, met een paar foto's in elk.

Omtrent den beschrijvenden catalogus kan nog niets worden beloofd. Zelfs het Ethnographisch Museum te Leiden beschikt nog niet over een' volledigen, beschrijvenden catalogus. Het is een werk van langen adem de 18000 nummers te beschrijven. Wel zullen hiervan zaal voor zaal, afdeeling voor afdeeling, gepubliceerd worden, maar hetgeen nu gereed is, is te weinig om te worden gedrukt.

De Voorzitter neemt acte van de formeele verklaring, dat dit jaar dus drie gidsen voor de uitgave gereed zullen zijn: die voor de ethnographische en archaeologische afdeelingen en die voor de goudkamer.

Nadat de Directie zich tevreden verklaard heeft met den verstrekten uitleg en den Heer SCHWARTZ nog eenige vragen gesteld zijn, wordt dezen gelegenheid gegeven de vergadering te verlaten.

IV. Thans werpt de Voorzitter de vraag op, of de opstelling der archaeologische verzameling wel geheel strookt met de wenschen van den conservator? Op hem, Voorzitter, maakt dat buiten liggen zonder dak en het daardoor blootgesteld zijn van nog vele stukken, nu eens aan felle zonnewarmte, dan aan den regen, den indruk van een' noodtoestand.

De Heer BOSCH verklaart, dat die staat van zaken een gevolg is geweest van de ontruiming van vestibule en rotonde. Door den bouw der bovenverdieping is de aanblik dus niet behoorlijk. Vele beelden zijn reeds herplaatst, andere zullen volgen. Dan zal men beter overzicht krijgen over de beschikbare ruimte. Te vreezen valt, dat er voor eenige stukken, b.v. de groote steenen kuipen, geen plaats zal zijn. Maar wat hij duidelijk wil laten uitkomen is, dat de toestand beter moet heeten dan hij geweest is, en dat deze door verdere herplaatsing nog beter worden zal.

Gememoreerd wordt, dat bij den aankoop van het terrein naast het Museum een oudhedenpark was beraamd, waarvoor door den Heer HOMAN VAN DER HEIDE een beschuttend afdak was toegezegd.

Dit plan, gelijk dat om op de plaats der Bestuursschool het nieuwe Bibliotheekgebouw op te trekken, is eenigszins op den achtergrond geraakt. Nadat nog de Heer BOSCH heeft te kennen gegeven, dat de stukken, waarvan thans sprake is, minder mooi zijn en eene kostbare onderbrenging niet verdienen, sluit zich de vergadering aan bij het gevoelen van Dr. HAZEU, die meent, dat men in de laatste jaren voortdurend aan het verbouwen is geweest en het daarom wenschelijk acht, dat

er thans iets klaar zal komen, alvorens weder nieuwe plannen te beramen.

V. De commissie van opname voor die afdeeling (de H. H. HAZEU en SCHUMANN) wordt mede uitgenoodigd zich op de hoogte te stellen, in hoeverre het secretariaat den bibliothecaris een bezwaar oplevert voor het juist en met spoed volbrengen der taak, voor welke hij in het bijzonden is aangesteld.

VI. De Heer MOQUETTE wenscht daarna nog eenige vragen, de schikking en vertimmering der kasten betreffende, aan het oordeel der vergadering te onderwerpen, doch de Voorzitter is van meening, dat de vergadering aan de commissie algeheele volmacht heeft gegeven en dat zij in deze materie dus kan handelen, zooals zij meent te moeten doen.

De Heer MOQUETTE enz.

VII. Voor de ingezonden en uit de rondlezing terug gekomen stukken is ook ditmaal geen tijd overgebleven, zoodat den Voorzitter machtiging wordt verleend, al wat geen opzettelijke bespreking meer vereischt, af te doen:

1—4, 21, 32, zie Notulen 5 Maart 1917 sub IV.

5. Antwoord van den Resident van Benkoelen, L. C. WESTENENK, op de toezending eener uitnoodiging om tot het lidmaatschap toe te treden.

Informatie.

6. Schrijven van de University of Chicago Librarles, 17 Oct. 1916, met het bericht, dat zij voor de door hen verlangde deelen der Verhandelingen bereid zijn de door ons gekozen uitgaven der Universiteit te geven, welke door bemiddeling van Smithsonian Insitution, Exchange Service, Washington, werden verzonden. Verzoeken voortaan geregelden ruil.

De bedoelde werken ontvangen. Ruil toegestaan.

7. Brief van den President der Société de l'Histoire des Colonies françaises, Parijs 7 Nov. 1916, houdende quitantie voor gestort abonnement op de Revue en mededeeling, dat zij lacunes in onze serie niet kunnen aanvullen en den voorgeslagen ruil tegen het Tijdschrift niet kunnen aanvaarden.

Informatie.

8. Schrijven van J. H. DE BUSSY, boekhandelaar, Amsterdam 17 Oct. 1916, waarin de vraag van 24 Mei l.l. om Priangan en „de andere door het Genootschap uitgegeven werken" wordt herhaald. Bij inwilliging van het verzoek zal de gestaakte zending van de „Indische Mercuur" worden hervat.

28 Aug. 1916 geschreven, dat aan Nijhoff verzocht is, een exemplaar van Priangan kosteloos te zenden.

17 Sept. inlichting gevraagd omtrent de betreffende een' ruil gevoerde correspondentie. (Zie Not. Maart 1917, sub. VII).

9. Aanbieding door het Hoofdbestuur der Koloniale Tentoonstelling, Semarang, Nov. 1916, van het Gedenkboek, 2 deelen, 4°.

Bedankt 31 Dec. 1916.

10. Verzoek van de Commissie van aanslag in de Bedrijfsbelasting enz., Batavia 29 Dec. 1916, No. 68, om opgaven betreffende het inlandsch personeel van het Genootschap.

Verstrekt 2 Jan. 1917.

11. Renvooi van den wd. Directeur van O. en B. E., Batavia 22 Dec. 1916, No. 59432 R, behelzende eene missive van den Resident van Madioen, 13 Dec. 1916, No. 11037/25, met afschrift van schrijven No. 7237/25, 8 Dec. 1916, van den Ass.-Resident van Ngawi, betreffende een versteend voorwerp, daarbij aangeboden.

Advies verzocht aan Kon. Natuurk. Vereeniging.

12. Bericht van ontvangst. 4 Jan. 1917, No. 102/10, door den Ass.-Resident van Magelang, van den postwissel ad ƒ 6.— voor den hier aangekochten gouden ring.
Informatie.

13. Kennisgeving door den wd. Directeur van O. en E. Batavia 3 Jan. 1917, No. 201, van zijne ambtsaanvaarding.
Informatie.

14. Bekendmaking van volmacht door ALBRECHT & Co., 1 Jan. '17 verleend aan A. EMMINK.
Informatie.

15. Mededeeling van ontvangst door den Ass.- Resident van Toeloengagoeng, 5 Jan. 1917, No. 118/11, van een postwissel voor door het Genootschap aangekocht koper vaatwerk (Notulen 1916, blz. 164).
Informatie.

16. Bericht van den Secretaris der Milit. Sociëteit „Concordia", Batavia 16 Jan. 1917, No. 22, dat bij het Bestuur geen bezwaar bestaat tegen ruil of aankoop van drukwerken uit de Leeszaal, en de gecommitteerde in overleg zal treden met 's Genootschaps bibliothecaris.
Opgave gedaan aan overste DE BRUIJN.

17. Aanbieding door den wd. Directeur van O. en E., bij missive No. 1482, Batavia 16 Jan. 1917, van vier ingevulde woordenlijsten- Holle van op de Soela- eilanden gesproken talen, welke lijsten herkomstig zijn van het Legerbestuur.
Aanvaard voor de handschriften-verzameling.

18. Aanbieding van eenige (Arabische) propagandageschriften betreffende den oorlog, door den consul van Oostenrijk-Hongarije bij schrijven, Batavia 17 Jan. 1917, No. 17.
Bibliotheek.

19. Toezegging door den Japanschen Consul, Batavia

16 Jan. '17 van eventueel in Japan uitgekomen oorlogspamfletten.

Informatie.

20. Toezegging van Fransche oorlogsgeschriften door den Franschen Consul, Batavia 17 Jan. 1917.

Informatie.

22. Aanbieding door den Belgischen Consul van het 3e Grijsboek in antwoord op het Duitsche Witboek: Die völkerrechtswidrige Führung enz. met eene circulaire van de Belgische regeering, Le Havre, 1 Mei 1916.

Bibliotheek.

23. Mededeeling van den Amerikaanschen Consul, Batavia 20 Jan. 1917, dat bij hem geen oorlogslitteratuur, als door de Directie bedoeld, berust, maar hij zich bereid verklaart ze eventueel af te staan.

Informatie.

24. Aanbieding door den Voorzitter der Vereeniging: Het Proefstation voor de Java-Suikerindustrie, Soerabaia 17 Jan. 1917, No. P. 173, van: Verslag der Chemische Afdeeling over 1915.

Bedankt.

25. Onkostenrekening der Kon. Paketvaart Maatschappij, Tandjong Priok, 16 Jan. 1917, voor per vlagadres van Bali vervoerde colli.

Per postwissel voldaan.

26. Renvooi, No. 1421R, Batavia 19 Jan. 1917, van den wd. Directeur van O. en E., door tusschenkomst van den Chef van den Oudheidkundigen Dienst, met schrijven van den Resident van Semarang en den Ass.-Resident van Japara betreffende een gouden ring.

Advies van den Conservator der Archaeologische Verzameling: zonder waarde voor de collectie.

Teruggezonden aan het Dep. van O. en E.

27. Dankbetuiging van Burgemeester en Wethouders der Gemeente Rotterdam, 4 Nov. 1916, voor de afgestane ethnographica van Nieuw-Guinea en elders ten behoeve van het Museum aldaar.

Informatie.

28. Renvooi No. 2583, Batavia 25 Jan. 1917, van den wd. Directeur van O. en E., waarbij afschrift wordt toegezonden van een verzoek aan den Alg. Pakhuismeester om colli ethnographica uit de collectie FEUILLETAU DE BRUYN, bestemd voor de Kon. Millit. Academie te Breda, af te laten halen bij het Bataviaasch Genootschap.

Zie No. 30.

29. Schrijven van den 1sten Gouvernementssecretaris, Buitenzorg 27 Jan. 1917, No. 232/I, waarbij in verband met de toezegging van het Genootschap, om hoofdstuk XI, sub j, van het Exploratieverslag van Ned.-Nieuw-Guinea te bewerken, bericht wordt, dat het drukken over zes maanden, tot dat hoofdstuk zal zijn gevorderd.

Informatie.

30. Reçu van den Algem. Pakhuismeester, 30 Jan. 1917, voor de afgehaalde twee colli der collectie FEUILLETAU DE BRUYN.

Zie No. 28.

31. Schrijven van den Heer ED F. W. CROESE VAN VINKEVEEN, Malang 1 Februari 1917, die om een diploma als lid verzoekt en de toezending van een artikel (omtrent het Amoghapiça brons van Djago) voor het Tijdschrift aankondigt.

Het diploma gezonden; het artikel nog niet ontvangen.

32. Dienstnota van den Archivaris der Algemeene Secretarie, Buitenzorg 29 Jan. 1917, waarbij aangeboden worden 2 van den Minister van Kolonien ontvangen exemplaren van: Rapporten over de ontwikkeling der groot-nijverheid in Japan, door H. H. VAN KOL."

Bedankt.

33. Verzoek van de Library of Congress, Washington 6 Dec. 1916, om Serat Tjentini. I/II, VII/VIII.

Staat in ruil met het Genootschap; gezonden.

34. Toezegging door den Turkschen Consul-Generaal, Weltevreden 7 Februari 1917, van (eventueele) oorlogsgeschriften.

Informatie.

35. Aanbieding bij missive No. 1574/10, 7 Febr. 1917, door den Assistent-Resident van Poerworedjo, van 15 toegezonden gouden voorwerpen (geschatte waarde f10 -), gevonden te Doekoeh Brebes, desa Bendosari, onderdistrict Gebang, district Loano, regentschap Poerworedjo, residentie Kedoe.

Advies van den Conservator der Archaeol. Verzameling: Aankoopen. Postwissel gezonden.

36. Aanbieding van: „Catalogus der afd. Hydrographie van het Dep. van Marine" door den Commandant der Zeemacht enz., bij dienstbrief No. 1343, Batavia 13 Febr. 1917.

Bedankt.

37. Schrijven van den Heer P. DE ROO DE LA FAILLE, Weltevreden 13 Febr. 1917, waarbij de uitnoodiging om zitting te nemen in de Directie van het Bataviaasch Genootschap, gaarne wordt aanvaard.

Informatie.

38. Evenzoo, Weltevreden 12 Febr. 1917, van Mr. K. F. CREUTZBERG.

Informatie.

39. Mededeeling van ALBRECHT & Co., Weltevreden 16 Febr. 1917, dat de door de Directie gewenschte geteekende letters zijn ontvangen.

Informatie.

VIII. Verzocht hebben van de ledenlijst te worden geschrapt:
B. SCHAGEN VAN SOELEN, res. v. Bezoeki, te Bondowoso.
J. J. VERWYK, res. van Kedoe, te Magelang.
S. VAN DER PLAS, gouv. v. Sumatra's Oostkust, te Medan.
Mr. H. V. MONSANTO, te Weltevreden.

Terwijl zich voor het lidmaatschap hebben opgegeven:
Mr. W. DE LOOS, recht. ambtr, te Madioen.
H. E. STEINMETZ, oud-resident, te Weltevreden.
W. H HOOGLAND, Dir. Ind. Spaarbank, te Bandoeng.
ED. F. W. CROESE VAN VINKEVEEN, proeftuinemployé s. f. Krebet, Malang.
J. KATS, Ambtr t/b. van den Dir. v. O. en E, Depok.

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directievergadering van 5 Maart 1917.

COENEN,
voorzitter.
P. GEDIKING,
adj. secretaris.

Notulen der derde Directievergadering, gehouden Maandag 5 Maart '17.

Aanwezig: de Directieleden W. J. COENEN, voorzitter; V. ZIMMERMANN, J. P. MOQUETTE, Mr. Dr W. M. G. SCHUMANN, Dr. H. DJAJADININGRAT, Dr. F.D.K. BOSCH, P. DE ROO DE LA FAILLE, Mr. K. F. CREUTZBERG en de adj.-secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden Dr. G. A. J. HAZEU, ondervoorzitter, en P. J. OTT DE VRIES, die van hunne verhindering kennis hebben gegeven, en C. M. PLEYTE, door ziekte.

I. De notulen der vorige vergadering, die van 18 Februari 1l., worden na eenige discussie betreffende bijvoegingen, goedgekeurd en gearresteerd.

II. Bij de rondvraag deelt Dr. BOSCH mede, dat hij voor gegevens uit den hier niet aanwezigen Bombay Gazetteer zich gewend heeft tot Prof. PH. VOGEL te Leiden, die in zijn antwoord er de aandacht op vestigde, dat bij eene aanvraag door bemiddeling der regeering te Buitenzorg het Engelsch-Indisch gouvernement ongetwijfeld bereid zou zijn de geheele collectie der verschenen Gazetteers kosteloos het Genootschap ter beschikking te stellen.

De waarde dezer provinciale en districtsbeschrijvingen is ongelijk, maar zij vormen zeer zeker eene gewenschte aanwinst voor de bibliotheek, waarin behalve de Imperial Gazetteer (in verschillende en ook de nieuwste uitgaven) tot nu alleen twee provincie-Gazetters van ouderen datum zijn aangetroffen. Hij stelt daarom voor den wenk van Dr. VOGEL te volgen en zich tot Buitenzorg te wenden

ten einde eene verzameling van de nieuwste uitgaven dezer boeken te verkrijgen.

De Voorzitter is van meening, dat een lichaam als het Bataviaasch Genootschap zich uit eigen hoofde kan richten tot de Britsch-Indische Regeering. Besloten wordt te schrijven aan den Nederlandschen Consul-Generaal voor Britsch-Indië te Calcutta.

III. De Heer DJAJADININGRAT meldt, dat de drie Bubuksahhandschriften, den tweeden September 1916 te te Leiden aangevraagd (zie Notulen 1916 blz 119), door de goede zorg van Dr. B. SCHRIEKE behouden zijn overgekomen en reeds ter beschikking van den Heer P. J. VAN STEIN CALLENFELS werden gesteld.

De geteekende reçu's zullen thans worden teruggezouden; den bibliothecaris der Leidsche Universiteit en den interpres legati Warneriani dank worden betuigd.

IV. De Voorzitter wenscht, waar hem ter vorige vergadering machtiging werd verleend de ingekomen stukken af te doen, toch wat betreft een vijftal de meening der Directieleden te vernemen:

1. Voorstel van de Commissie voor het Adatrecht, Leiden 15 Sept. 1916, om „het periodiek, door het Genootschap uitgegeven" (Tijdschrift ?), vanaf 1 Jan. 1916 gratis te zenden in ruil voor wat de Commissie vanaf dien datum doet verschijnen.

(Het origineel d.d. 5 Febr. 1916 van dit duplicaat schrijven is niet ontvangen).

Tegen den voorgestelden ruil bestaat geen bezwaar, alleen heeft de Directie in Mei 1916 (Notulen blz. 47, sub VII) besloten de verzending der edita naar Europa met het oog op de onzekere verbindingen te staken tot na den oorlog, hetgeen thans a fortiori geldt. Aan Prof. C. VAN VOLLENHOVEN zal zulks in het antwoord worden medegedeeld.

2. Vraag van M. SOERIPNO, Solo 20 Nov. 1916, of toezending van een oud boek betreffende wajangvertooningen gewenscht wordt?

Het handschrift ter beoordeeling hier op te zenden.

3. Nadere voorstellen omtrent den ruil met de Universiteit van Californië, kenbaar gemaakt in een schrijven van den mede-bibliothecaris, Berkeley 3 Oct. 1916, onder toezending van een catalogus harer publicaties

Ofschoon de uitgaven der Uuiversiteit in de literaire vakken een geringeren omvang hebben dan die in de natuurkundige, wordt besloten, zooveel mogelijk alle edita volledig af te staan, waartoe opdracht wordt gegeven aan den bibliothecaris.

4. Schrijven van J. H. DE BUSSY, boekhandelaar-uitgever te Amsterdam, waarin bij de condities voor het in commissie nemen van edita mededeelt (zijnde 30 à 35 pct. in totaal) en die voor levering van boekwerken en tijdschriften (Holl. prijs met frankeering per zeepost).

De diverse onkosten, door den boekhandelaar Nijhoff voor het in commissie houden der edita van het Genootschap in rekening gebracht zijn van dien aard, dat zij een al te groot deel van de opbrengst der door hem verkochte exemplaren in beslag nemen.

21. Bericht van den Duitschen Consul, Batavia 17 Jan. 1917, No. 134, dat geen Duitsche geschriften door de censuur worden doorgelaten en hij dus aanraadt ten behoeve van de ontworpen verzameling van Indië betreffende oorlogspamfletten de hulp der Nederlandsche diplomatie in de Centrale landen in te roepen.

De Heer SCHUMANN doet den voorslag, aan de Koninklijke Bibliotheek te 's Gravenhage, welke zich veel aan de documentatie van den oorlog heeft laten gelegen liggen, te verzoeken om eventueele doubletten der hier bedoelde lectuur af te staan.

Tevens wordt de aandacht gevestigd op 3 soorten van oorlogsberichten en beschouwingen van Duitsche zijde, die, als in Indië verschenen drukwerken, in de termen vallen om door de Bibliotheek te worden aangeschaft (Reglement van Orde, art. 6).

32. Circulaire betreffende een samen te stellen Bibliotheekgids voor Ned.-Indië vanwege de Vereeniging tot Bevordering van het Bibliotheekwezen in Ned.-Indië (gedateerd Weltevreden Jan. 1917) met vragenlijst.

De vergadering betuigt hare instemming met het voorstel van den voorzitter om hem en den bibliothecaris de beantwoording van de vragenlijst over te laten, welk antwoord daarop in rondlezing zal worden gezonden. Verwezen zal worden wat vraag 2 betreft, naar het Reglement van Orde art. 11, en naar de Notulen 1915, blz. 63, alwaar uitgesproken is, dat, wat ook geschiede, het Genootschap het beheer over zijn eigen boekerij niet uit handen wenscht te geven.

V. De stukken betreffende de boekafsluiting over 1916 zijn in rondlezing geweest. De voorzitter verzoekt den penningmeester op de begrooting de posten voor de verschillende verzamelingen, welke blanco gelaten zijn om door de conservatoren te worden bepaald, evenals andere jaren in overleg met deze Heeren in te vullen. Daarna zullen de stukken in handen worden gegeven aan de Commissie tot opname der financiën, de H.H. MOQUETTE en BOSCH.

VI. De voorstellen der H.H. ZIMMERMANN en SCHUMANN betreffende contributie- en wetswijziging kunnen, daar de laatstgenoemde praeadviseur te 9 uur de vergadering heeft verlaten, niet behandeld worden; maar tevens is het gewenscht, dat de nieuwbenoemde Directieleden in de gelegenheid zijn van deze adviezen kennis te nemen.

VII. Thans komen aan de orde de nieuw ingekomen stukken, die in rondlezing zijn geweest:

1. Aanbieding bij schrijven, Solo 17 Februari 1917, door den Heer G. H. C. KILIAAN (Poerwodadi) eener korte beschrijving van een' door hem gezienen steen met inscriptie te Tegal Toeri, desa Kraton, afd. Magetan (Madioen).

Reeds bekend (Verbeek, Oudheden v. Java, blz. 209 en 299).

Bedankt.

2. Inzending bij brief, Pinggirsarie (Trenggalek), 16 Febr. 1917, door L. ADAM, van de toegezegde landschapsbeschrijving der contrôle-afdeeling Panggoel (Goenoengkidoel), bestemd voor het Tijdschrift.

Commissie: Dr. H DJAJADININGRAT en Dr. F. D. K. BOSCH.

3. Aanbieding door A. TH. MANUSAMA bij schrijven Batavia 26 Februari 1917 van een overdruk van een opstel in De Waterstaats-Ingenieur over „Gabah-gabah als bouwstof".

Bedankt.

4. Antwoord van den boekhandelaar J. H. DE BUSSY, Amsterdam 18 Dec. 1916, op het verzoek dezerzijds van 17 Sept. l.l. om inlichting betreffende eene (hier niet gevonden) correspondentie aangaande ruil van edita tegen de „Indische Mercuur". Ook bij hem is geen briefwisseling aanwezig; meent, dat het eene mondelinge afspraak is geweest. Erkent de ontvangst van Dr. DE HAAN'S werk Priangan.

Informatie

VIII. Ingekomen is voorts een schrijven van den landsarchivaris, Dr. F. DE HAAN, Weltevreden 4 Maart 1917, waarin namens den Heer B. HOETINK te 's-Gravenhage, afschrift of photographische reproductie verzocht wordt van

een Chineesche kroniek, in manuscript in de verzameling van het Genootschap aanwezig (Notulen 1909, blz. 160) en om andere gegevens aangaande Bengcon, den eersten kapitein der Chineezen te Batavia.

Dr. DJAJADININGRAT is bereid zich met deze zaak te belasten.

IX. Een brief van den Heer PLEYTE enz. wordt voor kennisgeving aangenomen.

X. De beide koedi-beschrijvingen door leerlingen der Bestuursschool uit Madoera worden na haren rondgang gedeponeerd in het archief. Aan den Resident van Banjoemas en den Regent van Lebak, wien medewerking werd verzocht voor den aankoop dezer ouderwetsche kapmessen in hun gewest (zie Notulen 1916, blz. 144). zal antwoord op het schrijven dezerzijds van 10 Nov. 1916 worden verzocht.

XI. Ten slotte wordt, overeenkomstig het besluit, in de vergadering van 5 Februari l.l. sub VII genomen, de Heer Mr. CREUTZBERG door den Voorzitter uitgenoodigd zitting te nemen in de commissie, ingesteld tot het beramen van eventueel aanhangig te maken bepalingen op den uitvoer van ethnographica (Notulen 1916, blz. 118).

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directievergadering van 2 April 1917.

COENEN,
voorzitter.
P. GEDIKING,
adj.-secretaris.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 1e kwartaal 1917.

Abbas de Groote (Shah). Zijn intocht met de vreemde gezanten binnen Ispahān in het jaar 1619. [Door *L. W. G. de Roo de la Faille*]. Delft 1913. Met 12 pl. 8°.

Uitgave der Commissie tot voorbereiding van de feesten ter gelegenheid van het XIIIde lustrum van het Delftsch Studenten Corps.

Adatrechtbundels, bezorgd door de Commissie voor het adatrecht.. [Deel] XII], Gemengd. 's-Gravenhage 1916. 8°.

Agenda Lumière 1911. Paris [1911]. 12°.

Contient: La photographie des couleurs, p. 7-41 etc.

Beus (*G. de*), Plaatselijk Woordenboek van Java en Madoera, bevattende Alphab. Naamlijst van de voornaamste plaatsen en van alle Landbouwondernemingen . . . met gegevens betreffende den postdienst enz. 1e uitgave. Amsterdam [1912]. gr. 8°.

Boeser (*P. A. A.*), Beschrijving van de Egyptische Verzameling in het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden. [Deel VIII]. Mummiekisten van het Nieuwe Rijk. Met 21 afb. op 10 pl. 's-Gravenhage 1916. fol.

Boetzelaer van Dubbeldam (*C. W. Th.* Baron *van*), De zendingsscholen en het volksonderwijs. Referaat gehouden op de Zendings-Conferentie te Bandoeng 20 — 27 Aug. 1916. Batavia 1917. 8°.

Overdruk uit het Overzicht van de XVe Zendings-Conferentie.

Boldingh (*I.*), Zakflora voor de landbouwstreken op Java. Batavia 1916. 8°.

Uitg. door het N.-I. Landbouw Syndicaat bij gelegenheid van het Alg. N.-I. Bodemcongres.

Bonaparte (Le Prince [*R.*]), Notes ptéridologiques. Fasc. II. Paris 1915. 8°.

Broersma (*R.*), De roman der Lampongs. Batavia-Weltevreden 1916. 8°.

Overgedrukt uit het Tijdschrift B. B. Deel L. No. 5.

Broersma (*R.*), Rubber in Lebak. [Amsterdam 1916]. 8°.

Overgedrukt uit „De Indische Gids", Nov. afl. 1916.

Bulletin de l'Académie Malgache.... Année 1913. Vol. XII (2e Partie.) Tananarive [1916]. Avec pl. 8°.

Callenfels (*P. V. van Stein*), Oudheidkundige aanteekeningen. Bureng. Weltevreden 1917. 8°.

Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap (deel LVIII, afl. 1/2).

Can (*Fra: Bert.*) et *Geo. Durrwell*, Carnet de route d'un Petit Marsouin Cochinchinois. Impressions et souvenirs de la Grande Guerre. Saigon 1916. Av. portr. 8°.

Publications de la Société des Etudes Indochinoises.

Catalogue (Descriptive) of the Government Collections of Manuscripts, deposited at the Deccan College, Poona. Compiled by the Assistant to the Professor of Sanscrit, Deccan College, Poona. Vol. I: Vedic Literature. Part I. Samhitās and Brāhmanās. Bombay 1916. 8°.

Catalogus van de Militaire Geneeskundige Bibliotheek te Weltevreden. Boekwerken en Acad. Proefschriften van 1888-1915 en alle Tijdschriften. Batavia 1916. 8°.

Catalogus van kaarten en boekwerken, uitgegeven door de afd. Hydrographie van het Ministerie van Marine... ['s-Gravenhage] 1916. 8°.

Catenius- van der Meyden (J. M. J.), Ons huis in Indië. Handboek bij de keuze, de inrichting enz. van het huis met bijgebouwen en erf, naar de eischen der hygiëne, benevens raadgevingen en wenken op huishoudelijk gebied. Semarang [1908]. Met portr. en platen. 8°.

Come to Java. Information for Travellers. With a Map. Weltevreden (Batavia) 1917. Illustr. 8°.

Issued by the Official Tourist Bureau.

Crémier (Vict.), La photographie des couleurs par les plaques autochromes. Paris 1911. Avec fig. 8°.

Daftar boekoe-boekoe jang dikeloearkan atas oesara Commissie voor de Volkslectuur. Betawi 1915. 8°.

[Bijgewerkt tot eind 1916].

Idem (Catalogus jang kedoea). Betawi 1917. 8°.

Demontès (Vict.), L'Algérie pendant ces dix-huit mois de guerre. Alger 1916. 8°.

Extrait du Bulletin de la Société de Géographie d'Alger et de l'Afrique du Nord.

Fabius (A. N. J.) (F. A. Buis), Het leven van Willem III (1650 — 1702). Alkmaar 1912. Met platen. 8°.

Facts (Some) and figures about the Dutch East Indies. [Weltevreden 1916]. With 1 map. 8°.

Published by the Division of Industry and Commerce of the Department of Agriculture etc. Buitenzorg (Java).

Foster (Geo. Bur.), The Function of Religion in Man's Struggle for Existence. [4th Impression]. Chicago [1910]. 8°.

Franklin (Fra. Geo.), The Legislative History of Naturalisation in the United States from the Revolutionary War to 1861. Chicago 1906. 8°.

Gopinatha Rao (T. A.), Elements of Hindu Iconography. Vol, II part I—II. Madras 1916. With 159 pl. 8°.

Hall (*Cha. Cuth.*), Christ and the Eastern Soul. The witness of the oriental consciousness to Jesus Christ. Chicago 1909. 8°.

The Barrows Lectures 1906—1907.

Heel (*M. G. van*), Gedenkboek van de Koloniale Tentoonstelling Semarang, 20 Aug.—22 Nov. 1914. Batavia [1916]. 2 deelen. Met platen en plattegrond. 4°.

Uitg. door het Hoofdbestuur der Vereeniging Koloniale Tentoonstelling Semarang.

Heyne (*K.*), De nuttige planten van Ned.-Indië. Tevens synthetische catalogus der verzamelingen van het Museum voor Economische Botanie te Buitenzorg. Deel II. Batavia 1916. 8°.

Jaarverslag van de Inspectie voor de Landelijke Inkomsten in Ned.-Indië over 1914 en 1915. Weltevreden 1916. M. krtn. 8°.

— Idem. [Bijvoegsel]: De oeconomische-kringen-indeeling van Java en Madoera, schaal 1 : 500.000 (3 bladen).

Jaarboek van het Mijnwezen in Ned.-Indië. Jrg. 43. (1914). Algemeen gedeelte. Batavia 1916. Met kaart en tab. 8°.

— Idem. Jaarg. 44. (1915). Verhandelingen. 1e Gedeelte. Batavia 1916. Met 1 kaart en 13 fig. 8°.

Jaarverslag (Tweede) van de Vereeniging Het Makassaarsch Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen. [Makassar 1916]. Met photo. 8°.

Jaarverslag. — Dienst der Zoutverpakking. Jaarverslag over 1915. Batavia 1917. 8°.

Departement der Gouvernementsbedrijven in Ned.-Indië.

Kamerling (*Z.*), Periodische Klimaatswijzigingen en Tropische Landbouw. Haarlem 1916. Met fig. 8°.

Kol (*H. H. van*), De ontwikkeling der groot-industrie in Japan. Rapport, samengesteld ingevolge opdracht van

den Minister van Koloniën. 's Gravenhage 1916. 2 deelen. Met tabellen. 8°.

Koorders (*S. H.*), Beknopt overzicht van eenige Ned.-Indische natuurmonumenten, die tot het Landsdomein behooren en waarvoor Staatsbescherming noodig geacht wordt. (Met toelichtingen ... en 3 schetskaarten). Batavia 1916. 8°.

Mededeelingen over Ned.-Indische natuurmonumenten. No. 1.

Lest we forget... A page from the history of the English in Egypt [by *M. M. Rifat*]. W. p. 1915. With 6 pl. 8° obl.

Linné (*Carl von*). — Bref och skrifvelser af och till *Carl von Linné*... utgifna af Upsala Universitet. IIa Afd. Utländska brefväxlingen. Del I, utgifven... af *J. M. Hulth*. Upsala-Berlin 1916. 8°.

Manly (*Jo. Mat.*) and *Jo. Arth. Powell*, A Manual for Writers, covering the needs of authors for information on rules of writing and practice in printing. [2d Edition, 2d Impression]. Chicago [1916]. 8°.

Manusama (*A. Th.*), Gaba-gaba als bouwstof. Eene bijdrage tot de kennis der Indische bouwmaterialen. Met één teekening. [Soerabaja 1916]. 4°.

Overgedrukt uit „De Waterstaats-Ingenieur". No. 11, IVe Jaargang, 1916.

Maspero (*Hen.*), Études d'histoire d'Annam. Hanoi 1916. 8°.

Bulletin de l'Ecole Française d'Extrême-Orient. 16e Année Tome XVI, No 1.

Massart (*Jean*), Comment les Belges résistent à la domination allemande. Contribution au livre des douleurs de la Belgique. Lausanne-Paris 1916. Avec pl. 8°.

Mededeelingen. — Natuurmonumenten van Ned.-Indië. Mededeelingen over Ned.-Indische natuuremonumnten,

uitgegeven door de Ned.-Ind. Vereeniging tot natuurbescherming. Mededeeling No. 1 e. v. Batavia 1916. 8°.

Moulton (*Ri. Gr.*), The Modern Study of Literature. An introduction to literary theory and interpretation. [2d Impression]. Chicago [1916]. 8°.

Observations made at secondary stations in Neth. East-India. Published... by *W. van Bemmelen.* Vol. IV (1914). Batavia 1917. 4°.

R. Magnet. and Meteorol. Observatory at Batavia.

Ouwens (*P. A.*), De voornaamste giftslangen van Ned. Oost-Indië. Met een verhandeling over de verschijnselen en over de behandeling van giftigen slangenbeet. Leiden 1916. Met 19 pl. 4°.

Overzicht der geldmiddelen van Ned.-Indië van 1867 af. Uitgegeven door het Ministerie van Koloniën. 's-Gravenhage 1916. 8°.

Passelecq (*Fern.*), Pages d'histoire, 1914-1916. Le second Livre blanc allemand. (Aktenstücke zum Kriegsausbruch). Essai critique et notes sur l'altération officielle des documents belges. Avec facs. Paris-Nancy [1916]. 12°.

Publications of the University of California. March 1914. Berkeley [1914]. 8°.

— Idem. Supplemental Announcement Oct. 1915. Berkeley [1915]. 8°.

University of California Bulletin, 3d Ser. Vol. VII, No. 9.

Regenwaarnemingen in Ned.-Indië. Jaarg. 37 [1915]. Deel II. Uitkomsten. Batavia 1916. 8°.

Bewerkt en uitg. door het Kon. Magn. en Meteor, Observatorium te Batavia.

Régime (Le) des prisonniers de guerre en France et en Allemagne au regard des conventions internationales, 1914 — 1916. Préface de *Lou. Renault.* Paris 1916. 8 .

Réponse au Livre Blanc allemand du 10 mai 1915. „Die völkerrechtswidrige Führung des belgischen Volkskriegs". Paris 1916. fol.

Report of the Trustees of the Public Library, Museums and National Gallery of Victoria, for 1915, etc. Melbourne 1916. 8°.

Report (Annual) of the Archaeological Survey of India. Part I, 1914-15, by *Jo. Marshall.* Calcutta 1916. With 20 pl. 4°.

Report (Progress) of the Archaeological Survey of India, Western Circle, for the year ending 31st March 1916. Bombay 1916. Fol.

Report (Annual Progress) of the Superintendent, Muhammadan and British Monuments, Northern Circle, for the year ending 31st March, 1916. Allahabad 1916. With 21 pl. fol.

Reports. — South Australia. Official Reports of the Parliamentary Debates. Session 1916. 2d Session of the XXIId Parliament. Adelaide 1916. 2 vol. 8°.

Roorda (T. B.) en *M. W. de Visser.* Tentoonstelling van Japansch lakwerk in het Rijks Ethnographisch Museum te Leiden, vanaf 15 Dec. 1916. Ingeleid en verklaard door —. [Haarlem 1916]. Met 16 afb. 4°.

[Overgedrukt uit: Oude kunst V].

Sapir (E.), Time Perspective in Aboriginal American Culture. A Study in Method. Ottawa 1916. 8°.

Canada Department of Mines. Geological Survey. Memoir 90. (No. 13, Anthropological Series).

Schrieke (Bertr. Joh. Ot.), Het Boek van Bonang. Proefschrift Univ. Leiden. Utrecht 1916. 8°.

Schrijnen (Jos.), Nederlandsche Volkskunde. Deel II. Zutphen [1916]. 8°.

Sibt ibn al-Jauzî.-Mir'ât az-Zamân (a.H. 495—654) by *Sams ad-Dîn Abu 'l Muzaffar Yusuf ben Qizughlu ben Abdallah*, commonly known by the surname of *Sibt ibn al-Jauzî*. A facsimile reproduction of Ms. No. 136 of the Landberg Collection of Arabic Mss. belonging to the Yale University, edited with introduction by *Jam. Ri. Jewett*. Chicago 1907. 4°.

Statistiek der Rechtsbedeeling in Ned.-Indië over het jaar 1907. Samengesteld bij het Hoofdbureau van het Gevangeniswezen. Weltevreden [1917]. fol.

Statuten van de Vereeniging, Het Makassaarsch Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen, te Makassar. Makassar [1914]. 12°.

Bijgevoegd: Huishoudelijk reglement enz.

Thomas (*Wi. I.*), Sex and Society. Studies in the social psychology of sex. [4th Impression]. Chicago 1913. 8°.

Tourist Guide (Illustrated) to Buitenzorg, the Preanger and Central Java. With 4 maps. Weltevreden (Batavia) 1913. 8°.

Official Tourist Bureau.

Tourist Guide (Illustrated) to East Java, Bali and Lombok. With 3 maps. Weltevreden (Batavia) 1914. 8°.

Official Tourist Bureau.

Verslag betreffende het Spoor- en Tramwegwezen in Ned.-Indië over het jaar 1915 (2e verslag)... Weltevreden 1916. 8°.

Verslag over de hervormingen van het Gevangeniswezen, wat betreft de jaren 1911 t/m 1915, bewerkt bij het Hoofdbureau van het Gevangeniswezen (Dep. van Justitie) en verschenen op 4 Dec. 1916. Batavia 1916. Met pl. fol.

Verslag van de Chemische Afdeeling van »Het Proefstation voor de Java-Suikerindustrie" te Pekalongan over het jaar 1915. Soerabaja 1916. 8°.

Verslag van den Sumatra-Staatsspoorweg en van de Ombilinmijnen over 1915. Batavia 1916. Met 2 tab. 8°.

Verslag van den toestand der Gemeente Makasser over 1915. [Makasser 1916]. 8°.

Verslag. — R. Katholiek Weeshuis te Semarang. Verslag over het jaar 1916. Semarang 1917. 8°.

Vuuren (*L. van*), Een woord tot inleiding bij den Onderzeeschen vorm van Celebes. Weltevreden 1916. 8°.

Overgedrukt uit het Natuurkundig Tijdschrift voor Ned.-Indië, Deel LXXVI, 2e afl.

Waugh (*F. W.*), Iroqu[o]is Foods and Food Preparation. Ottawa 1916. With 39 pl. and 2 fig. 8°.

Canada Dep. of Mines. Geological Survey. Memoir 86. (No. 12, Anthropological Series).

Westenenk (*L. C.*), Sumatra. Illustrated Tourist Guide. A Fourteen Days' Trip in the Padang Highlands. (The Land of Minang Kabau). With a Map. Batavia (Weltevreden) 1913. 8°.

Translated and issued by: The Official Tourist Bureau

Wikander (*Hu.*), Om det materiella arbetsbetinget och dess viktigaste rättsföljder, med särskild hänsyn till svensk rättspraxis. Uppsala-Leipzig 1916. 8°.

Arbeten utgifna med understöd af Vilh. Ekmans Universitetsfond, Uppsala. [Del] 17.

Wurzbach (*Alfr. von*), Niederländisches Künstler-Lexikon auf Grund archivalischer Forschungen bearbeitet. Mit mehr als 3000 Monogrammen. Wien-Leipzig 1906-1911 3 Bände. 8°.

I. A — K. II. L — Z III. Nachträge.

Zeemansgids voor den Oost-Indischen Archipel. 4e druk. Deel I-II. 's-Gravenhage 1916. Met kaart. 8°

— Idem. Aanvullingsblad no. 1, op deel V (bijgewerkt tot 1916). 8°.

Notulen der vierde Directievergadering, gehouden op Maandag 2 April 1917.

Aanwezig: de Directieleden W. J. COENEN, voorzitter, V. ZIMMERMANN, J. P. MOQUETTE, Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN, P. DE ROO DE LA FAILLE, Dr. H. DJAJADININGRAT, Dr. F. D. K. BOSCH, en de adj.- secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden Dr. G. A. J. HAZEU, C. M. PLEYTE, P. J. OTT DE VRIES, Mr. K. F. CREUTZBERG.

I. De notulen der vorige vergadering op 5 Maart l. l. worden met eenige daarin gemaakte veranderingen goedgekeurd en gearresteerd.

II. Aan de orde zouden thans komen de voorstellen der H. H. ZIMMERMANN en SCHUMANN betreffende wijziging der contributie en verdere veranderingen in het Reglement (Notulen verg. 5 Febr. sub VI). Daar echter de voorzitter prijs stelt op de opinie van den ondervoorzitter, Dr. HAZEU, met zijne lange ervaring, en op die der andere afwezigen, geeft hij in overweging de behandeling uit te stellen tot eene afzonderlijke bijeenkomst. De Heer ZIMMERMANN is van meening, dat de gedachtenwisseling niet breedvoerig behoeft te zijn, en de thans ontbrekenden hunne inzichten kunnen vaststellen aan de hand der notulen, terwijl toch de Algemeene Vergadering beslist.

De meeningen blijven verdeeld. Besloten wordt de e. v. maandvergadering (7 Mei) in de eerste plaats te bestemmen voor de behandeling van deze aangelegenheid.

III. De herziene prijslijst der uitgaven van het Genootschap (Notulen 5 Febr. X sub I) is uit de rondlezing gekomen en wordt ongewijzigd vastgesteld.

IV. De proeven van „Catalogus der Ethnographische Verzameling" en „Gids voor een vluchtig bezoek" door den adj. conservator (vergadering 18 Febr. sub III) zijn eveneens bij de leden rondgegaan. De H. H. BOSCH en DJAJADININGRAT achten de rubrieken, zooals ze in 1911 (notulen 30 Jan. VI sub 6 en 10) op voorstel van den conservator zijn vastgesteld, niet gelukkig. Bijv. ware bij de groepenindeeling de naam: „Hindoeisme, Islamisme, Animisme", die ontoepasselijk is voor streken, waar beide eerstgenoemde nooit hebben bestaan, beter te vervangen door „godsdienst" of „godsdienstig leven", om er ook het aanverwante onder te kunnen begrijpen.

Het opschrift „Oorlog en vrede" (van groep VII) lijkt hun slechts te bevatten, wat in het eerste lid wordt aangeduid. Men raadplege voor indeeling den nieuwen catalogus van 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden enz.

V. Het antwoord op de vragenlijst ten behoeve van den „Bibliotheekgids voor Ned-Indië" (notulen 5 Maart 17 sub IV 32) heeft bij de rondlezing aanleiding gegeven enz.

De ingevulde lijst zal dus overeenkomstig het concept (met een paar kleine wijzigingen) aan de bewerkers worden toegezonden.

VI. De rondvraag begint bij den Heer BOSCH. Deze:

1. leest, mede namens den Heer MOQUETTE het volgend verslag voor aangaande hun commissoriaal onderzoek van het financieel beheer:

„Ondergeteekenden, in de vergadering van 5 Februari 1917 in commissie gesteld om het finantieele beheer van het afgeloopen jaar na te gaan, hebben op 27 Maart d. a. v. aan die opdracht voldaan.

De Kassiersrekening en de bedragen der gekweekte rente werden door ons nagegaan.

Van het kasboek gingen wij bij wijze van proef alle ontvang- en uitgaafposten na van de maand Juni en vergeleken de boekingen met de betreffende chèques en quitanties, terwijl de optellingen en saldi geverifieerd werden.

Op speciaal verzoek van den penningmeester begaven wij ons naar de Escompto Mij, filiaal Noordwijk, en constateerden, dat de aldaar bewaarde effecten overeenkwamen met de specificatie.

Wij verklaren hierbij, dat de boeken, zooals niet anders te verwachten was, nauwkeurig gehouden zijn, en geven mitsdien in overweging den penningmeester acquit en décharge te verleenen van zijn beheer over 1916".

Onder bijval der vergadering wordt den penningmeester overeenkomstig het voorstel acquit en décharge verleend met bijzonderen dank voor zijn mooi werk.

2. brengt ter tafel een padimes, door den Heer J. L. MOENS ten geschenke aangeboden. Dit voorwerp, in Kedoe gekocht, is waarschijnlijk afkomstig uit Bali (zie dezelfde motieven in het werk van Nieuwenkamp)

Den gever worde dank betuigd.

3. vestigt er de aandacht op, dat in 1919 de 300-jarige herdenking van de stichting der stad Batavia plaats zal hebben, voor welke gelegenheid in Nederland het Koloniaal Instituut reeds haar plannen ontwierp. Het komt hem gewenscht voor, dat het Genootschap alsdan een gedenkboek zal uitgeven in populairen en leesbaren vorm. Voor de samenstelling zoude men zich in de eerste plaats moeten wenden tot 's Genootschaps eerelid, den landsarchivaris Dr. F. de HAAN.

Dit plan vindt instemming

De Heer DE ROO DE LA FAILLE denkt zich zulk een gedenkboek als tafereel van de stad op verschillende historische tijdstippen, en versierd met platen.

De vermelding van den naam Rach geeft den Heer SCHUMANN aanleiding een ander plan naar voren te brengen. Ook in Nederland zullen ongetwijfeld gedenkboeken worden uitgegeven. Eenig is echter de verzameling platen van Rach, welke het Genootschap bezit. Het is eene gedachte van den Heer DE HAAN zelf, gelijk de Heer MOQUETTE opmerkt, deze door uitgave meer bekend te maken. De reproductie zou in de ware grootte moeten geschieden en de Heer DE HAAN worden aangezocht de uitgave te willen leiden en een' verklarenden tekst samen te stellen. Dezen ook in eene andere taal bij te voegen, acht men bij een geheel nationaal werk overbodig. Op de vraag, of de kas zulk eene uitgave zal veroorlooven, geeft de penningmeester bemoedigend antwoord.

Het aldus gewijzigd ontwerp wordt door de vergaderden gunstig ontvangen. Het bestuur zal een verzoek aan den Heer DE HAAN doen afgaan, enz

VII. De Heer SCHUMANN:

1. brengt ook uit naam van den Heer OTT DE VRIES, rapport uit in zake de jaarlijksche opname der Oudheidkundige Verzameling, hetwelk hieronder volgt.

Batavia, 1 April 1917.

De Commissie, in de Directievergadering van 5 Febr. j. l. benoemd tot opneming van den toestand van de Archeologische verzameling, heeft zich den 1sten April, onder leiding van den betrokken conservator, van die taak gekweten.

Zij heeft bevonden, dat de beelden, die uit hoofde van de verbouwing elders opgesteld zijn geweest, grootendeels in de vestibule en de rotonde herplaatst zijn en de bronsverzameling is overgebracht naar de bovenzaal, die eerstdaags voor het publiek zal opengesteld kunnen worden.

Zij nam nota van de verklaring van den conservator, dat, zoodra de herplaatsing der beelden haar beslag gekregen heeft, een aanvang zal gemaakt worden met het ophangen van foto's en verklarende op- en bijschriften (zie Not. 1916 blz. 138/9).

De commissie voornoemd,
(w. g.) SCHUMANN.
(w. g.) P. J. OTT DE VRIES.

De voorzitter dankt den conservator der betrokken afdeeling voor al de moeite, die hij zich voor de herplaatsing der beelden heeft gegeven.

2. de Heer SCHUMANN wenscht voorts te vernemen, of de destijds ingestelde Commissie voor de historische monumenten der Nederlanders in Indië ook werk heeft geleverd, waarvan gebruik zoude zijn te maken bij een eventueel gedenkboek.

Het blijkt, dat het arbeidsveld der Commissie is toegevallen aan den Oudheidkundigen Dienst, en dat deze zich voorstelt na den oorlog die zaak met kracht aan te vatten.

VIII. De Heer DE ROO DE LA FAILLE biedt eene reproductie aan van eenen plattegrond van Batavia uit het jaar 1770, die na een bezoek van den Gouv.-Generaal aan het Kadaster, door zorg van den spreker in de Topographische Inrichting werd bewerkt. Het ware gewenscht deze kaart ingelijst in de Compagnieskamer op te hangen.

Aan dezen wensch zal gevolg worden gegeven. De bibliotheek heeft van den Chef van den kadastralen dienst 2 exemplaren dezer uitgave ontvangen.

IX. De Heer ZIMMERMANN:

1. heeft overeenkomstig den in de vorige vergadering (sub V) geuiten wensch de posten op de begrooting voor 1917 in overleg met de betrokken conservatoren vastgesteld. Deze worden, om den langen weg van rondlezing te

vermijden, een voor een door de vergadering nagegaan, waarop de begrooting in haar geheel wordt goedgekeurd.

2. brengt de belasting der bedienden bij het Genootschap ter sprake. Meer en meer wordt bij particulieren deze voor hen voldaan; van het inlandsch personeel van het Museum werd in de laatste jaren voor degenen met de hoogste loonen, die uitteraard het langst in dienst waren, de belasting betaald, voor die de laagste verdiensten hadden, niet. Ofschoon de meerderheid der Directieleden er principieel tegen is daartoe mede te werken, dat de inlander aan belasting betalen ontwent, gaan allen accoord met het voorstel: voor degenen, die een half jaar in dienst zijn de helft, voor degenen, die een jaar of langer in het Museum werken, het geheele bedrag te voldoen.

X. De Heer DJAJADININGRAT:

1. brengt mede namens Dr. BOSCH verslag uit over het in hunne handen gestelde stuk van den Heer L. ADAM, getiteld: „Landschapsbeschrijving der controle-afdeeling Panggoel (Goenoengkidoel," (Notulen 5 Maart 1917 VIII sub 2).

Wordt besloten het handschrift ter beschikking van den inzender te stellen.

2. heeft van den Heer TH. J. VELTMAN, te Segli een telegraphisch verzoek ontvangen om met het oog op zijn vertrek, indien de door hem ingezonden nota's (over Pidië, Notulen 1916, bladz. 142; over Saléleer, ibid. bladz. 154) niet spoedig worden gepubliceerd, de handschriften dadelijk op te zenden.

De nota over Pidië is in de juist uitgekomen aflevering van het Tijdschrift opgenomen; die over „de kettersche leer van Habib Seunagan (Saléleer)" was nog in handen der commissie van beoordeeling; met medeweten van den anderen praeadviseur heeft hij overeenkomstig het verzoek dit manuscript dus teruggezonden.

XI. Thans zijn aan de orde de ingekomen stukken:

1. Vraag van den Ass.-Resident van Wonosobo, 2 Maart 1917, No. 974/10, of opzending verlangd wordt van drie in desa Bawangsa, onderdistrict Bandjaran, district Leksono, res. Kedoe, opgegraven schenkbladen.

Opzending verzocht. Zie No. 8.

2. Schrijven van den Britschen Consul-Generaal, Batavia, 6 Maart 1917, op verzoek dezerzijds van 10 Jan. l.l. waarbij oorlogsgeschriften, zoo die ontvangen mochten worden, worden toegezegd.

Informatie.

3. Aankondiging, door den Ass.-Resident van Agam; Fort de Kock 8 Maart 1917, No. 663/26, van motieven van houtsnijwerk uit de Padangsche Bovenlanden, toegezonden namens den teg. resident van Ternate, K. A. James.

De kist ontvangen van de Algem. Pakhuizen 31 Maart 1917. — Bedanken en inlichting vragen.

4. Antwoord van den Regent van Lèbak, Rangkasbitoeng 13 Maart 1917, No. 552/32 op schrijven dezerzijds van 10 Nov. 1916 en 7 Maart 1917, waarin hij zijne pogingen om oude koedjangs te verkrijgen mislukt noemt, maar bericht, dat het hem mogelijk zou zijn, bij wijze van gunst, zulk een poesaka-voorwerp te verwerven voor ongeveer ƒ 50.—.

Onder dankbetuiging antwoorden, dat de Directie op dit aanbod niet in zal gaan.

5. Aanbieding van „Annales du Jardin Botanique de Buitenzorg, 2e Série, vol. XV, 1e partie B" door de Algemeene Secretarie te Buitenzorg, 12 Maart 1917, ag. 7701/17.

Bedankt 14 Maart 1917.

6. Missive van den Commandant der Zeemacht enz. Batavia 14 Maart 1917, No 2238, waarbij aangeboden worden: Zeemansgids van den O. I. Archipel II, verbeterblad op deel V, en zeekaart van O. Ceram.

Reçu geteekend teruggezonden.

7. Aanbieding door den Adviseur van Inlandsche Zaken, Weltevreden, 15 Maart 1917, No. 153, van een piagem, afkomstig uit kampong Mesir, Lampongsche Districten, met verzoek om transcriptie en vertaling in het Maleisch c.q. aanwijzing van het werk, waarin deze reeds beschreven werd.

In handen gesteld van Dr. DJAJADININGRAT.

8. Bericht van den Ass.-Resident van Wonosobo, 13 Maart 1917, No. 1157/10, dat de te Bawangsa gevonden schenkbladen verzonden zijn.

Zie No. 1. De 3 bladen ontvangen. Advies van den Conservator der Archaeologische Collectie: Zonder waarde voor de verzameling. Terugzenden.

Conform besloten.

9. Aanbieding bij schrijven No. 1557/R, Batavia 23 Maart 1917, door den Hoofdinspecteur, Chef van den Dienst der Opiumregie, van de tweede nota van wijzigingen in de Administratieve Voorschriften voor de Opiumregie (3e druk).

Bedankt 24 Maart 1917.

10. Brief van R. ARDIWINATA, Weltevreden 17 Maart 1917, waarbij ter inzage gegeven wordt een schrijven van R. H. MOHAMAD RASSJID, gep. wedono van Soekaradja te Tjiandjoer, betreffende een door zijn nu overleden zoon aan het Genootschap aangeboden hoofddoek met inscriptie

De Heer HAZEU heeft bij dit schrijven aangeteekend, dat de hoofddoek thans in handen is van R. Poera, schrijver op zijn bureau. Met het oog op de afwezigheid van den Heer HAZEU dient de behandeling van dit schrijven te worden uitgesteld

11. Missive No 2986/10, Poerworedjo 23 Maart 1917, van den Ass.-Resident aldaar, waarbij herinnerd wordt aan den toegezegden postwissel ad *f* 10.— voor aangekochte oudheden.

Door den penningmeester verzonden.

12. Afschrift van eene nota van den Gouvernements-secretaris, Buitenzorg 20 Maart 1917, No. 810/1 aan den Legercommandant betreffende de bewerking van eenige hoofdstukken van het Verslag der Militaire Exploratie van Nieuw-Guinea.

Informatie.

XII. Voor het lidmaatschap hebben zich opgegeven:

G. LIEBL, ingenieur, Wlingi.

L. ADAM, Controleur B. B. Pinggirsari, Trenggalek.

D. VAN DER HORST, procuratiehouder van Ross, Taylor & Co., Weltevreden

en L. DE VRIES, leerling der Bestuursschool, Weltevreden.

terwijl bedankt hebben:

M. ENGLER, Meester Cornelis.

TH. J. VELTMAN, maj. inf., Segli.

H. E. BEUKER, Weltevreden.

J. M. H. VAN OOSTERZEE, Weltevreden (overleden).

E. EINTHOVEN, res. v. Rembang.

XIII. Ten slotte wordt de aandacht gevestigd op het overlijden van Mr. N. P. VAN DEN BERG, eerelid van het Genootschap.

Een schrijven van rouwbeklag zal aan den Heer K. F. VAN DEN BERG, zoon van den overledene, worden afgezonden.

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directievergadering van 7 Mei 1917.

COENEN, Voorzitter.
P. GEDIKING, Adj. Secretaris.

Notulen der vijfde Directievergadering, gehouden op Maandag 7 Mei 1917.

Aanwezig: de Directieleden W. J. COENEN, voorzitter; Dr. G. A. J. HAZEU, ondervoorzitter; V. ZIMMERMANN, Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN, Dr. H. DJAJADININGRAT, Dr. F. D. K. BOSCH, P. DE ROO DE LA FAILLE, Mr. K. F. CREUTZBERG, en de adj.-secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden J. P. MOQUETTE, (met kennisgeving), C. M. PLEYTE (door ziekte), P. J. OTT DE VRIES.

I. De notulen der vorige vergadering, zijnde die van 2 April l.l. worden na de goedkeuring eener wijziging op twee plaatsen gearresteerd.

II. Thans komt aan de orde het onderwerp, waaraan inzonderheid de beraadslaging in deze bijeenkomst zal zijn gewijd: de contributie. De voorzitter acht het nuttig, al geeft het eenig oponthoud, de adviezen der H. H. ZIMMERMANN en SCHUMANN, alsmede de tegenvoorstellen van Dr. BOSCH, voor te lezen.

Wat het plan SCHUMANN betreft, vraagt hij zich hierna af of het doel, aan het Genootschap gelegenheid te geven, in ruimer kring nut te verschaffen, door de instelling eener rubriek van leden ad *f* 20.— 's jaars wel wordt bereikt. Hij zijnerzijds gelooft het niet, *f* 20.— is voor degenen, die men bereiken wil, nog te hoog.

Hij wenscht daarop de meening van den ondervoorzitter te vernemen.

Dr. HAZEU wil beginnen met eene algemeene opmerking. Herhaaldelijk heeft hij te dezer plaatse discussies over het thans aan de orde gestelde onderwerp

bijgewoond. Vele argumenten, nu genoemd, werden ook destijds te berde gebracht. Maar er is een groot verschil tusschen het hoofdmotief toen en thans. Vroeger was eene vaste vraag bij elk voorstel tot wijziging der contributie, of het Genootschap de mogelijke schade zou kunnen dragen en telkens wees eene berekeninguit, dat met groote waarschijnlijkheid van de te nemen maatregelen eene vermindering in inkomsten zou zijn te wachten.

Eenigszins opvallend is, dat nu dat argument minder is genoemd. Hiervoor zijn twee omstandigheden te noemen: ten eerste bedroeg destijds de contributie ongeveer de helft der inkomsten.

De andere factor is, dat misschien meer dan vroeger op den voorgrond gesteld wordt het streven om het Genootschap in de eerste plaats vruchtbaar te doen zijn voor de gemeenschap.

Maar de Heer HAZEU meent, dat men desniettemin de mogelijke financieele gevolgen wel onder de oogen heeft te zien en stelt de vraag, of er eene poging is gedaan tot eene berekening.

Hierop antwoordt de penningmeester, de Heer ZIMMERMANN, dat eenige vermindering van contributie te dragen zou zijn, zonder dat daardoor het tegenwoordig program van werkzaamheden zou worden benadeeld.

De Heer HAZEU verblijdt zich zulks te hooren, omdat het de basis voor te nemen maatregelen kan uitmaken.

De Heer DE ROO DE LA FAILLE vraagt het woord om een paar punten te releveeren. Bij de beraadslagingen, onder voorzitterschap van Dr. SNOUCK HURGRONJE gevoerd, was hetgeen naast de vrees voor een financieelen klap werd aangevoerd de twijfelende vraag: zullen wij door contributieverlaging de algemeene belangstelling winnen? En het slot der overweging was: wij gelooven niet, dat zij daarmede werkelijk zal komen. Degenen, die lid waren, deden het, omdat zij voor de zaak gevoelden; er zouden niet zoovelen bijkomen.

Spreker gelooft, dat het Genootschap er nu ook wel zoo voor staat. Enkele Europeanen en enkele inlanders zal men er wellicht mede winnen.

Hij vraagt zich af, hoe de zusterinstelling, het Koninklijk Instituut voor Indische Taal, Land- en Volkenkunde in den Haag deze aangelegenheid heeft geregeld. Bij vergelijking blijkt het groote verschil, dat het geen Museum heeft, gelijk het Genootschap. Het lidmaatschap bedraagt *f* 12.— 's jaars. Men ontvangt daarvoor een tijdschrift, de „Bijdragen" en heeft recht van gebruik der bibliotheek.

Voor de afzonderlijke uitgaven is tweeërlei prijs gesteld: één voor de leden, één voor buitenstaanden.

Nu hebben leden van het Genootschap, die niet dadelijk bij zulke onderwerpen betrokken waren, spreker wel gevraagd, waarom zij toch al die edita ontvingen: Verslagen van den Oudheidkundigen Dienst, het Daghregister, enz. Door geringere oplaag waren kosten te besparen. Misschien zou ook hierop te letten zijn.

De Heer DE ROO voelt voor eene splitsing in donateurs en anderen. Die anderen vallen, naar het voorstel BOSCH weer in twee categorieën. De tweede rubriek is voor de inlandsche wereld bestemd, doch hij meent eene splitsing in leden à *f* 12.— en à *f* 6.— te moeten ontraden.

In den Haag heeft men voor zijn lidmaatschap dus: de Bijdragen en de bibliotheek. In het stuk van den Heer BOSCH wordt, zoolang geen catalogus in druk is verschenen, het recht op gebruikmaking van de boekerij van het Genootschap eenigszins denkbeeldig genoemd. Ten onrechte: zelf heeft hij, in het binnenland vertoevend, van de bibliotheek veel gebruik gemaakt. Men vraagt boeken aan en krijgt ze als lid kosteloos toegezonden. Maar velen is zulks wellicht niet bekend.

Tegenover den Haag staat hier het Museum. Het ware mogelijk raadzaam daarvoor een stamkapitaal en

eene zekere rente te bestemmen, en de rest te houden voor het onderhoud der bibliotheek en de uitgave der edita.

De voorzitter stelt vast, dat de Heer DE ROO dus tweeërlei oppert: 1e. instelling van donateurs en éene rubriek van leden daarnevens; 2e. beperking der afzonderlijke edita en het apart beheeren van het Museum. Hij herinnert er aan, hoe reeds vroeger (Not 1910 blz. 102; 1914 blz. 80) het voorstel is gedaan, dat het Genootschap het Museum aan den Staat zoude overlaten en zich beperken tot de ontwikkeling zijner boekerij en de uitgave zijner werken.

De Voorzitter verzoekt naar aanleiding van het gesprokene den Heer HAZEU zijne meening kenbaar te willen maken.

De ondervoorzitter wijst er dan op, hoe in den tijd, dat het als eene eer gold tot lid van het Bataviaasch Genootschap te worden benoemd, de contributie hoog kon zijn, omdat men er een ideëel en intellectueel doel mee wilde bevorderen. Nu echter staan andere eischen op den voorgrond. Men zou de in te stellen donateurs kunnen beschouwen als degenen, die het doel willen steunen. Daarnaast is dan een tweede groep van hen, die vragen naar het profijt.

Een bedrag van *f* 12.— lijkt hem voor laatstgenoemden wel geschikt. Blijft de quaestie, of men nog iets kan doen voor degenen, wien deze contributie bezwaarlijk is. Hun zou men in meer gevallen dan tot nu edita kosteloos kunnen afstaan. Hiermede ware de scheiding der afdeelingen voor inlanders en die voor de anderen vervallen.

Spreker sluit zich dus aan bij de opinie van den Heer DE ROO.

De Voorzitter vraagt echter, of men daarmee de inlandsche intellectueelen bereikt en wendt zich om inlichting op dit punt tot Dr. DJAJADININGRAT.

Deze verwacht bij die contributie wel geen stroom van inlanders, doch meent, dat daardoor althans voor

eene grootere categorie het lidmaatschap bereikbaar wordt gemaakt.

De Heer COENEN beschouwt *f* 12.— voor hen als een zware last. De Heer DE ROO wijst er op, dat hun belangstelling uitgaat naar bijzondere edita. Het Tijdschrift, waarin allerlei uit alle oorden verschijnt, zal hen minder trekken. Wat op Halmaheira geschiedt, interresseert den Javaanschen ambtenaar minder, maar hij zal van stukken van eigen letterkunde of oudheid kennis wenschen te nemen.

De Voorzitter vraagt zich dan af, wat bedoelen wij met het lidmaatschap van *f* 12.—. Indien uit de inlandsche wereld niet velen daarmee gewonnen worden, dan wel veel Europeanen?

Dr. BOSCH merkt op, dat het in elk geval zal blijven een wissel trekken op een onbekende toekomst. Maar hij wenscht hier mede te deelen, wat den Heer CALLENFELS bij zijn vrijwillig ijveren voor het Genootschap menigmaal door degenen, die hij aanspoort om als lid toe te treden gevraagd wordt: „wat krijg ik voor mijn veertig gulden"? Voor *f* 12.— is het publiek in elk geval niet bekocht. Er is meer belangstelling voor onze koloniën dan men misschien denkt bij degenen, die in dit land wonen. Bij vele administrateurs van suikerfabrieken en ondernemingen vindt men liefhebberij voor de overblijfselen en denkbeelden der oudheid Het zou de zaak der commissarissen zijn stemming te maken voor het Genootschap, dat zich op dit terrein beweegt.

De Heer ZIMMERMANN verklaart door het voorstel BOSCH tot andere gedachten te zijn gebracht. Hij kan zich hiermede wel vereenigen, doch lijken hem de benamingen minder gelukkig. Hij is er tegen, de tegenwoordige leden om te zetten in donateurs.

Zijne voorstellen luiden thans:

1e. instelling van donateurs, eene nieuwe rubriek van hen, die iets bijzonders voor het Genootschap willen doen.

2e. gewone leden à f 40.—'s jaars.

3e. aspirant-leden, die f 12. — per jaar betalen.

4e. abonné's van het Tijdschrift ad f 6. —.

De leden à f 40, — zouden alle edita, ook prachtwerken krijgen; de adspirant-leden enkele publicaties ontvangen en bijv. alleen boeken der bibliotheek in de Leeszaal mogen gebruiken. Voor het Tijdschrift verwacht hij wel aftrek bij inlanders.

De voorzitter vraagt, of men buiten Batavia wel leden à f 12. — zal verwerven, indien zij boeken alleen in de Leeszaal kunnen inzien, en welk voordeel zij dan zullen hebben boven een abonnement op het Tijdschrift tegen f 6. —?

De Heer ZIMMERMANN acht het succes afhankelijk van het tactvol optreden der commissarissen. De leden à f 12. — zullen behalve het Tijdschrift de andere werken en periodieken ontvangen, alleen de prachtwerken niet. Het streven zou moeten zijn in hen aspirant-leden te winnen, die bij meerdere financieele draagkracht lid zouden worden. Vroeger was het eene gunst tot het Bataviaasch Genootschap te behooren, waarom zoude men niet wat vasthouden aan die idee?

De Heer BOSCH vraagt, of men de tegenwoordige leden van deze besluiten onkundig wil laten?

Ze worden hun bekend, merkt de Heer ZIMMERMANN op, door de Algemeene Vergadering, die er sanctie aan te hechten heeft, en voorts uit de Notulen.

De Heer BOSCH vreest, dat als de tegenwoordige leden zien zullen, dat ze ook voor f 28. — minder lid kunnen zijn, zij over zullen gaan naar de goedkoopere rubriek.

De Heer ZIMMERMANN wil, dat een prospectus hen er op zal wijzen, dat hunne meerdere bijdragen het den minder bedeelden mogelijk zullen maken, lid te zijn.

Wil de Heer ZIMMERMANN dus de tegenwoordige leden leden laten? vraagt Dr. BOSCH, hetgeen deze bevestigt.

En wil de Heer ZIMMERMANN de leden van thans

uitsluiten van het nieuwe lidmaatschap à f 12.— ? vraagt de Heer COENEN. Niet, wanneer zij anders zouden bedanken, antwoordt de penningmeester; dan is hunne mindere bijdrage altijd voordeeliger, dan het geheel wegvallen.

De Heer DJAJADININGRAT vreest, dat vele leden zich zullen laten overschrijven als aspirant-leden.

De Penningmeester daarentegen vertrouwt, dat de tegenwoordige leden vol lid zullen blijven.

Daaromtrent maakt zich de voorzitter geen illusies. De belangstelling moge grooter zijn dan vroeger, zij is toch zeer gering.

De Heer ZIMMERMANN noemt haar grooter, en verwacht, dat zij na den oorlog nog stijgen zal.

Maar, vraagt de voorzitter, zullen er ook nog leden à f 40.— bijkomen?

Dat acht de Heer ZIMMERMANN eenigszins afhankelijk van den titel en de rechten, die men hun verleent

De Heer BOSCH vindt, dat men voor hen vooral op de prachtwerken nadruk leggen moet.

De Heer DE ROO noemt de edita van het Genootschap wetenschappelijk van het beste gehalte, doch weinig gelezen. Hij acht de oplage te groot.

De Penningmeester noemt die oplaag niet zoo groot, althans kleiner dan in Europa; eenige zijn dan ook uitverkocht.

De Heer SCHUMANN wijst er op, dat het motief der verschillande voorstellen tot contributiewijziging steeds is geweest den werkkring van het Genootschap uit te breiden en het bezwaar altijd de financiën. De argumenten zijn dezelfde gebleven. Niemand kan vooruitzien, wat de loop van zaken zal wezen. Hij betwijfelt, of veel personen, die zouden willen toetreden, worden afgeschrikt door het bedrag van f 40,—'s jaars, en of het vaak voorkomt, dat niet-leden speciale edita wenschen aan te koopen.

De Heer SCHUMANN vreest, dat velen, die *f* 40.— betaalden, bij terugkomst van hun verlof zich zullen

laten inschrijven voor *f* 12,—. De Heer ZIMMERMANN verwacht, dat de leden van thans ons trouw zullen blijven. Wie dat bedrag *kan* betalen, zal dat doen. De Heer SCHUMANN echter blijft daaromtrent anders denken.

Door den Penningmeester naar de strekking van zijn argument gevraagd, zegt dan de Heer SCHUMANN, dat uit een sterken afval van het tegenwoordig getal der leden à *f* 40,— (tot behoud van hetwelk Dr. BOSCH iets verwacht van de wet der traagheid) groot nadeel voor de kas te vreezen is, terwijl b.v. de bibliotheek in de toekomst tot aanvulling groote sommen zal vragen. Men gaat dus een gevaarlijken stap doen.

Dr. DJAJADININGRAT vereenigt zich met het amendement De ROO op de voorstellen BOSCH maar ziet geen groot verschil met die van den Heer ZIMMERMANN. Het is alleen eene verandering van namen. Er is opgemerkt, dat men omtrent het resultaat zich geen illusies moet maken, maar immers staat het doel: de mogelijkheid tot meerder nut, uitbreiding van werkzaamheid, voorop.

De Heer CREUTZBERG merkt op, dat, mocht er ten gevolge van de genomen maatregelen een tijdstip komen, waarop het Genootschap zijn werk niet kan voortzetten, het zich tot de regeering zou moeten wenden met verzoek om verhooging der subsidie In dat geval is de quaestie, of men daarvoor goede gronden kan aanvoeren en zich omtrent de gedane stappen kan verantwoorden. Thans is de feitelijke belangstelling in het Genootschap gering, omdat het voor velen niet toegankelijk is wegens de hooge contributie. De poging, die men thans wil doen, bedoelt de gesloten deur voor hen te openen. Bij een onverhoopt verzoek om steun zal een dergelijk motief bij de regeering zeker sympathie ontmoeten.

Den nieuwen leden ad *f* 12,— moet men de zaak smakelijk maken. Ook door den naam. Daartoe is de titel van aspirant-leden niet geschikt. Het geeft hun den indruk, of zij geduld worden, maar niet recht medetellen. Voor hen

geve men dan ook eens iets anders dan de gewone edita: b. v. eene reproductie, niet in Tijdschrift of Verhandelingen, maar afzonderlijk, eene plaat om in te lijsten.

De Voorzitter acht thans de zaak wel van alle kanten bezien, en noodigt de directieleden uit tot stemmen over te gaan. Hij vat de vier voorstellen aldus samen:

1e voorstel SCHUMANN: leden ad *f* 40,— en ad *f* 20,—;

2e. BOSCH: donateurs à *f* 40,— leden à *f* 12,—, inlandsche leden à *f* 6,—;

3e. DE ROO: donateurs van *f* 40,—, leden van *f* 12,—;

4e. ZIMMERMANN: donateurs, leden, die *f* 40,—, aspirant-leden, die *f* 12,—, abonné's op het Tijdschrift, die *f* 6,— betalen;

terwijl alle vier de moties insluiten het afschaffen van het voorrecht van drie-vierde en van halve contributie voor ass.-residenten en controleurs.

Bij het in stemming brengen van No. 1 werpt de Heer SCHUMANN de vraag op: enz.

De voorzitter wenscht, dat uitdrukkelijk de zedelijke beweegreden van het thans te nemen besluit worde geboekstaafd.

Bij dezen stand van zaken wordt de Heer SCHUMANN bereid gevonden zijn voorstel terug te nemen. Immers kan hij den maatregel nu uit een heel ander gezichtspunt beschouwen. Hij heeft er naar gestreefd niet te tornen aan het bedrag der inkomsten, doch vindt het wenschelijk in het algemeen de contributie zoo laag mogelijk te stellen.

Aan de beurt zijn nu de voorstellen BOSCH en DE ROO.

Bij de stemming valt het voorstel BOSCH. Blijven dus nog twee overig, aldus geformuleerd:

1e DE ROO: donateurs voor bijdragen van minstens *f* 40,— (of eene gift ineens) en leden van *f* 12,—;

2e ZIMMERMANN: donateurs, leden à *f* 40,—, aspirant-leden à *f* 12,—, abonné's op het Tijdschrift à *f* 6,—.

Vóór het eerste stemmen de H.H. HAZEU, SCHUMANN, CREUTZBERG, DJAJADININGRAT en de Voorzitter, zoodat het voorstel DE ROO aangenomen is.

Nu rest te spreken over het aanhangsel dier motie. Van de edita wil de Heer DE ROO de oplage beperken. De donateurs krijgen alles gratis: de leden Tijdschrift, Verhandelingen, Notulen en de afzonderlijke uitgaven tegen bijzondere prijs.

De Heer HAZEU gevoelt voor het idee van den Heer CREUTZBERG, om ook eens wat appetijtelijks te geven bij wijze van premie, en is voorts vóór het voorstel DE ROO.

Dr. BOSCH pleit voor het toezenden aan de leden ook van het Oudheidkundig Verslag. Wel is het van specialen aard, maar het komt tegemoet aan de meerdere belangstelling op dit gebied, terwijl het in vorm juist aantrekkelijker is geworden.

De Heer ZIMMERMANN waarschuwt zeer ernstig, dat, voor de keuze gesteld, of men donateur of lid wil worden, alle 129 leden voor donateurschap zullen bedanken en leden worden.

De tegenwoordige leden willen leden zijn, geen donateur. Hun in een circulaire te vragen zulks te worden, om hen aldus op het oude bedrag te houden acht hij het Genootschap onwaardig. Maar waarom de leden van thans los te laten, hen niet te laten, wat ze zijn?

Onder indruk van de woorden van den penningmeester wil ook de Heer HAZEU niet medewerken tot iets, dat men eene „lichtzinnigheid" zou kunnen noemen. De voorgenomen maatregel van tegemoetkoming aan de bezwaren der hooge contributie is juist, het gaat nu maar om de namen.

De voorzitter meent, dat men met den titel aspirantleden de menschen niet krijgen zal. De Heer ZIMMERMANN heeft er de jeugd mee willen aanduiden, van wie men verwacht, dat zij later vol lid wordt. Doch de Heer COENEN acht dezen naam wel juist voor leerlingen van de Bestuursschool bijv., doch niet voor degenen, die bij pensioneering wenschen te verminderen, en bij inlanders, die niet later meer zullen kunnen betalen.

De Heer CREUTZBERG doet dan het voorstel resp. de benamingen V. L. en B. L. toe te passen, beiden kortweg leden genoemd, doch op hun quitantie of diploma te doen uitkomen, of het „volledig" dan wel „beperkt lidmaatschap" geldt. Deze voorslag wint snel aller instemming.

Nu treedt het debat in eene nieuwe phase: zal men het donateurschap instellen, volgens het voorstel DE ROO voor degenen, die minstens *f* 40, — 's jaars betalen of eene gift in eens schenken, òf naar het plan ZIMMERMANN, bij gelegenheid aan degenen, die aan het Genootschap groote diensten bewijzen, den titel van donateur aanbieden? Het verschil met de eereleden (art. 10 van het Algemeen Reglement) zal zijn, dat de verdienstelijkheid der eerstgenoemden alleen zal liggen op financieel gebied. Men zou het den commissarissen („consuls") kunnen overlaten, wie daartoe voor te dragen, meent de Heer ZIMMERMANN.

Besloten wordt tot de drie volgende categorieën:

1°. donateurs voor hen, die *f* 1000,— of meer in eens ter beschikking slellen van het Genootschap;

2°. en 3°. V. L. en B. L.

Zal nu voorts een abonnement van het Tijdschrift alleen ad *f* 6,— per jaar worden ingesteld (zie Notulen 18 Februari 1917, sub VI, 5)? De Heer COENEN verwacht, dat nu bij een bedrag van *f* 12,— voor het lidmaatschap het Tijdschrift genoegzaam in handen der controleurs kan komen en ook in de inlandsche wereld, als daar propaganda wordt gemaakt.

Het voorgestelde abonnement à *f* 6, — verwerft 4 stemmen vóór, 4 stemmen tegen, waaronder die van den Voorzitter en valt dus door diens beslissende stem (art. 15 van het Reglement van Orde).

Wat betreft de benoeming van commissarissen ter bevordering van de belangen des Genootschaps buiten Batavia, meent de Heer BOSCH, dat men hun eer en niet voordeel geven moet. Alle aanwezige directieleden zijn vóór de instelling van commissarissen (de Heer DE ROO althans niet tegen).

Aan de orde zouden nu komen de verschillende reglementswijzigingen, in het advies van den Heer ZIMMERMANN aangeduid. De voorzitter verwijst deze wegens het te ver gevorderd uur naar de volgende bijeenkomst. Eene Algemeene Vergadering heeft daarna de thans genomen en de weldra te nemen besluiten te overwegen en te bekrachtigen.

III. Bij de rondvraag brengt de Heer HAZEU:

1e rapport uit betreffende de hem en Dr. DJAJADININGRAT ter beoordeeling gegeven beschrijving van den Kraton te Soerakarta in 1915 van de hand van den Heer ZIMMERMANN in de volgende bewoordingen:

„Deze plattegrond met uitvoerige beschrijving schijnt mij alleszins voor eene uitgave in aanmerking te komen, zoo mogelijk in het Tijdschrift, anders afzonderlijk, en den Heer ZIMMERMANN komt veler dank toe voor de ongetwijfeld niet geringe moeite, welke hij zich voor dezen arbeid getroost heeft.

Zoover mij bekend is nog nooit een plattegrond van de Solosche Kraton gepubliceerd, terwijl het toch in meer dan één opzicht van belang is zich eene voorstelling te kunnen maken van dit merkwaardige gebouwencomplex.

De bijgevoegde beschrijving, waaraan blijkbaar zeer veel zorg en tijd besteed is, bevattende o. a. de namen van nagenoeg alle op den plattegrond voorkomende gebouwen, poorten, loodsen enz. verhoogt de waarde van de kaart in niet geringe mate En al zal ongetwijfeld de auteur zelf erkennen, dat de beschrijving nog beter en vollediger zou geworden zijn, indien hij meer intiem bekend ware geweest met de Javaansche taal, de Javaansche literatuur (speciaal de historische) en de Javaansche levenswijze, dit mag m. i. allerminst een reden zijn om van de uitgave af te zien Integendeel, het door den Heer ZIMMERMANN hier verrichte pionierswerk, opzichzelf van veel belang en op vele punten vrijwel

volledig-juist, zal, eenmaal gepubliceerd, anderen opwekken tot en tot leiddraad strekken bij verdere nasporingen en studiën op dit gebied.

Met warmte adviseer ik tot publicatie".

18/4 '17. (w. g.) G. A. J. HAZEU.

Met dit advies heeft zich Dr. DJAJADININGRAT geheel vereenigd. Conform wordt besloten.

De groote kaart zou bij verkleining onduidelijk worden. Zij zou bij opname in Tijdschrift of Verhandelingen in foudraal kunnen worden bijgevoegd. Op voorstel van Dr. DJAJADININGRAT wordt dit, evenals de vorm van publicatie, overgelaten aan den Heer MOQUETTE in overleg met den schrijver.

De Voorzitter brengt de commissie van advies en den Heer ZIMMERMANN zelven dank.

2e heeft inlichtingen te verschaffen aangaande den hoofddoek met inscriptie (Notulen 1917 blz. 42 sub 10), die echter, ook met het oog op den tijd, beter de volgende maal gedaan worden.

IV. Dr. BOSCH:

1e. vertoont een ontwerp voor voetstukken der Buddhabeelden van Boroboedoer in de vestibule, in opdracht van den ingenieur HOIJTEMA gemaakt.

Deze teekening kan geen der directieleden bevredigen, omdat zij geheel uit den stijl der beelden valt, die zij moeten dragen. De Heer BOSCH stelt zich voor met behulp van hier aanwezige lotuskussens naar midden-Javaansch voorbeeld zelf een ontwerpje te maken, dat hij aan de vergadering wenscht voor te leggen, en dat daarna door den opzichter B. O W kan worden uitgewerkt.

2e. brengt mede namens den Heer DJAJADININGRAT praeadvies uit omtrent de bijdrage van den Heer P. V. VAN STEIN CALLENFELS, voor het Tijdschrift bestemd,

getiteld: „De inscriptie van Kandangan" (Notulen 1917 blz. 4 sub X 3).

Hij raadt de opneming aan. Conform besloten.

3e brengt drie geschenken van den Heer MOENS ter tafel, te weten:

a. een Dajaksch kleedingstuk van geklopte boombast, afkomstig van de Oet Danoem, Z. O. Borneo;

b. een versierd koperen kalkpotje, uit Soengei Poear, Sumatra's Westkust;

c. een koperen ketel in garuda vorm (de deksel ontbreekt), naar opgave van den schenker afkomstig van Balambangan, opgegraven te Banjoewangi. Hij wenscht dit nader te bestudeeren. Alle drie deze voorwerpen lijken hem de opneming in de verzamelingen waard.

Conform. Den gever dank betuigen.

4e. Voorts heeft de Heer MOENS aangeboden een beeld uit de poeri van Kloengkoeng te ruilen tegen een metaal Tibetaansch beeldje, dat voor deze collectie geen waarde heeft en op dit oogenblik in de handschriften-afdeeling is opgeborgen.

Het Balisch beeld, fraai werk, komt hem eene goede aanwinst voor, zoodat hij den voorgestelden ruil meent te kunnen aanbevelen.

Dienovereenkomstig besloten.

V. De Heer SCHUMANN:

1e. legt mede namens den Heer HAZEU een verslag over betreffende hun beider bezoek aan de bibliotheek en hun onderzoek naar de mate, waarin het waarnemen van het secretariaat voor het eigenlijk werk van den bibliothecaris belemmerend is (zie Notulen 1917 blz. 2 sub IV en blz 9 sub V). Daar aan dit verslag een voorstel verbonden is en er op hun verlangen een kort overzicht der werkzaamheden door den bibliothecaris aan toegevoegd werd. stelt hij voor de stukken in rondlezing te laten gaan.

Conform.

2e. de beide gecommitteerden troffen in den goedang (bergplaats der edita) eenige museumstukken aan, die zouden kunnen dienen om de vrij ledige zaal achter de Compagnieskamer mede aan te vullen: een eenigszins beschadigd model van het eiland Onrust, en een rijk gesneden verguld hek. Ook zagen zij in het achtergebouw, thans werkplaats der conservatoren oude meubelen (stoelen, bureau), die in de even genoemde zaal plaats konden vinden. Waar de penningmeester er op wijst, dat men dan tot aanschaffing van nieuw meubilair voor de conservatorslokalen zou moeten overgaan, besluit de vergadering voorloopig de laatstgenoemde voorwerpen op hun oude plaats te laten.

VI. Dr. DJAJADININGRAT deelt mede, dat hij van den Heer J. JONGEJANS, thans controleur te Tandjong Seilor (afd. Boeloengan, Oost Borneo) een opstel over diens vroegere afdeeling, getiteld: „Een en ander over Semangka" (Lampongsche Districten) ontving ter eventueele opname in het Tijdschrift.

Commissie van beoordeeling: de H. H. P. DE ROO DE LA FAILLE en Dr. DJAJADININGRAT.

VII. Van de ingekomen stukken vereischt No. 3, het antwoord van Dr. DE HAAN inzake de ontworpen uitgave der platen van RACH en zijn verder voorstel het meest eene bespreking.

Daar hiervoor de tijd thans geheel ontbreekt, dient dit in de volgende vergadering (misschien eene tusschentijdsche?) te geschieden. De voorzitter wordt tot afdoening der overige uit de rondlezing terug ontvangen ingekomen stukken gemachtigd:

1. Schrijven van het Directielid Dr. F. D. K. BOSCH, dd. April 1917, behelzende contravoorstellen betreffende de wijziging der contributie.

Besproken tegelijk met de voorstellen ZIMMERMANN en SCHUMANN in deze vergadering, sub II.

2. Aanbieding, door den Directeur der B. O. W., Batavia, 16 April 1917, No. 6997/A, van blauwdrukken in 2-voud van den plattegrond van het Museum en van deszelfs omgeving, in 8-voud.

Bedankt 26 IV 17.

4. Aanbieding door den Resident van Banjoemas 21 April 1917, No. 4652/29, van 8 koedi's met ketopraks, vergezeld van afschrift van missive No. 1227/29 dd. 16 April 1917, van den Regent van Banjoemas, met schetsteekening en namen der toegezonden messen. De kosten bedragen *f* 11.—.

Dankbetuiging aan den Resident en aan den Regent van Banjoemas. Postwissel zenden aan den laatste.

(Zie Notulen 1916 bladz. 144, 158).

5. Aanbieding bij schrijven, Soerabaia 24 April 1917, No. S 1191 door den Voorzitter van het Alg. Syndicaat van Suikerfabrikanten in Ned.-Indië, van het „Verslag over het 22e jaar, 1916".

Bedankt 28 April 1917.

6. Aanbieding, door den Directeur der B. O. W., Batavia 20 April 1917, No. 7108/D, van „Verslag over de B. O. W. in Ned.-Indië over 1913, 4e gedeelte (Havenwezen) en Verslag 1914, 5e gedeelte (Irrigatie enz.)

Bedankt 28 April 1917.

7. Kennisgeving van het overlijden van Prof. CH. A. VAN OPHUYSEN, Leiden 15 Februari 1917.

Prof. van Ophuysen komt van 1899 tot 1907 voor onder de buitengewone leden.

Brief van rouwbeklag zenden.

8. Antwoord, Batavia 6 Mei 1917 van den Chef der firma Kolff op schrijven dezerzijds No. 117, dd. 1 Mei 1917 betreffende de ten tweeden male bedorven oplaag der Notulen 1916, 4e kwartaal.

Nu de tijd geen overdrukken meer toelaat, en de gestelde condities zijn aangenomen, worde de oplaag aanvaard.

VIII. De voorzitter enz.

IX. Ten slotte doet hij voorlezing van de rapporten der commissie voor de jaarlijksche opname der munt-verzameling en der land- en volkenkundige en handschriften-afdeeling, welke verslagen hieronder volgen:

„Ondergeteekenden, W. J. COENEN EN V. ZIMMERMANN, in de Directievergadering van 5 Februari 1917 aangewezen tot het opnemen van den staat der numismatische collectie, hebben zich op 4 April l.l. van deze taak gekweten. Zij constateerden, voor zoover mogelijk, ten overstaan van den betrokken conservator, dat de verzameling, die door de verbouwing van het Museum gesloten bleef, in denzelfden staat als het vorig jaar verkeert".

„Wij ondergeteekenden, W. J. COENEN en Dr. F. D. K. BOSCH, in de Directievergadering van 5 Februari 1917 benoemd tot het uitbrengen van het jaarlijksch verslag aangaande den staat der ethnographische en handschriften-verzameling, hebben, wat de eerstgenoemde collectie betreft (bij ziekte van den Heer PLEYTE) onder leiding van den adj.-conservator, wat de tweede aangaat onder die van den conservator der manuscripten, op 4 April l.l. deze beide verzamelingen opgenomen.

Nopens de collectie land- en volkenkunde kon de commissie vaststellen, dat de verzamelingen in goeden staat verkeerden, en vond zij, na de genomen maatregelen tot voortgang van de werkzaamheden, geenerlei aanleiding tot opmerkingen. Zij constateerde, dat de afgesloten goudkamer zorgvuldig was verpakt, en, naar haar is medegedeeld, wacht op het gereedkomen van enkele pasklaar te maken kasten in het nieuwe lokaal in de bovenverdieping, ten einde derwaarts te worden overgebracht.

Aangaande de afdeeling der handschriften was hare bevinding, dat deze voor zoover zij na kon gaan nog in goeden staat aanwezig is. Zij vernam van den conservator, dat deze bezig is met voorbereidingen tot het vervaardigen van eenen catalogus: dat verder de uitleening thans geregeld is in samenwerking met den bibliothecaris, en eindelijk, dat voor het eerst na eenige jaren in de Notulen weer een lijst van aanwinsten dezer afdeeling was opgenomen".

X. De ledenlijst ondergaat de volgende veranderingen.
Voor het lidmaatschap hebben bedankt:

K. GJELLERUP, off. v. gez. 1e kl., te Poerworedjo;
A. A. BURGDORFFER, contr. B. B., te Den Pasar;

terwijl zich opgaven:

Jhr. J. C. VAN REIGERSBERG VERSLUYS, ingenieur te Bandoeng.

H. J. H. EHRENCRON, employé der Javasche Bank, te Weltevreden.

Mej. Dr. M. E. LULIUS VAN GOOR, verbonden aan den Oudheidkundigen Dienst, te Weltevreden.

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus gearresteerd en goedgekeurd in de Directievergadering van 4 Juni 1917.

COENEN,
voorzitter.

P. GEDIKING,
adj.-secretaris.

Notulen der zesde Directievergadering, gehouden op Maandag 4 Juni 1917.

Aanwezig: de Directieleden W. J. COENEN, voorzitter; Dr. G. A. J. HAZEU, ondervoorzitter; V. ZIMMERMANN, J. P. MOQUETTE, Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN, Dr. H. DJAJADININGRAT, Dr. F. D. K. BOSCH, P. J. OTT DE VRIES, P. DE ROO DE LA FAILLE en de adj -secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden C. M. PLEYTE en Mr. K. F. CREUTZBERG.

I. Bij den aanvang der bijeenkomst deelt de Voorzitter mede, dat een telegram uit Holland het overlijden van den vroegeren amanuensis, den Heer H. PRANGE, bericht. Hij wijdt eenige woorden van herdenking aan den man, die ook zijne laatste, luttele krachten aan het Museum heeft gewijd, reden, waarom het Bestuur het hem mogelijk maakte overeenkomstig zijn verlangen zijne laatste levensjaren in het vaderland door te brengen.

II. De notulen der vergadering van 7 Mei l. l. hebben eenige kleine redactiewijzigingen ondergaan bij de rondlezing en worden aldus goedgekeurd en gearresteerd.

De Heer MOQUETTE stelt de vraag, of het de bedoeling is, deze aanteekeningen in extenso te drukken? Ook de Heer HAZEU houdt ze daartoe voor te intiem. Acht de voorzitter het van belang, dat de beraadslagingen nauwkeurig worden opgeteekend, en kunnen dus de geschreven notulen niet uitvoerig genoeg zijn, hij eveneens meent, dat het voldoende is alleen een uittreksel te doen drukken, dat den loop van zaken weergeeft. Aldus besloten.

III. Aan de orde is thans het schrijven van den landsarchivaris, Dr. F. DE HAAN, in antwoord op het hem door de Directie gedaan verzoek, om zich te belasten met de uitgave van eenige platen van Rach. Deze uitgave zou bedoeld zijn als een werk ter herdenking van het 300-jarig bestaan der stad Batavia in 1919. (Zie Notulen 1917, blz. 38 VI sub 3). De brief van Dr. DE HAAN (Notulen 1917 blz. 58 sub VII), waarin het plan eener reproductie van eene keuze uit Rach's platen met ingenomenheid wordt begroet, maar daarnevens voorgesteld als eigenlijk Gedenkboek in 1919 te geven eene beschrijving van al, wat nog over is van oud-Batavia, wordt nogmaals voorgelezen en daarop de beraadslaging geopend.

Dr. HAZEU moet toegeven, dat het laatste ontwerp mooi is, en zeer bijzonder op den weg van het Genootschap ligt, doch het zal op groote moeilijkheden stuiten. De termijn voor den historischen datum is kort, te kort voor dit omvangrijk werk. En niet alleen is de omvang een bezwaar, de afwerking van bedoelde uitgave zal afhangen van de daarvoor beschikbare krachten. Op dit oogenblik zijn deze volstrekt niet verzekerd. Over een genoegzaam aantal personen om alles te inventariseeren: gebouwen, meubelen, schilderijen enz. kan men nu niet beschikken.

Daartegenover staat, dat het eerstberaamde plan ook nuttig is en voor de herdenking eigenaardig. Rach's platen zijn immers ook van den ouden tijd. Voorloopig verklaart hij zich dus voor het eerste plan, dat veel eenvoudiger is en waarvan de uitvoering vrijwel verzekerd mag heeten, doch hij raadt aan het andere zeer ernstig in studie te nemen.

Dr. BOSCH acht eveneens den tijd kort, maar merkt op, dat de Heer DE HAAN wellicht reeds veel materiaal verzameld heeft en slechts wacht op eene gelegenheid om het te publiceeren. In dat geval zou het mogelijk

zijn in 1919 althans met een deel gereed te komen, met schilderijen of meubelen of eenige andere rubriek. Hij wenscht dus, dat men den landsarchivaris daarnaar vrage.

Ook de voorzitter meent zulks te mogen onderstellen.

Mr. SCHUMANN acht het tweede plan vóór 1919 niet uitvoerbaar, zelfs het eerste niet verzekerd. Men geve echter den voorzitter in deze algeheele volmacht om met Dr. DE HAAN in overleg te treden.

De Heer DE ROO is van meening, dat het eerstgenoemde plan niet wijdloopig is: reeds vroeger zijn te Buitenzorg een zestal teekeningen van Rach uitgekozen en gereproduceerd. (Notulen 1915 blz. 47). Zulks voor een aantal andere te doen, kan zooveel bezwaar niet geven.

Maar het tweede voornemen zal ver voeren. Het is een reuzenwerk. Men is nu allang bezig met de historie der Hollanders in deze gewesten, doch waar vindt men b.v. de portretten der Gouverneurs-Generaal bijeen? Toch zijn ze er allemaal: in het paleis te Rijswijk schilderijen, enz.

De Heer MOQUETTE bevond, toen hij Dr. DE HAAN ging polsen, dat deze voor het aanvankelijk ontwerp veel voelde. Van het tweede plan sprak de landsarchivaris toen niet. Eén ding is zeker, hij is de aangewezen man voor het samenstellen.

De Heer OTT DE VRIES zag ook het bouwkundig gedeelte gaarne verzorgd. Verscheiden gebouwen van het oude Batavia, b.v. het Raadhuis, de Portugeesche Kerk, zijn zoover hem bekend nog nooit opgemeten. Als eerlang de Technische Hoogeschool of Polytechnische School hier te lande wordt gesticht, moet men over gegevens voor eene Indische bouwkunst beschikken. Er dienen dus doorsneden en plattegronden te worden gemaakt, ook van oude gebouwen elders, als te Semarang het Geweermakersatelier, te Soerabaia de Protestantsche Kerk, die wellicht weldra zal verdwijnen. Zoude de landsarchi-

varis met zijne historische kennis de leider zijn, dan konden hem jonge ingenieurs als technische hulp worden toegevoegd.

De beschrijving der oude gebouwen zoude onder toezicht van het Genootschap kunnen geschieden.

De Heer ZIMMERMANN raadt aan, het plan OTT DE VRIES apart te houden. Constructieteekeningen en dergelijke in 's Genootschaps Gedenkboek zouden het publiek niet interesseeren.

Dr. BOSCH wijst er op, dat de oud-Hollandsche bouwwerken behooren tot het terrein van den Oudheidkundigen Dienst. Na den oorlog zal een bouwkundige toegevoegd worden tot het opmeten en voor verval behoeden van de monumenten onzer vaderen. Deze wensch zal dus later vervuld worden. Hier gaat het als het ware om het inventariseeren der roerende goederen.

Merkt daartegenover de Heer DE ROO op, dat de gebouwen toch ook in het Gedenkboek moeten worden opgenomen, Dr. BOSCH beaamt dit, doch zij zullen worden beschouwd naar hunne oudheidkundige waarde, niet uit een oogpunt van contructie.

Dr. HAZEU formuleert daarop den wensch, dat, na bebespreking met den Heer DE HAAN, het Gedenkboek worde ontworpen naar een beperkt plan, en ten tweede, dat het voor ieder aantrekkelijk zal zijn. Vluchtig werk wordt niet bedoeld, maar verwacht, dat de landsarchivaris uit zijne groote kennis eene niet te omvangrijke keuze zal weten te doen.

Met een eerste deel in 1919 van een grooter werk, dat dan later voltooid wordt, acht de voorzitter den indruk niet den bedoelde. Door beperking moet hét plan uitvoerbaar worden.

Hij verzoekt de vergadering hem en den Heer MOQUETTE te machtigen in dezen geest morgen reeds met den landsarchivaris te spreken en op hem als den aangewezen man een beroep te doen.

De Heer MOQUETTE wijst nog op de belemmeringen, die het verder verloop van den oorlog door het ontbreken van photographieartikelen, papier enz. kan geven; voor zulke overmacht zal de Directie natuurlijk moeten wijken, maar zij kan er bij voorbaat haar plannen niet voor ter zijde leggen.

IV. In behandeling komen de voorstellen tot Reglementswijziging, door de H. H. ZIMMERMANN EN SCHUMANN als wenschelijk aangegeven ter gelegenheid hunner opdracht in zake de contributievraag.

Alvorens hiertoe wordt overgegaan, vraagt de Heer MOQUETTE het woord enz.

De eerste aanmerking van den Heer ZIMMERMANN geldt eene zekere afwijking tusschen den naam van het Genootschap, dat zich „van Kunsten en Wetenschappen" noemt en deszelfs doel, hetwelk in art. 1 omschreven wordt als bestaande alleen in bevordering der kennis van taal, land en volk.

De voorzitter geeft toe, dat de opmerking juist is, doch zou aan den alouden naam, die blijkens het oorspronkelijk program wel degelijk ook in den zin van „fraaië letteren' bedoeld is, niet gaarne tornen. Bovendien verzamelt het Genootschap ook voorwerpen van kunst.

De andere leden wenschen evenmin den naam te veranderen; dit is ook niet de bedoeling van den Heer ZIMMERMANN, doch hij wil de anomalie opheffen door na het woord „landen" twee letters in te voegen: „o.m."

Besloten wordt, naar het voorstel van den Heer DE ROO aldus te lezen: „inzonderheid, wat betreft taal-, land- en volkenkunde."

Tegen de voorgestelde invoeging heeft de Heer SCHUMANN te minder bezwaar, omdat noch in de Statuten noch op het oude Diploma staat, dat het Genootschap zoo heet, als op het titelblad van het Reglement in de

tegenwoordige uitgave staat. Den naam voluit in art. 1 te noemen vindt hij thans niet raadzaam.

De Heer OTT DE VRIES vreest, dat de aan te brengen wijzigingen bedenkingen bij het Departement van Justitie zullen ontmoeten, hetwelk dan op de ontdekte leemte den vinger zal leggen.

Deze en andere bedenkingen worden uit den weg geruimd door Mr. SCHUMANN, die opmerkt, dat het Genootschap als zijnde eene instelling van vóór het Kon. Besluit van 1870 als zoodanig rechtspersoon is, en dus uitteraard de wijzigingen in haar reglement de goedkeuring der Regeering niet behoeven.

Thans kan ook in het opschrift boven Art. 1 gevoegelijk „Statuten" worden geschreven in plaats van „Algemeen Reglement".

In Art. 2 wordt, naar de Heer ZIMMERMANN aanstipt, onder de werkzaamheden van het Genootschap het aanhouden, verzorgen en uitbreiden van deszelfs bibliotheek niet genoemd. De Heer MOQUETTE is van oordeel, dat deze in Art. 2 alinea II „verzamelingen" niet geheel is verzwegen.

Is het bezwaar met de Heeren SCHUMANN en DE ROO te ondervangen door aldaar te spreken van: „boekerij en andere verzamelingen", het onwelwillend oordeel, dat door het geheel weglaten van de bibliotheek onder de middelen en doeleinden het besluit kon trekken, dat het Genootschap die zijde van zijne taak minder aandacht waardig keurt, zou bij het invoegen van den naam weer kunnen opmerken, dat thans voor het eerst in het Reglement van eene bibliotheek wordt besproken. Aldus de Heer MOQUETTE.

Eene opsomming der verzamelingen komt voor in Art. 5 van het Reglement van Orde op bladz. 10 van de uitgave 1915. De Heer OTT DE VRIES stelt nu voor deze over te brengen naar de Statuten, waar zij volgens sommige leden in Art. 2 alinea II kan worden opgenomen, volgens

andere een nieuw artikel dient te vormen of aan het slot van Art. 3. behoort te staan.

Overeenkomstig het voorstel van den Heer SCHUMANN wordt besloten Art. 3 der Statuten en Art. 5 van het Reglement van Orde onderling van plaats te doen verwisselen.

De vraag van Dr. HAZEU, of alle verzamelingen nog bestaan, geeft den Heer MOQUETTE gelegenheid van zijne plannen van reorganisatie der collectie zegelafdrukken te spreken en brengt de vergadering tot het besluit de onbestemde afdeeling „varia" te schrappen.

In Art. 4 wordt Batavia, ofschoon nader te bepalen „Weltevreden", gelaten.

In Art. 5 worden ingevoegd de donateurs, ter vorige vergadering (Not. 7 Mei sub II blz. 54) ingesteld. De namen V. L. en B. L. bevredigen den Heer OTT DE VRIES niet; over de verschillende rubrieken van leden zal men in de volgende artikelen handelen. Over hunne rechten, die hier tot uiting moeten komen, eveneens aanstonds.

Wat Art. 6 betreft worde de aanhef gelezen: „Aan donateurs en alle leden, behalve de B. L., worden de na hun toetreden door het Genootschap uitgegeven werken gratis toegezonden."

De B. L. (over den naam gaat men nog te rade) zullen volgens den heer ZIMMERMANN alleen ontvangen: het Tijdschrift, immers wanneer zij geen stemrecht hebben, zullen hun de zaken der vergadering in de Notulen geen belang inboezemen. Deze laatste evenwel bevatten (aldus de heer DE ROO DE LA FAILLE) ook de boekenlijst en de plannen van het Genootschap. Dr. BOSCH wil hun tevens toezenden de Verhandelingen en de Oudheidkundige Verslagen.

De stemming maakt uit, dat de B. L. zullen ontvangen: het Tijdschrift, de Notulen, het Oudh. Verslag. De overige edita worden tegen verlaagde prijs voor hen verkrijgbaar gesteld.

De heer SCHUMANN doet de vraag, of zij de catalogi der verzamelingen kosteloos zullen krijgen. Deze immers hebben propagandistische waarde.

Ze kunnen echter omvangrijk en kostbaar worden, merkt de heer DE ROO op, terwijl ook het Kon. Instituut die tegen afzonderlijk tarief aan de leden verkoopt.

Aldus besluit de Directie ook voor de B. L. te doen. Bij catalogi, die geringe kosten met zich brengen kan men eventueel nog tot gratis verspreiding aan deze categorie overgaan.

De laatste alinea van Art. 6 wordt geschrapt, eveneens de eerste van Art. 7, waarmede meteen de vraag vervalt, of men de woorden „kunnen worden benoemd“, dateerend uit een' tijd, toen men werkelijk werd aangezocht lid te worden en zulks als eene eer beschouwde, zal vervangen door „als lid worden toegelaten“ (zie verder Art. 14).

Alinea 2 wordt aldus gewijzigd: „de leden V. L. betalen eene driemaandelijksche contributie van f 10,—; de leden B. L. eene dito bijdrage van f 3,—.“

Daar men de eerste alinea met het beperkende: „in Ned.-Indië woonachtig" heeft geschrapt, zouden naar de meening van eenige directieleden de drie laatste zinsneden van Art. 7. kunnen vervallen.

De Heer ZIMMERMANN verklaart echter als penningmeester niet gaarne voor de gevolgen van dit schrappen aansprakelijk te zijn. Hij ondervindt veel last met de adressen van met verlof gaande leden.

De Heer SCHUMANN heeft als penningmeester eener vereeniging de ervaring opgedaan, dat 90% geen kennis geeft van vertrek of van Hollandsch adres, maar er ook geen bezwaar tegen maakt hij terugkomst de aangeboden quitantie weer te betalen, mits men hen gedurende het verlof maar met rust laat.

Besloten wordt de drie alinea's te laten bestaan en alleen in de laatste na „adres" te schrappen: „in Nederland of Ned.-Indië".

In Art. 8 stelt de Heer OTT DE VRIES voor den term „buitengewone leden" te vervangen door „leden van verdienste", terwijl het hem gewenscht voorkomt voor V. L. en B. L. alsnog in de plaats te stellen de meer gebruikelijke benamingen: „gewone en buitengewone leden".

Dr. BOSCH wijst er op, dat de naam „leden van verdienste" minder juist is voor de tegenwoordige groep van „buitengewone leden", welke immers ook diegenen omvat, voor wie het bedrag der contributie bezwaar oplevert. Men zoude echter de lijst van thans kunnen herzien, sommigen tot leden van verdienste kunnen stempelen, terwijl voor de anderen de contributie van f 12,— geen belemmering meer kan zijn, en zij, zoo noodig, door overgangsbepalingen nog voor den tijd van hun lidmaatschap hunne voorrechten zouden kunnen genieten. Onder deze voorwaarden kan zich de vergadering met de voorgestelde naamsverandering vereenigen, en besluit zij alsnog terug te komen op haar besluit van 7 Mei l. l. (sub II blz. 54), waarbij V. L. en B. L. werden ingesteld, terwijl deze voortaan den titel: „gewone en buitengewone leden" zullen dragen.

Dit zal, naar de Heer DJAJADININGRAT opmerkt op den duur het vreemdsoortig gevolg hebben, dat het Genootschap bijna geheel uit buitengewone leden zal bestaan.

In Art. 8 worden nog geschrapt na „personen" de woorden: „in Nederlandsch-Indië woonachtig", evenzoo in Art. 9 „buiten Ned.-Indië gevestigd", terwijl Art. 10 aldus wordt gewijzigd: „zij, die aan het Genootschap of aan de wetenschap in het algemeen bijzondere diensten hebben bewezen", op voorstel van Mr. SCHUMANN, die de oude bewoordingen minder vleiend vindt voor deze instelling.

Een nieuw artikel 11 wordt ingeschoven, luidende: „Tot donateurs worden benoemd personen of instellingen, die aan het Genootschap eene gift van minstens f 1000,— (één duizend gulden) schenken," zulks overeenkomstig het

besluit in de vorige vergadering (Notulen 7 Mei sub II, blz. 54) genomen.

Eindelijk is, in verband met de voorafgaande besprekingen Art. 14 vereenvoudigd en gewijzigd tot: „De benoeming van donateurs en leden geschiedt door het Bestuur". De beide andere zinsneden namelijk vervallen.

V. Tot hier gekomen stelt de voorzitter, inziende, dat met verlenging der bijeenkomst de taak dezen avond toch niet ten einde zou kunnen worden gebracht, voor, de beraadslaging te staken, terwijl eene tusschentijds bijeen te roepen vergadering het werk der herziening binnenkort zal voltooien.

VI. De ingekomen stukken, die in rondlezing zijn geweest, worden afgedaan, te weten:

1. Antwoord, No. 1170/26, Fort de Kock 3 Mei 1917, van den tijd. wd. Ass.-Resident van Agam op de vraag dezerzijds (dd. 6 April l.l. No. 100), waarbij bericht wordt, dat geen nadere gegevens omtrent het toegezonden houtsnijwerk uit de Padangsche Bovenlanden door hem kunnen worden verstrekt.

Informatie.

3. Verzoek van den Resident van Palembang, dd. 5 Mei 1917, No. 4535/5, om terugzending van de koperen piagem uit de marga Oeloe Rawas en het aanstellingsbewijs van den Depati van Soeroelangoen, der Directie aangeboden bij schrijven van 9 Nov. 1916, No. 11440/5.

Deze voorwerpen werden ter vergadering van 22 Dec. 1916 (zie Notulen bladz. 161) in handen gesteld van Dr. DJAJADININGRAT. Deze is thans met de transcriptie en vertaling gereed gekomen. Nadat die zijn overgetikt zullen zij met de stukken terug worden gezonden. (Zie Notulen 2 Aug. 1917 sub).

4. Aanbieding door den Directeur van de Opiumfabriek der Opiumregie, Batavia 6 Mei 1917, No. 408, van: „Verslag over het jaar 1916".

Bedankt 14 Mei 1917.

6. Schrijven van de Hyderabad Archaeological Society, 10 April 1917, met mededeeling en verzoek om bekendmaking der voorwaarden voor het verwerven der nieuw ingestelde „Pinhey Memorial Medal".

Informatie.

7. Aanbieding door den Resident van Djokjakarta, No. 4866/33 dd. 19 Mei 1917, van 5 exemplaren van het program der huwelijksfeesten van dochters des Sultans.

Bedankt 23 Mei 1917.

5. Kennisgeving door ALBRECHT & Co., Weltevreden Mei 1917, van generale volmacht, verleend aan L. H. MULLER.

Informatie.

8. Brief van ABDOELRACHMAN, inl. onderwijzer. Tamboen 21 Mei 1917, waarbij hij eenige porceleinen schotels ter overname aanbiedt.

Worden door het Genootschap niet aangekocht.

9. Aanbieding door den Secretaris van het Dep. van B. B., Batavia 12 Mei 1917, No. 4780/A. I. van: „4e Vervolg der Nota over het oprichten enz. van suiker- en indigo-ondernemingen op Java en Madoera".

Bedankt 25 Mei 1917.

10. Bericht van den Regent van Banjoemas, 23 Mei 1917, No. 1726/29, betreffende de ontvangst van den postwissel ad f 11,— voor de 8 koedi 's, in Pasir-wetan vervaardigd.

Informatie. Zie Notulen 1917, blz. 59.

No. 2 (het opstel van den Heer WASTERVAL) wordt aangehouden.

VII. Voor het lidmaatschap heeft bedankt:

L. ADAM, controleur, Menado (vroeger te Pinggirsari); terwijl zich als lid opgaven:

N. A. WYMENGA, lid-secretaris der Ver. „Toeristenverkeer" te Weltevreden;

A. DOUP, 2e Luit. Inf., bivak Sarolangoen, Djambi; en Mr. B. ter HAAR Bz. subst. griffier Hooggerechtshof, te Weltevreden.

Met het oog op het vergevorderd uur wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directievergadering van 2 Juli 1917.

COENEN, *voorzitter.*
P. GEDIKING, *adj-secretaris.*

Notulen der Buitengewone Directievergadering, gehouden op Maandag 25 Juni 1917.

Aanwezig: de Heeren W. J. COENEN, voorzitter; Dr. G. A. J. HAZEU, ondervoorzitter; het eerelid Dr. F. DE HAAN, de Directieleden V. ZIMMERMANN, J. P MOQUETTE, Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN, Dr. H. DJAJADININGRAT, Dr. F. D. K. BOSCH, P. J. OTT DE VRIES, P. DE ROO DE LA FAILLE, en de adj.-secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden C. M. PLEYTE (door ziekte); Mr. K. F. CREUTZBERG (met kennisgeving).

De voorzitter in zijn openingswoord noemt deze bijeenkomst gewichtig door het onderwerp, dat daarin behandeld zal worden en door de omstandigheid, dat de man, die er de voornaamste rol bij zal spelen, het eere-lid Dr. F. DE HAAN, persoonlijk tegenwoordig is om het door hem ingediend ontwerp desgewenscht mondeling toe te lichten. Dit schrijven betreffende een door het Genootschap bij Batavia's jubileum in 1919 uit te geven Gedenkboek is in rondlezing geweest. De voorzitter acht het raadzaam, opdat het plan den leden duidelijker voor den geest sta, het stuk in zijn geheel nogmaals voor te lezen. Het heeft in zijn' rondgang bij de directieleden geen aanleiding gegeven tot schriftelijke opmerkingen. Alleen heeft de Heer CREUTZBERG, die niet ter vergadering aanwezig kon zijn, en op wiens oordeel in deze aangelegenheid het bijzonder aankomt, op verzoek van den voorzitter een schrijven ingezonden dd. 24 Juni, (ag. 151) hetwelk door voorlezing ter kennis van de vergadering wordt gebracht. De Heer CREUTZBERG noemt het plan in zijne algemeene strekking sympathiek en den opzet rationeel. Eene aanvraag om subsidie zoude naar zijne meening wel kans van slagen hebben. Echter ware z. i. deze niet alleen,

en zelfs niet in de eerste plaats, bij de regeering aan te vragen, doch bij de Gemeente Batavia. De verhouding der bijdragen uit de gemeentelijke en centrale kas zoude tot een punt van nadere overweging kunnen worden gemaakt, nadat, wat eerst heeft te geschieden, eene raming der kosten van uitgave en van de middelen tot dekking heeft plaats gehad. Of met een aantal van 300 exemplaren van het Gedenkboek kan worden volstaan, meent de Heer CREUTZBERG te moeten betwijfelen.

Thans wordt, zoover noodig, het debat over deze zaak geopend.

De heer HAZEU, naar zijne meening gevraagd, zegt, dat er twee hoofdpunten in het oog zijn te houden: 1e, het plan uit een technisch oogpunt, zooals dat door Dr. DE HAAN is ontvouwd; 2e de mogelijkheid der uitvoering van een financieel standpunt beschouwd.

Wat het eerste betreft, acht hij zich tot toelichting niet bevoegd. De opzet van het plan door Dr. DE HAAN is zorgvuldig en deskundig geschied. In bezwaren van correspondentie en beperkten tijd is door hem voorzien. Als tot de uitgave wordt besloten, is, wat deze zijde van de aangelegenheid betreft, naar zijn inzien geene verdere overweging meer noodig, en ware het voorstel van Dr. DE HAAN in zijn geheel te aanvaarden.

Anders staat het echter met het 2e punt. Hij acht de onderneming niet verantwoord, als niet de vermoedelijke kosten zijn berekend en overwogen is, hoe de gelden bijeen te krijgen. Het vragen van steun aan de Gemeente Batavia zoude hij voor zich niet zoo wenschelijk achten. Het betreft meer een belang van Nederland in 't algemeen, dan van Batavia speciaal.

Dr. BOSCH heeft een bezwaar betreffende een der voorstellen, in het plan genoemd, reeds met Dr. DE HAAN besproken. Deze, het woord nemend, licht de zaak aldus toe: de Chef van den Oudheidkundigen Dienst vreest, dat het werk van dien dienst aanzienlijk benadeeld wordt,

als de Heer PERQUIN gedurende een paar jaren aan zijnen tegenwoordigen werkkring onttrokken wordt. Dit is echter niet de bedoeling. Het zal genoeg zijn, ols de Heer PERQUIN, die bouwkundig en oudheidkundig ontwikkeld is, spoedig overkomt om gedurende een paar weken met hem te overleggen en een schema te maken, waarnaar de teekenaar en photograaf LEYDIE MELVILLE verder zal kunnen werken. Deze zaak is dus reeds geregeld.

De Heer BOSCH gaat mede met het bezwaar omtrent het voorgestelde aantal exemplaren. Het lijkt hem te klein, wanneer ook belangstelling uit Europa te verwachten is.

Dr. DE HAAN deelt daarop mede, dat in zijn concept 500 heeft gestaan, maar dat hij dit getal veranderde in 300 uit vrees, dat post festum eene niet te slijten hoeveelheid in den goedang zou overblijven. Het ware hem liever, dat het werk eene bibliographische zeldzaamheid werd.

De voorzitter stelt voor om over het aantal exemplaren aanstonds te handelen, en thans zich te beperken tot de vraag: of men het Gedenkboek zal uitgeven en zich daarbij hechten aan het plan van Dr. DE HAAN.

Mr. SCHUMANN is het eens met den opzet. Financieel hangt het plan in de lucht. Maar zelfs al is dit zoo, dan is hij van meening, dat het Genootschap aan zijne waardigheid verplicht is de zaak toch te ondernemen.

Nadat ook de overige leden hunne instemming hebben te kennen gegeven, stelt de voorzitter vast, dat dus in beginsel de Directie het volkomen eens is met Dr. DE HAAN omtrent de in zijn schrijven voorgestelde uitgave.

Alsnu komende tot de geldelijke zijde van de zaak, noodigt hij Dr. DE HAAN uit om althans bij benadering de benoodigde som te noemen.

Deze erkent daarvan geen idee te hebben. Het

grootste bezwaar schuilt in het materiaal. Zelfs indien de tijdsomstandigheden maakten, dat uit Holland niets kwam, heeft men hier stof genoeg om het Gedenkboek te publiceeren. Maar of men aan het benoodigde papier, de platen, de photographie-artikelen kan komen, dat is de vraag. Daaromtrent verlangt hij een' deskundige te raadplegen, die op dit oogenblik buitenslands vertoeft. Zelf is hij leek op dit gebied.

De voorzitter brengt thans het alternatief in rondvraag:

het Genootschap geeft het werk uit, de financieele gevolgen geen bezwaar achtend;

òf: het Genootschap is bereid tot de uitgave, maar wacht op nadere gegevens van Dr. DE HAAN aangaande de kosten.

Persoonlijk is hij vóór het eerste. De tijd is beperkt, en al is de Directeur van O. en E. niet aanwezig, wiens advies in deze quaestie zwaar weegt, hij verwacht, dat de Regeering wel genegen zal zijn, zoo noodig, bij te springen.

De Heer HAZEU echter, hoezeer ook sympathie gevoelend voor het plan, blijft er toch bij, dat kostenberekening vooruit noodig is, al ware het op eenige duizenden na, en dat ook de Regeering daarnaar zal vragen.

De voorzitter enz.

Daarop geeft de Penningmeester eene beslissende wending aan de beraadslagingen door zijne berekening. Aan de Regeering zou dus verzocht kunnen worden, om, indien de middelen van het Genootschap ontoereikend blijken het ontbrekende aan te vullen.

De Heer DE ROO DE LA FAILLE meent, dat de Regeering niet dadelijk naar de kosten zal vragen. Zulks is immers ook met andere werken, die hij opnoemt, niet geschied. Voorts ware eene bijdrage te vragen van groote lichamen.

De Heer ZIMMERMANN wil de eer der uitgave aan

het Genootschap houden. Hem is het niet sympathiek bij banken aan te kloppen, die immers voor alles gevraagd worden. Het liefst zag hij, dat het Genootschap het Gedenkboek geheel uit eigen middelen uitgaf. Komt het te kort, dan kan het daarop wijzen. De Regeering immers heeft belang bij dit werk.

Daartegenover meent de Heer OTT DE VRIES, dat een eventueel overschot voor zooveel andere nuttige dingen kon worden besteed. Het zou op den weg der Regeering liggen het werk te bekostigen.

Dit nieuw gezichtspunt, alle kosten door de Regeering te laten dragen, kan, in rondvraag gebracht, niet de instemming van Dr. HAZEU verwerven.

Het aan de orde zijnde voorstel van den Heer OTT DE VRIES vindt ook bij de andere leden geen steun, en wordt door dezen ingetrokken.

Nadat hiermede de financieele zijde van de zaak is afgehandeld, brengt de Heer MOQUETTE het aantal exemplaren nogmaals ter sprake. Zullen de gewone leden er een ontvangen en ook aan koloniale mederegeeringen geschenken worden gezonden, dan is 500 misschien niet toereikend.

Met het oog op de velen in Holland, die in Indië gewoond hebben, wenscht de Heer HAZEU, aangezien tot een 2en druk niet licht zal worden overgegaan, dit getal nog te verhoogen tot 750.

Dr. SCHUMANN merkt op, dat de oplaag bepaald wordt door twee factoren: de te berekenen geschenken en het nog niet te berekenen debiet. Hij meent, dat de oplaag het beste is vast te stellen in verhand met de raming der kosten.

Met dit inzicht kunnen zich ook de andere directieleden vereenigen, zoodat besloten wordt, het aantal der exemplaren, dat van het Gedenkboek zal worden gedrukt, in deze vergadering niet vast te leggen.

In de vierde plaats stelt de voorzitter de vraag aan de

orde, of het de bedoeling der Directie is, naast het Gedenkboek de platen van RACH uit te geven.

Dat er in het werk eenige op verkleinde schaal zullen worden opgenomen, staat voor allen vast, maar of tot reproductie op volle grootte nevens het Gedenkboek is besloten, daaromtrent zijn de inzichten verdeeld. Spreken sommigen van een teveel, de Heer SCHUMANN acht het alleen eene quaestie van geld.

De Heer DE HAAN erkent, dat hij, de uitgave van het Gedenkboek bepleitend, heeft gesproken van eene „ampliatie" van het besluit der Directie tot reproductie der platen Rach.

Thans echter vreest hij, dat beide uitgaven elkander afbreuk zouden doen en is hij van oordeel, dat Rach later zoude kunnen volgen. Immers hij stelt zich voor, dat de publicatie van het Gedenkboek den stoot zal geven tot de stichting eener vereeniging „Oud-Batavia", die vele dingen te doen zou vinden.

De Heer ZIMMERMANN wil het plan Rach vasthouden, maar het laten afhangen van de financiën en deze platen niet op hetzelfde tijdstip publiceeren als het Gedenkboek, doch later, wanneer de belangstelling in Oud-Batavia ontstaat.

De Heer OTT DE VRIES daarentegen zoude wenschen juist daarmede de belangstelling op te wekken. Het duurt nog twee jaren voor het Gedenkboek verschijnt. Men zou nu vast de platen Rach kunnen uitgeven.

De Heeren ZIMMERMANN en MOQUETTE achten het niet raadzaam de financiën te bezwaren; de Heeren HAZEU en DE HAAN ontraden het eveneens naast het kostbaar werk, dat men onderhanden heeft, nog meer te ondernemen.

Nadat nog de H. H. OTT DE VRIES en BOSCH den wensch, gelijk die in de Mei-vergadering 1917 blz. 52 door den Heer CREUTZBERG werd geuit, hebben herhaald, dat n. l. van het Genootschap nu en dan eens iets zou

uitgaan, dat naar ieders smaak is, geeft de vergadering gehoor aan den raad van den Heer MOQUETTE om de kosten der uitgave Rach niet te onderschatten en het plan voorloopig te laten rusten.

De voorzitter informeert nu bij Dr. DE HAAN, of deze persoonlijk nog iets op te merken heeft?

Dr. DE HAAN verzoekt vóór alles spoed.

De vergadering geeft den voorzitter machtiging alle niet zeer belangrijke quaesties met den Heer DE HAAN af te doen.

Nadat alle punten van zijn schrijven in behandeling zijn genomen, en de Heer DE HAAN verklaard heeft, niets meer te bespreken te hebben, stelt de voorzitter de vergadering voor alle andere zaken (waaronder de verdere reglementswijzigingen) af te doen op de gewone maandelijksche bijeenkomst, 2 Juli a. s.

De Heer DE HAAN bedankt de vergadering voor de ondervonden sympathie en de beloofde hulp. Hij hoopt op den steun van president en leden op de wijze, in zijn schrijven reeds aangeduid, bij gelegenheid niet te vergeefs een beroep te doen.

De voorzitter spreekt uit naam der Directie den Heer DE HAAN zijn dank uit voor het voorrecht hem persoonlijk in haar midden te hebben gezien ten einde de door hem ontworpen plannen voor te staan en toe te lichten. Hij uit den wensch, dat het hem gegeven moge zijn thans zonder veel tegenspoed te komen tot het schoone doel: het Gedenkboek.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directie-vergadering van 2 Augustus 1917.

COENEN *voorzitter.*

P. GEDIKING, *adj. secretaris.*

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 2e kwartaal 1917.

Aan allen die mij kennen!. [Door *Ch. F. Emmels*. Soerabaja 1917]. 8°.

Aanwijzingen ten behoeve van de inrichting, het beheer van en het toezicht op Desabanken. Penoendjoek oentoek mengatoer, mengoeasai dan memeriksa pekerdjaan Bankdésa. Batavia 1917. 8°.

Dienst van het Volkscredietwezen.

Aanwijzingen ten behoeve van het beheer van en het toezicht op Desaloemboengs. Penoendjoek oentoek mengoeasai dan memeriksa pekerdjaan Loemboeng désa. Batavia 1917. 8°.

Dienst van het Volkscredietwezen.

Asquith (*H. H.*), Een vrije toekomst voor de wereld. Toespraak ... London 1916. 8°.

Bestuursambtenaar (De inlandsche) in de Afdeelingsbank ... Amtenar boemipoetera dengan Afdeelingsbank. Didjawikan dengan pendjagaan Commissie voor de Volkslectuur. Batavia 1917. 8°.

Uitgave van het Volkscredietwezen.

Blad (Gewestelijk), uitgegeven voor rekening van het Gewest Batavia. Jaarg. I, afl. 1 e. v. Batavia 1917. 8°.

—, Idem. Bijvoegsel behoorende bij No. 1, afl. 1. Batavia 1917. 8°.

Bladen (Wetenschappelijke) ... Een bloemlezing uit buitenlandsche tijdschriften, onder redactie van *J. F. H. Boonacker* en *A. van Oven*. [Jaarg.] 1914-1915. Haarlem 1914-1915. 8°.

[Incompleet].

Böggild (*O. B.*), Meeresgrundproben der Siboga-Expedition. Mit 1 Tafel und 1 Karte. Leiden 1916. 4°.
Siboga-Expeditie LXV (Livraison LXXIX).

Breukelman (*Jan Bertr.*), Het voortgezette delict, naar aanleiding van art. 56 van het Wetb. van Strafrecht (Wet van 3 Maart 1881, Stbl. 35). Acad. proefschrift Univ. Leiden. Rotterdam 1882. 8°.

Brouwer (*Arn.*), Iets over aanvaringen in vol zee. Acad. proefschrift. Leiden 1881. 8°.

Browne (*Lou. Hen.*), Het recht van retentie. Acad. proefschrift. Leiden 1882. 8°.

Buitenbezittingen (De). Deel II, afl. 1-2. Semarang enz. [1917]. 4°.
1. Sumatra; Algemeene Hoofdstukken. Met 3 bijlagen.
2. Atjeh en Onderhoorigheden. Met 17 pl. en 11 bijlagen.
Mededeelingen van het Bureau voor de Bestuurszaken der Buitenbezittingen, bewerkt door het Encyclopaedisch Bureau. [No] X, deel II, afl 1-2.

Buning (*W. de Cock*), De Indo-Europeaan. Weltevreden 1917. 8°.
Overdruk uit de Koloniale Studiën [No. 4, Maart 1917].

Burger C. Pzn. (*Adr.*). Het recht van den verhuurder na vervoer der aan zijn voorrecht onderworpen goederen. Acad. proefschrift Univ. Leiden. Leeuwarden 1886. 8°.

Caine (*Hall*), Het werk der vrouwen in Groot Brittannië. (Vertaling van *Fra. Teding van Berkhout*). Amsterdam [1917]. 8°.

Carp (*Bern Hen.*), „Schaking". Acad. proefschrift. Leiden 1881. 8°.

Carsten (*Jac. Jan*), Bijdrage tot de leer der zaken van koophandel. Acad. proefschrift. Leiden 1882. 8°.

Code (The Ajmer) containing the unrepealed enactments locally in force in Ajmer-Merwara.... 4th Edition. Calcutta 1917. 8°.

Cornelissen (*Jac.*), Muntmisdrijven. Acad. proefschrift. Leiden 1885. 8°.

Deventer (*C. Th. van*).— Leven en arbeid van Mr. *C. Th. van Deventer*, beschreven en verzameld door *H. T. Colenbrander* en *J. E. Stokvis*. Deel I-II. Amsterdam [1916-1917]. 8°.

I. *H. T. Colenbrander*, Leven van Mr. C. Th. van Deventer. Met 13 afb.

II. *Van Deventer's* voornaamste artikelen, uitgegeven door *H. T. Colenbrander*.

Doumergue (*G.*), La Morale et la Politique des Belligérants. L' Arménie. Les Massacres, et la Question d'Orient. Conférence, Etudes et Documents. 2e Edition revue et augmentée. Paris [1916]. Avec 2 cartes. 8°.

Es (*Wi. Joh. Lou. van*), Het eedvraagstuk. Proefschrift. Leiden 1911. 8°.

Gedenkschrift. — 's Lands Plantentuin, Buitenzorg. Gedenkschrift ter gelegenheid van het Honderdjarig Bestaan op 18 Mei 1917. 1e Gedeelte. [Weltevreden 1917]. 8°.

Gemeenteblad van Batavia. Jaarg. 1917. No. 1 en volg [Batavia 1917]. 8°.

—, Idem. Bijvoegsel: Notulen enz. [No.] 1 e. v. [Weltevreden 1917]. 8o.

Giraud (*Paul*), Devant l' histoire. Causes connues et ignorées de la guerre. Paris 1917. 8°.

Germania. Les Allemands peints par eux-mêmes, peints par les neutres. Germania seen bij themselves &c. Paris 1916. Illustré. 4°.

Grigg (*Jos. W.*) The workers' resolve. An interview with W. A. Appleton. London 1917. 8°.

Haak (*Bern. van der*), Mishandeling. Acad. proefschrift. Leiden 1883. 8°.

Handelsbeweging (De) der Buitenbezittingen in 1913, 1914 en 1915. Weltevreden 1917. 4°.

Mededeelingen van het Encyclopaedisch Bureau. Afl. XII.

Hanegraaff (*Joh.*), Opmerkingen naar aanleiding van art. 435 van het Wetboek van Strafrecht. Proefschrift Univ. Leiden. Rotterdam 1891. 8°.

Hawkes (*E. W.*), The Labrador Eskimo. Ottawa 1916. With 1 map, 35 pl. and 32 fig. 8°.

Canada Department of Mines. Geological Survey. Memoir 91 (No. 14, Anthropological Series).

Hazewinkel (*J. J.*), De Javaan gelijk hij schijnt en is. Baarn 1917. 8°.

Onze Koloniën. Serie II. No. 9

Headlam (*J. W.*), De vredesvoorwaarden der Geallieerden. London 1917. 8°.

Hellemans (*J.*), Voorstellen tot organisatie van den handel in versche levensmiddelen in de Gemeente Batavia. Weltevreden 1917. 8°.

Bijvoegsel behoorende bij het Gemeenteblad van Batavia 1917, No. 121.

Heyne (*K.*), De nuttige planten van Ned.-Indië Tevens synthetische catalogus der verzamelingen van het Museum voor Economische Botanie te Buitenzorg. Deel III Batavia 1917. 8°.

Hickman (*A. L.*), Neueste Münzenkunde aller Staaten der Erde. Naturgetreue Darstellung aller coursierenden Münztypen u. s. w. Wien-Leipzig 1896. Mit Abb. 8°.

Hickson (*Syd. J.*), The Pennatulacea of the Siboga Expedition, with a general survey of the order. With 10 pl., 45 text fig. and 1 chart. Leyden 1916. 4°.

Siboga-Expeditie XIV (Livraison LXXVII).

Hütschler (*Fred. Wi. Ant.*), De Gekozene Woonplaats. Proefschrift. Leiden 1890. 8°.

Hurgronje (*C. Snouck*), Mohammedanism. Lectures on its Origins, its Religious and Political Growth, and its Present State. New York - London 1916. 8°.

American Lectures on the History of Religion Series of 1914-1915. [Vol. XI].

Huybers (*H. F. M.*), Jan Pieterszoon Coen. Geillustreerd met een portret. Utrecht [1916]. 8°.

Bruna's Historische Bibliotheek.

Hijmans (*Ado.*), Huur van een Bewaarhuis-loket. Proefschrift. Leiden 1910. 8°.

Ihle (*J. E. W.*), Die Decapoda Brachyura der Siboga Expedition. II Oxystomata, dorippidae. Mit 39 Fig. im Text. Leiden 1916. 4°.

Siboga-Expeditie XXXIX b[1] (Livraison LXXVIII).

Jaarboek van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel in Ned.-Indië [over] 1915. Batavia 1917. Met platen. 8°.

Jaarcijfers voor het Koninkrijk der Nederlanden. Rijk in Europa, 1915. Bewerkt door het Centraal Bureau voor de Statistiek. 's-Gravenhage 1917. Met tab. 8°.

Jaarverslag. — Kon. Magnetisch en Meteorologisch Observatorium te Batavia. Jaarverslag 1916. Batavia 1917. 8°.

Jaarverslag. — Opiumfabriek. Jaarverslag over 1916. Batavia 1917. 4°.

Departement van Gouv. bedrijven in Ned.-Indië.

Jacobson (*Edw.*), Simaloerse Sprookjes, Overleveringen, Raadsels en Spelen. Weltevreden 1917. 8°.

Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap v. K. en W. (deel LVIII, afl. 1 en 2).

Jacobson (*Ed. Leo.*), Termijnhandel in goederen. Proefschrift Univ. Leiden. Rotterdam 1889. 8°.

Jentink (*Th. A.*), Welke is onze ervaring bij de toepassing der verschillende methoden voor de bereiding van superieure suiker, en welke methode verdient voor be-

kende omstandigheden de voorkeur? Prae-advies. Soerabaja [1917]. 8°.
Alg. Syndicaat van Suikerfabrikanten in Ned.-Indië.

Joseph (*Ger. A.*), Colombo Museum. Report. [Colombo 1917]. fol.
Ceylon Administration Reports, 1916. Part IV. Education, Science, and Art.

Kats (*J.*), Kitab hitoengan. I. Batavia 1917. 8°.
Pedoman dan bekal No. 5.

Kern (*H.*), Verspreide geschriften, onder zijn toezicht verzameld. 5e Deel: Maleisch-Polynesische taalvergelijking, Slot. Indonesië in 't algemeen, 1e gedeelte. 's-Gravenhage 1916. 8°.

Koperberg (*S.*), De industrieele ontwikkeling van Oost-Azië. Beschouwingen naar aanleiding van het rapport Van Kol. Semarang enz. [1917]. 8°.

Lekkerkerker (*C.*), Land en volk van Sumatra. Met 32 pl., 1 kaart en 4 graphische voorstellingen. Leiden 1916. 8°.
(Bekroond antwoord op een prijsvraag van het Koloniaal Instituut.)

Ley (*Wie. Tje. van der*), Ongerechtvaardigde verrijking. Vergelijking van het nieuwere Duitsche met het Nederlandsche burgerlijk recht. Proefschrift. Leiden 1910. 8°.

List of General Rules and Orders under Statutes and General Acts in force in British India (corrected up to 30th Juni, 1916). Calcutta 1917. 8°.

Merkelbach (*Hen. Min.*), Naar aanleiding van de collectieve arbeidsovereenkomst. Proefschrift Univ. Leiden. Rotterdam 1909. 8°.

Naam- en ranglijst der officieren van het Ned. Leger en van dat in Ned. Oost-Indië, alsmede van de Landmacht in West-Indië, 1917. 86e Jaargang. Gorinchem 1917. 12°.

Massart (*Jean*), La presse clandestine dans la Belgique occupée. Avec 26 facs. Paris-Nancy 1917. 8°.

Nederland (*Groot*). Letterkundig Maandschrift voor den Nederlandschen Stam. Jaarg. XII en XIII. Onder redactie van *Cyr. Buysse*, *Fra. Coenen* en *Lou. Couperus*. Amsterdam 1914-1915. 4 deelen. 8°.

Neratja. Haloeannja hendak menjokong dan membantoe segala oesaha...dengan djalan jang patoet...Redactie: *H. A. Salim* e.a. Tahoen I, No. 1—5 (Pertjontohan), 18-28 Juni. Weltevreden 1917. pl°.

—, Idem. Tahoen I, No. 1 e. v., 2 Juli e.v. Weltevreden 1917. pl°.

[*Nieuwenhuis* (A. W.), De uitbreiding van den invloed van Nederland in Borneo. Amsterdam 1902]. 8°

Overgedrukt uit „de Gids" No. 7, 1902.

Nota over het oprichten en in werking brengen van Suiker- en Indigo-ondernemingen op Java en Madoera. Batavia 1898. fol.

—, Idem. 1e, 2e en 4e Vervolg. Batavia 1899—1917. fol.

Notulen van de vergadering van den Gemeenteraad van Batavia, [Jaarg.] 1917, No 1 en volg. Weltevreden 1917. 8°.

Bijvoegsel, behoorende bij het Gemeenteblad van Batavia.

Onderwijscongres. — Prae-adviezen van het Eerste Koloniaal Onderwijscongres te houden te 's-Gravenhage op... 28, 29 en 30 Aug. 1916... 's-Gravenhage 1916. 8°.

—, Idem. Eerste Koloniaal Onderwijscongres... Stenographisch Verslag 's-Gravenhage 1916. 8°.

Pandecten van het Adatrecht. [Deel] III: Het Inlandsch bezitrecht van grond en het bewerkingsrecht van grond. Amsterdam 1916. 8°

Koloniaal Instituut te Amsterdam. Mededeeling No. IV. Afd. Volkenkunde No 2

Pedoman dan bekal oentoek goeroe boemipoetera. Redacteur: *J. Kats*. No. 5 e. v. Batavia 1917. 8°.

—, Idem. No. 5 [Tambahan]. 1917. 8°.

Polano (*Lucy Corn*[a].), Rechtspersoonlijkheid van Vereenigingen. Proefschrift. Leiden 1910. 8°.

Pranatan lampah lampah karsodalem kagoengan damel mantoe. Jogjakarta [1917]. 8°.

Pratt (*Jam. Bis.*), India and its faiths. A traveller's record. London 1916. 8°

Ranga Pillai (*Ananda*).— The Diary of Ananda Ranga Pillai, translated from the Tamil by order of the Government of Madras. Edited by *H. Dodwell*. Vol. V. Madras 1917. 8°.

Rapport betreffende de universitaire opleiding der juristen, uitgebracht aan het Prov. Utrechtsch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen door *S. J. Fockema Andreae* e. a. Utrecht 1917. 8°.

Rapports et procès-verbaux d'enquête de la commission instituée en vue de constater les actes commis par l'ennemi en violation du droit des gens.... Tome V. Paris 1916. Av pl 4°.

Regelingen (Eenige belangrijke) voor de Buitenbezittingen. (Gedrukt ten behoeve van het onderwijs aan de Bestuursschool). Weltevreden 1916. 8°.

Report of the Philippine Commission to the Secretary of War July 1, 1913, to December 31, 1914. Washington 1915. 8°.

Annual Reports, War Department, fiscal year ended June 30, 1915

Report on the Progress of Agriculture in India for 1915-16. Calcutta 1917. With pl. 8°.

Report (Annual) of the Archaeological Survey of India, Eastern Circle, for 1915-16. Calcutta 1916. fol.

Report (Annual) of the Board of Scientific Advice for India for the year 1915-16. Calcutta 1917. 8°.

Report (Annual Progress) of the Superintendent, Hindu and Buddhist Monuments, Northern Circle, for the year ending 31st March 1916. Lahore 1916. fol.

Report (The 100th — 112th) of the British and Foreign Bible Society for the year ending March 1904-1916, with appendix. London 1904-1916. 8°.

Rijksblad Mangkoenagaran. No. 1 e. v. [Soerakarta 1917]. 8°.

Rijksblad Soerakarta. No. 1 e. v. [Soerakarta 1917]. 8°.

Slag (De) aan den Yser. Plechtige herdenking van de tweede verjaring (Havre, 29 Oct. 1916). [Door *Willy Breton*]. Inleiding door *Hen. Carton de Wiart.* Parijs-Nancy [1916]. Met afb. 8°.

Statuten van de N. V. „Bandasche Perkeniers- en Handelsvereeniging" te Banda. Amboina [1917] 8°.

Toynbee (*Arn. J.*), The Belgian Deportations. With a statement by Viscount [*Jam.*] *Bryce.* Londen [1917]. 8°.

Toynbee (*Arn. J.*), „The Murderous Tyranny of the Turks". With a Preface bij Viscount [*Jam.*] *Bryce.* Londen 1917. 8°.

Tijdspiegel (De). Onder redactie van Prof. [*J. H.*] *Valckenier Kips* Jaarg. 71 en 72. Amsterdam 1914-1915. 6 deelen. 8°.

Veening (*Lou. Joh.*), Eenige opmerkingen over de artt. 149-165 der Provinciale Wet. Proefschrift. Leiden 1885. 8°.

Veltman (*T. J.*), Nota over de Geschiedenis van het Landschap Pidië. (Met een plaat). Weltevreden 1917. 8°.

Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap v. K. en W. (deel LVIII, afl. 1 en 2).

Verslag over de Burg Openbare Werken in Ned.-Indië over het jaar 1913. 4e Gedeelte: Havenwezen. Batavia 1916. Met kaarten en platen. 4°.

—, Idem over het jaar 1914. 5e Gedeelte: Irrigatie, waterafvoer en waterkeering. Batavia 1917. Met kaarten, teekeningen en platen. 4°.

Verslag van de Kamer van Koophandel en Nijverheid te Soerabaia over het jaar 1916. Soerabaia 1917. 8°.

Verslag van den Directeur aan Aandeelhouders der Cultuur Maatschappij „Sedatie" over 1916. Soerabaia [1917]. 4°.

Verslag van het Algemeen Syndicaat van Suikerfabrikanten in Ned.-Indië over het 22e jaar, 1916. Soerabaja 1917. Met 9 bijlagen 8°.

Verslag (Algemeen) van het Onderwijs in Ned.-Indië over 1915. Batavia 1917. 2 deelen Met afb. en kaarten. 4°.
I. Tekst. II. Staten en tabellen.

Verslag. — Dep. van Gouvernementsbedrijven in Ned.-Indië. Landsdrukkerij. Verslag over 1916. Batavia 1917. Met 3 graph. voorst. 4°.

Verslag (58e Jaarlijksch)... van het Rotterdamsch Leeskabinet, medegedeeld in de algem. vergadering van 24 Febr. 1917. [Rotterdam 1917]. 12°.

Verslag. — Ned.-Indisch Landbouw Syndicaat. Verslag over het jaar 1916. Soerabaja [1917]. 8°.

Verslag. — Vereeniging van Bouwkundigen in Ned.-Indië. Verslag van de 19de Jaarvergadering, gehouden op 7 April 1917 te Soerabaja. [Semarang 1917]. 8°.

Vollenhoven (*C. van*), Het onbaatzuchtige in recht en staat. Rectorale oratie....der Leidsche Universiteit. Leiden 1917. 8°.

Voorink (*Jan*), Verspreiding van voor de eerbaarheid aanstootelijke geschriften en afbeeldingen. Proefschrift Univ. Leiden Oosterbeek 1910. 8°.

Voorschrift betreffende den Militair Geneeskundigen Dienst in Ned.-Indië op voet van oorlog. Deel I... Batavia 1917. Kl. 8°.

Met wit papier doorschoten.

Vos (*Bern. Hen.*), Rechtsgeschiedkundige Beschouwingen over het Romeinsche huwelijk. Proefschrift. Leiden 1913. 8°.

Vragen des Tijds. Onder redactie van *D Bos* e. a., met Sociale Kroniek, onder redactie van *H. J. Tasman* Jaarg. 41. Deel I en II. Haarlem 1915. 8°.

Vragen van den Dag. Maandschrift voor Nederland en Koloniën... onder redactie van *H Blink* en *J. G. Blink.* Jaarg. XXIX en XXX. Amsterdam 1914-1915. 8°.

Weekblad (*Vrijzinnig*). Orgaan van den Ned.-Indischen Vrijzinnigen Bond. Commissie van redactie...: *H. C. Kerkkamp*, *W. de Cock Buning* en *W. A. Pénard.* [Jaarg. I]. No. 1 e. v. Batavia 1917. 4°.

Wulff (*K.*), Den oldjavanske Wirâtaparwa og dens Sanskrit original. Bidrag til Mahâbhârata-forskningen. København 1916. 8°.

Notulen der zevende Directievergadering, gehouden op Maandag 2 Juli 1917.

Aanwezig: de Directieleden W. J. COENEN, voorzitter; Dr. G. A. J. HAZEU, ondervoorzitter; V. ZIMMERMANN, J. P. MOQUETTE, Dr. F. D. K. BOSCH, P. DE ROO DE LA FAILLE, Mr. K. F. CREUTZBERG en de adj.-secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden C. M. PLEYTE (door ziekte); Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN, Dr. H. DJAJADININGRAT, P. J. OTT DE VRIES (allen met kennisgeving).

I. De voorzitter vermeldt in de eerste plaats eene dankbetuiging namens den Gouverneur-Generaal, Beschermheer van het Genootschap, voor de hem toegezonden edita.

II. De opmerking van den Heer MOQUETTE, ten opzichte van de notulen van 7 Mei geuit, of het wel wenschelijk is alles te drukken, wordt ook toepasselijk verklaard op die van 4 Juni en dus besloten alleen een uittreksel openbaar te maken.

III. De voorzitter acht het gewenscht het door den adj.-secretaris opgestelde en door hem gewijzigde ontwerp der circulaire voor het Gedenkboek ter kennis zijner medeleden te brengen. Het zal nu aan Dr. DE HAAN worden toegezonden.

Hoe dan de circulaire te verspreiden, daarover stelt hij zich voor met den Heer DE HAAN van gedachten te wisselen. De Heer MOQUETTE doet het idee aan de hand haar bij de couranten te laten inleggen. Op die wijze gaat ze overal heen, want oudheden schuilen in allerlei hoeken. Dr. BOSCH herinnert er aan, dat de oproep eener andere Vereeniging in zijn geheel door de dagbladen werd af-

gedrukt. Aldus bespaart men heel wat exemplaren. Opgemerkt wordt, dat in dat geval alle bladen wel mogen worden aangezocht en ook enkele der inlandsche en Chineesche, want, al ligt het in de bedoeling de gedenkwaardigheden dezer beide bevolkingsgroepen slechts bij uitzondering op te nemen, oud-Hollandsche meubelen, Compagniesoudheden, zijn bij hen evenzeer te vinden, in alle oorden van den Archipel.

Het concept van den brief aan den Gouverneur-Generaal alsmede dien aan denzelfde in zijne hoedanigheid van Beschermheer van het Genootschap wordt nu voorgelezen.

De voorzitter refereert thans aan de hand der notulen van 25 Juni l. l. wat ter zake in die vergadering, welke de Heer CREUTZBERG niet heeft kunnen bijwonen, is besproken.

Na vele overwegingen stelt Dr. HAZEU eene redactie voor, welke met eene toevoeging van Mr. CREUTZBERG de instemming der vergadering verwerft.

IV. De rondvraag begint bij den ondervoorzitter. Dr. HAZEU heeft driemaal den hoofddoek, waaromtrent D. K. ARDIWINATA namens R. M. MOHAMMED RASSJID informeerde (Notulen 2 April '17, IX sub 10) medegebracht, doch dezen thans niet bij zich.

V. Dr. BOSCH deelt: 1e mede, dat de Waterstaat hem telefonisch berichtte in het huis der familie SUERMONDT op Kramat, hetwelk verbouwd wordt, eenige eigenaardige lambrizeeringen te hebben aangetroffen, welke, indien het Genootschap er prijs op stelt, daaraan zullen worden afgestaan. Dr. BOSCH heeft het vroeger magnifieke huis bezocht. De voorwerpen hebben geene waarde uit een oogpunt van kunst; of hun historische beteekenis toekomt, zou hij Dr. DE HAAN moeten vragen. De voorzitter heeft er geen bezwaar tegen ze te aanvaarden. mits men wete, waar ze te plaatsen.

Een ander bezwaar is, dat de historische verzameling

niet verder gaat dan het einde der O. I. Compagnie, terwijl het huis op Kramat naar schatting van den Heer DE ROO, van ± 1830 dateert.

Besloten wordt den H. H. DE HAAN en BOSCH te verzoeken zich omtrent dit aanbod te verstaan.

2e. heeft 2 artikelen van zijne hand voor het Tijdschrift aan te bieden, beter gèzegd: eene bladvulling en een opstel, dat nog niet geheel gereed is, maar waarvoor eene commissie alvast ware aan te wijzen.

Spoedshalve wordt opname voorgesteld.

3e. brengt ten slotte ter tafel een Hindoe-beeldje, voorstellende Kuvera, aangetroffen bij de opgravingen te Gedong Sångå.

Opgenomen in de collectie.

VI. De Heer DE ROO DE LA FAILLE maakt het oordeel bekend omtrent het opstel van den Heer J. JONGEJANS over de afd. Semangka (Lampongsche Districten) (Notulen 1917, blz. 58), hetwelk in handen is van zijn medegecommitteerde Dr. H. DJAJADININGRAT. Mag dit artikel hier en daar wat lang zijn, hij acht het geschikt voor opname in het Tijdschrift.

Aldus besloten.

VII. De Heer MOQUETTE:

1e. Verzoekt de uitkeering eener gratificatie van f 50,— aan den concierge DE JONG goed te keuren voor zijne hulp bij het installeeren van de goudkamer, ook des Maandags. Aldus geschiedt. Het ethnographische gedeelte in de wandkasten is gereed; blijft nog het archaeologische middenstuk, waaraan de commissie morgen (3 Juli) begint.

2e. In dit verband enz.

3e. Op het verlangen van den bibliothecaris om eenige vrijheid te hebben tot het afstaan van edita in ruil voor wat hij ter aanvulling elders aanvraagt, besluit de directie, dat het gewenscht is, de bevoegdheid daartoe aan zich alleen te houden, en dat hij dus in elk geval den voorzitter kan vragen.

VIII. De Heer ZIMMERMANN heeft voor de collectie oorlogslitteratuur namens Dr. S. H. KOORDERS te Buitenzorg een boek aan te bieden, getiteld: „Jean Massart, La presse clandestine en Belgique, 1917". In dank aanvaard.

IX. In behandeling wordt nu genomen het verslag der H. H. HAZEU en SCHUMANN aangaande hun commissoriaal bezoek aan de Bibliotheek (Notulen 5 Februari 1917 sub IV bladz. 3) en hunne kwijting van de opdracht om bij diezelfde gelegenheid te onderzoeken, in hoeverre het secretariaat den bibliothecaris een bezwaar is voor het vervullen van zijn eigenlijk werk (Notulen 18 Feb. 1917 sub V, bladz. 15).

Deze beide rapporten kwamen wegens overvloed van stof voor bespreking, in de vorige bijeenkomsten niet aan de orde. (Notulen 1917, blz. 57). Zij luiden als volgt:

„Ondergeteekenden, in Uwe vergadering van 5 Februari 1917 in commissie gesteld om het jaarlijksch verslag over den toestand der bibiotheek uit te brengen, hebben de eer zich hierbij van die opdracht te kwijten. Het is ons gebleken, dat, niettegenstaande de ongunstige tijdsomstandigheden, de Heer GEDIKING voor een aanzienlijk deel reeds het programma van werkzaamheden heeft kunnen ten uitvoer brengen, dat door ZEd. in Uwe vergadering van 7 Februari 1916 is ontvouwd. De toestand verbetert merkbaar en wat thans reeds van de resultaten blijkt, geeft alle hoop tot de verwachting, dat geleidelijk een volkomen geordend bibliotheekwezen in ons Museum zal tot stand komen. Voor nadere bijzonderheden zij verwezen naar het overzicht, dat de bibliotheearis op ons verzoek heeft samengesteld en waarin de gevolgde werkwijze uitvoerig is uiteengezet. (Zie Bijlage III bladz. 100—102). Enz.

De commissie voornoemd,
(w. g.) G. A. J. HAZEU.
SCHUMANN.

7 Mei 1917.

„Ter voldoening aan de opdracht in Uwe vergadering van 5 Februari 1917 aan ondergeteekenden gedaan om te onderzoeken, in hoeverre de waarneming van het secretariaat door den bibliothecaris tot bezwaren aanleiding geeft en een scheiding dier beide functiën aanbeveling verdient, hebben ondergeteekenden met den Heer GEDIKING overleg gepleegd, hetgeen tot onderstaande conclusie heeft geleid.

Het is gebleken, dat vervulling van beide functies door een persoon alleszins aanbeveling verdient. Daardoor wordt eene dikwijls lastige begrenzing van beider bevoegdheid overbodig gemaakt en het groote voordeel verkregen, dat alle administratieve werkzaamheden in eene hand zijn gebracht. Bovendien is het publiek er zeer mede gebaat, daar dikwijls, vooral telefonisch, aan den bibliothecaris wordt gevraagd, wat eigenlijk des secretaris' is en omgekeerd en bij deze combinatie voor het publiek lastige verwijzingen worden voorkomen. De Heer GEDIKING zelf, ofschoon aanvankelijk voor de splitsing geporteerd, is door de ervaring tot de samenvoeging bekeerd. enz.

De Commissie voornoemd,
(w. g.) G. A. J. HAZEU.
SCHUMANN".

De adj.-secretaris wordt, daar zijne persoonlijke belangen zullen worden besproken, verzocht de vergadering te verlaten. Bij zijne terugkomst wordt hem bij monde van den voorzitter de tevredenheid der Directie over zijn werk in beide functies vertolkt, enz.

X. Wat de door het Genootschap aanvaarde opdracht betreft, om het ethnographisch onderdeel van het Verslag der Militaire Exploratie van Nieuw-Guinea te bewerken (Not. '16 blz. 161, Not. '17 blz. 17), door de ziekte van den Heer PLEIJTE heeft zulks nog niet kunnen geschieden. De voorzitter zal, daar de tijd dringt, na kennisneming van alle stukken, hierin trachten te voorzien. (Not. 7 Jan. 1918 sub IX'b).

XI. De ingekomen stukken, die alle in rondlezing zijn geweest, worden thans afgedaan, te weten:

1. Toezending, door de California University Library, Berkeley 24 April 1917, eener copie van haar schrijven dd. 3 April 1917, betreffende ruil van publicaties, waarop nog geen antwoord ontvangen werd.

De opgaaf der verlangde serieën is, nadat deze aangelegenheid eenige malen niet in behandeling had kunnen komen, verzonden op 15 Maart 1917. Dit schrijven zal inmiddels Amerika hebben bereikt.

2. Uittreksel uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, No. 11, Batavia 2 Juni 1917, houdende de mededeeling, dat de Gemeente Magelang ontheven wordt van de zorg voor eenige Hindoe-oudheden, welke aan het Bataviaasch Genootschap ter bewaring zullen worden gegeven.

Informatie.

3. Bericht van het overlijden van zijn schoonvader, den oud amanuesis H. PRANGE te Utrecht, door den Heer J. A. F. MÖRZER BRUYNS, bij brief, gedateerd Bodjong Terong 6 Juni 1917. Beantwoord met een schrijven van rouwbeklag, 13 Juni 1917. Zie ook Notulen 1917, blz. 62.

4. Aanbieding door G. DE WAAL VAN ANCKEVEEN, gep. controleur B. B. te Kota Gadang bij Fort de Kock, 9 Juni 1917, eener bijdrage, getiteld „Allerlei", ter eventueele opname in het Tijdschrift, met toezegging van vervolgen.

Wordt besloten eene commissie van beoordeeling te benoemen, bestaande uit de H. H. COENEN en DJAJADININGRAT. (Notulen 7 Jan. 1918 sub. XI).

5. Dankbetuiging van Mevrouw de Wede. J. A. STUART-DESCELLES, 's-Gravenhage, z. d. [19 April 1917], voor de condoleantie, haar op 9 Februari l. l. gezonden bij het overlijden van haren echtgenoot, het eere-lid H. N. STUART.

Informatie.

6. Aanbieding door Dr. N. ADRIANI te De Bildt Station, 12 Januari 1917 van „Prae-adviezen en Stenographisch

Verslag van het Koloniaal Onderwijs-Congres te 's-Gravenhage 1916", ten geschenke voor de Bibliotheek.

Voor beide boekwerken werd bedankt op 8 Juni l. l.

7. Aankondiging bij missive no. 2018/40, dd. Koepang 5 Juni 1917, door den Ass.-Resident van Zuid-Timor en Eilanden, der toezending per K. P. M. van een kist met 6 mòko's van Alor (reeds 22 April 1916 gememoreerd, Notulen blz. 55 en 145). Ingesloten 5 foto's en 10 teekeningen benevens een extract uit de Memorie van overgave, welke den Directeur van B. B. zal worden aangeboden.

De kist op 2 Juli ontvangen, kon nog niet ontpakt worden.

XII. Eveneens wordt behandeld No. 2 der ingekomen stukken van 4 Juni l.l.:

2. Bijdrage van den Heer J. A. WASTERVAL, Gezaghebber B. B. te Hollandia, N. N. Guinea, ongedateerd [5 April 1917] getiteld: „Een en ander omtrent Godsdienst, zeden en gewoonten bij de bevolking in en om de Humboldtsbaai" ter kennisneming en eventueele opname in het Tijdschrift.

Commissie: de H. H. Dr. HAZEU en DJAJADININGRAT.

XIII. Het lidmaatschap is opgezegd door F. L. WATTENDORF, controleur B. B. te Modjokerto,
terwijl zich als lid heeft opgegeven:

A. C. KOORENHOF, landbouwleeraar, te Serang.

XIV. De Heer ZIMMERMANN vraagt ten slotte, wanneer de verdere behandeling der Reglementswijzigingen zal plaats hebben, daar hij bij eene volgende vergadering op den regelmatigen tijd zou moeten ontbreken.

Besloten wordt met dit doel omstreeks den 20en Juli weder bijeen te komen (zie Notulen 9 Oct. e.v.).

Hierop wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directievergadering van 2 Augustus 1917.

COENEN, *Voorzitter.*
P. GEDIKING, *Adj.-Secretaris.*

Kort overzicht der werkzaamheden in de Bibliotheek.

De bibliothecaris werd in de uitvoering van het in de Directievergadering van 6 Febr. 1916 ontwikkeld program in de eerste maanden gedwarsboomd door de slepende ziekte van den eenigen assistent.

Eene omvattende reorganisatie had niet kunnen geschieden zonder sluiting der boekerij. Deze kwam hem ongewenscht voor 1e door vele daarop te maken uitzonderingen, 2e omdat juist door het voorthelpen der bezoekers en beantwoorden der aanvragen de bibliotheek zich een goeden naam te verwerven heeft. Dus moest gewerkt worden met verdeelde kracht en kleine middelen.

Na de geleidelijke invoering van meerdere registers (hieronder opgesomd) en eene regeling ten opzichte van het secretariaat, leek het opruimen van den goedang het meest dringend, wegens het dagelijksch gevaar van verkoopen der edita beneden de vastgestelde grens en de aanwezigheid van vernielende insekten.
Het werk kon eerst recht beginnen na de komst van den tegenwoordigen tweeden assistent in Mei '16. Alle, hoewel zooveel mogelijk gecontroleerde, tellingen der voorraden door inlandsche helpers moesten opnieuw geschieden. Het fondsboek werd in orde gebracht en bijgehouden.

Daarna werd in het magazijn der bibliotheek de ongunstig geplaatste verzameling Kamerstukken geordend, geïnventariseerd, en in nieuwe kasten langs den wand gezet.

Vervolgens de ingebonden couranten uit de bovenverdieping der kasten naar beneden gehaald, gesorteerd, en op de onderste planken geplaatst; een alfabetische klapper werd aangelegd. Thans kunnen aanvragen dadelijk worden uitgevoerd.

Het in een eenvoudig systeem brengen der tijdschriften bleek, helaas, onmogelijk door de ongeschiktheid der boekenkasten (doorloopende, onverplaatsbare rekken); met het nummeren der kasten en het aanbrengen van verwijzingen is toch eene zekere verplaatsbaarheid bereikt. Het bovengedeelte, vroeger door de couranten ingenomen, levert een paar honderd meter (door planken gedeeld zelfs 400 Meter) ruimte voor weinig gebruikte boeken en tijdschriften op.

Thans werd de revisie ter hand genomen. Werd aanvankelijk vóór in het magazijn begonnen, na de discussie in de Directievergadering van 5 Juni 1916 (Notulen bladzijde 53/54), waarbij de richting waarin eventueel de uitbreiding der boekerij zou plaats hebben afhankelijk werd gesteld van hetgeen de revisie zou uitwijzen, bleek het noodig eerst omtrent de boeken zekerheid te hebben. Bij de revisie worden alle nevenwerkzaamheden verricht, die op blz. 2 der Notulen van 1916 zijn opgenoemd, en vele andere tevens. De revisie is gevorderd tot en met vak XXVII (Rechtsgeleerdheid); blijven nog te herzien vak 28-46 (in hoofdzaak godsdiensten en talen), de folio serie (gemengd), atlassen en kaarten en de tijdschriften. In de periodieken werd reeds veel veranderd en verplaatst, vooral ook om aanvulling gevraagd, maar het systematisch doorzoeken zal bij deze afdeeling zeer bewerkelijk zijn. Hoe tijdroovend dit eerste bedrijf der reorganisatie ook is, de bibliothecaris wordt telken male bevestigd in de overtuiging, dat zij noodzakelijk is en het eenig juiste uitgangspunt. Dagelijks komen boeken terecht, die zoek heetten, omdat zij verkeerd opgeborgen, verkeerd genummerd, verkeerd of niet geboekt waren. Wat de binders betreft, dezen werden van andere werkzaamheden ontlast en haalden den achterstand in. Zij binden thans, volgens model, alleen wat compleet en in volgorde gelegd is. Zij binden en herstellen alles, wat bij de revisie voorziening blijkt te behoeven. Na een langen strijd om de volledigheid te verzekeren, worden de couranten sinds Januari 1917 wekelijks gebonden, terwijl ontbrekende nummers en bladen dadelijk worden gesommeerd. Enz.

Overigens mag het magazijn niet ongunstig heeten; de de ruimte is koel, getracht wordt naar voortdurende ventilatie; levende insekten worden zelden aangetroffen. De boeken, die doorvreten zijn, dagteekenen bijna alle uit het oude Batavia. Naar de korte ervaring van Uwen bibliothecaris is het beste middel tot behoud der boeken: licht en lucht en schoon houden.

Notulen der achtste Directievergadering, gehouden op Donderdag 2 Augustus 1917.

Aanwezig: de Directieleden W. J. COENEN, voorzitter Dr. G. A. J. HAZEU, ondervoorzitter; J. P. MOQUETTE; Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN; Dr. H. DJAJADININGRAT; Dr. F. D. K. BOSCH; P. DE ROO DE LA FAILLE; Mr. K. F. CREUTZBERG, en de adj.-secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden V. ZIMMERMANN (wegens ziekte), P. J. OTT DE VRIES (met kennisgeving).

I. De voorzitter heeft den droeven plicht deze vergadering te openen met het herdenken van den dood van het medelid, conservator der Ethnographische verzameling, veler vriend ook: C. M. PLEYTE. Reeds aan de groeve (op 23 Juli l.l.) heeft hij gelegenheid gehad de gevoelens der Directie te vertolken; hij zal dus hier volstaan met er aan te herinneren, wat de Heer PLEYTE in zijne goede dagen voor het Museum is geweest.

In dit verband doet hij mededeeling van een ingekomen schrijven van den Heer P. DE ROO DE LA FAILLE, waarin namens de familie aan de Directie dank wordt betuigd voor hare bloemenhulde en voor de toespraak van haren president.

Nog een ander verlies valt te vermelden: het sterven van den grooten Sanskritist en Indoloog Professor H. KERN, die sinds vele jaren (1878) eerelid van dit Genootschap was. Besloten wordt een schrijven van rouwbeklag te richten aan zijn' zoon, den Heer R. A. KERN te Modjokerto.

De Heer ZIMMERMANN heeft den wensch kenbaar gemaakt, dat voor den op Java geboren geleerde van wereldnaam een gedenkteeken zal worden opgericht, liefst in zijne geboorteplaats Poerworedjo. Doch waar en hoe ook,

de Penningmeester zou gaarne zien, dat het Bataviaasch Genootschap aan de spits der beweging trad met eene bijdrage van f 1000.—. Na zich bij den vice-president te hebben vergewist, dat een uitstel van eene maand geen schade aan de zaak zou berokkenen, verschuift de voorzitter de gedachtenwisseling aangaande dit plan tot de volgende vergadering, wanneer zij in tegenwoordigheid van den voorsteller zal kunnen plaats hebben.

II. Eveneens wordt de verdere behandeling der reglementswijzigingen, daar ook de Heer Schumann te 8 uur de vergadering moet verlaten, tot de volgende bijeenkomst uitgesteld.

III. De notulen der vergaderingen van 25 Juni en 2 Juli l.l. worden met eene verduidelijking in eerstgenoemde volgens den wensch van Dr. HAZEU en op voorwaarde eener beperkte openbaarmaking, goedgekeurd en gearresteerd.

IV. Aangaande den voortgang van het Gedenkboek doet de voorzitter eenige mededeelingen. De circulaire door den Heer DE HAAN opgesteld, wordt aan allen voorgelezen. Deze oproep, heeft de volledige instemming van Zijne Excellentie verworven (ingekomen stukken No. 8). Thans wordt de openbaarmaking voorbereid op één en denzelfden dag. Dr. DE HAAN geeft de voorkeur aan inleggen der circulaire in de couranten boven opname in den tekst, hetgeen eenige duizende exemplaren zal vereischen. Enz.

V. De adj.-conservator heeft aangenomen in de namiddag- of avonduren een drie-tot zestal lesuren te geven aan de Politieschool. De beperkende bepaling op 22 December 1916 (notulen sub VII) gemaakt, was hem niet medegedeeld. Thans heeft de Heer SCHWARTZ (ingekomen stukken No. 17) alsnog verlof gevraagd.

Besloten wordt het gevraagde verlof te verleenen op de door den Heer CREUTZBERG geformuleerde wijze.

VI. Thans volgt de rondvraag:

Dr. HAZEU stelt voor de opengevallen plaats van den heer PLEYTE te doen bezetten door den heer Dr. B. SCHRIEKE. Versterking van het philologisch element in den boezem der Directie is gewenscht en overeenkomstig de traditie. De heer SCHRIEKE wordt tot lid der Directie gekozen

VII. Dr. BOSCH:

1. heeft de twee koperen platen, tot welker verwerving door ruil op 22 December l. l. besloten was (Notulen 1916 bladz. 158) van Mr. J. KRUSEMAN te Soerabaja ontvangen.

2. biedt namens den heer VAN STEIN CALLENFELS aan een koperen plaat uit Rembang, zeer beschadigd maar aan eene zijde nog te lezen.

In dank aanvaard.

VIII. De Heer MOQUETTE:

1. verzoekt voor de nieuw bijgekomen zaal (Bronskamer) een bewaker op het gebruikelijk loon (*f* 14.— 's maands) aan te stellen.

Goedgekeurd.

2. wenscht voor prof. KERN bij uitzondering een In Memoriam te plaatsen in het Tijdschrift. Dr. HAZEU heeft een artikel toegezegd, waarvoor hij een portret zal vragen aan diens zoon.

Zal eveneens de heer PLEYTE worden herdacht? De heer DE ROO neemt op zich, wanneer hij de schriftelijke nalatenschap heeft geordend, te zien, of zich daaronder iets bevindt, dat gepubliceerd kan worden met eene inleiding.

3. deelt mede, dat de Goudkamer op orde en des Zondags geopend is. Het deelnemen van den heer SCHWARTZ aan de examens der Bestuursschool heeft het werk anderhalve week stil doen staan. Aan de samenstelling van den Gids en het etiquetteeren wordt nog gearbeid. In de

volgende vergadering hoopt hij de schriftelijke verklaring omtrent de overbrenging over te leggen.

De oude goudkamer wordt gewit; het schilderen der vitrines is nog niet geheel afgeloopen. Daarna hoopt de heer MOQUETTE aan het inrichten der nieuwe Muntkamer te beginnen.

IX. De heer CREUTZBERG wenscht eene zaak voor te bereiden, die eerstdaags ambtshalve met de Directie zal worden behandeld. enz.

Na ampele bespreking gekomen tot de benoeming eener commissie, wijzen zich in de oogen der Directie de H.H. DE ROO, BOSCH en SCHWARTZ als vanzelf aan.

Alle drie de Heeren verklaren zich, wanneer hun gelegenheid wordt gegeven, bereid de opdracht uit te voeren, mits deze reis naar Bali niet te lang dure.

X. Hierna komen de ingekomen stukken aan de orde:

1. Verzoek van den Directeur der Ecole Française d'Extrême Orient, Hanoi 1 Juni 1917, om enkele (vroegere) edita, die hem niet bereikten.

Toezenden.

2. Schrijven van den Ass.-Librarian, University of California, Berkeley 9 Mei 1917, waarin alle dezerzijds gevraagde serieën hunner publicaties worden toegezegd en toezending van het beloofde wordt gevraagd.

De ruil werd aanvaard 3 Juli 1916 (Notulen bladz. 99 sub 10) en volgens beider wenschen gepreciseerd bij missiven 294/16 = 141/17 en 87/17.

Afzenden.

3. Antwoord van den Resident K. A. JAMES, Ternate 20 Juni 1917, betreffende een lijst van het namens hem uit Fort de Kock toegezonden houtsnijwerk.

De Heer W. GROENEVELDT is bereid, wanneer hij over eenigen tijd derwaarts gaat, nadere gegevens te verzamelen.

4. Dankbetuiging van den adj.-secretaris voor het te

zijnen opzichte genomen besluit in de l. l. vergadering (op 2 Juli 1917).

Informatie.

5. Schrijven van J. PLOOSTER VAN DER ROEST, makelaar, Batavia 16 Juli 1917, waarbij (na voorafgaande correspondentie met het Departement van O. en E.) eene collectie wapenen (Overeem) ter overname wordt aangeboden voor *f* 15000.

Den adj. conservator worde verzocht de verzameling in oogenschouw te nemen en te onderzoeken of gedeelten der collectie afzonderlijk worden verkocht.

6. Verzoek van LAUW GIOK LAN, Batavia 11 Juli 1917, om G. SCHLEGEL 's opstel „Iets over de prostitutie in China" (Verhandelingen deel 32) in het Maleisch te mogen laten vertalen en met toelichting uit te geven.

Toegestaan, onder opmerking, dat dit werk van 1866 niet kan aangemerkt worden het inzicht der Europeesche geleerden van heden weer te geven, en op voorwaarde, dat de Bibliotheek een overdruk ontvangt.

7. Aanbieding door de Commissie voor de ontwikkeling der fabrieksnijverheid, Buitenzorg 10 Juli 1917, van No. 1 der Mededeelingen, inhoudende: „Analyse der Douanestatistiek van Ned.-Indië".

Bedankt 19 Juli 1917.

8. Brief van den Particulier Secretaris van den Gouv.-Generaal van Ned.-Indië, Buitenzorg 19 Juli 1917, behelzende, dat Z. Excellentie zijne algeheele instemming betuigt met het plan van het Gedenkboek Batavia 1619—1919.

Zie deze notulen sub IV.

9. Circulaire van het Bestuur van het Kon. Instituut voor T., L. en Volk. van Ned.-Indië, 's Gravenhage (Mei? 1917), betreffende het niet meer verzenden der „Bijdragen" naar Indië totdat het verkeer weer normaal zal zijn.

Informatie.

10. Dankbetuiging van H. HELB, Buitenzorg 19 Juli

1917, voor de condoleantie der Directie bij het overlijden zijns vaders.

Informatie.

11. Aanbieding door den Directeur der B. O. W., Batavia 12 Juli 1917, No. 12818/D, van „Verslag over 1913, 4e gedeelte, bijlage (Havenwezen) en dat over 1914, 3e gedeelte (Bruggen en wegen).

Bedankt 25 Juli 1917.

12. Renvool No. 23663 R. van den wd. Directeur van O. en E., Batavia 12 Juni 1917, waarbij door tusschenkomst van den Chef van den Oudheidkundigen Dienst aangeboden wordt: missive No. 9124/1 van den fd. Resident van Rembang, dd. 5 Juni 1917, met protocol, en als bijlage 2 te doekoe Panggoel, desa Ngiri, afd. Rembang gevonden gouden oorhangers.

Zonder waarde voor de collectie. Terugzenden.

13. Bericht van den Resident van Palembang, 13 Juli 1917 No. 8409/5, dat de piagem van de marga Oeloe Rawas en het aanstellingsbewijs van den Depati van Soeroelangoen nog niet terugontvangen zijn.

Het schrijven dezerzijds van 13 Juni 1917 is ten gevolge van wijzigingen en nader aangebrachte toevoegingen in de transcriptie en vertaling (door Dr. DJAJADININGRAT) eerst op 28 Juni '17 verzonden en heeft dit schrijven gekruist.

14. Aanbieding bij brief van den Heer A. F. FOLKERSMA, Weltevreden 27 Juli 1917, door den gep. kapitein H. CHRISTOFFEL, van een ambtsstempel van wijlen het Bataksch priesterhoofd Si Singamangaradja. (Verg. Notulen 1907 blz. 114).

Bedanken.

De inscriptie van den stempel (door Dr. DJAJADININGRAT gelezen) luidt:

(Bataksch:) Ahoe (sa) sap toewan (a) Si Sanga (sic) Mangaradja tijan Bagara;

i. e. Dit is (eig. Ik ben) het zegel van Heer Si Singa Mangaradja van Bagara.

(Maleisch:) Inilah tjap Sinamaradja (sic) di negeri Toba kampoeng Bakara nama kotanja, hidjrah Nabi (1652?);

i. e. Dit is het zegel van Singa Mangaradja in het land Toba, kampoeng Bakara heet zijn dorp, hidjrah Nabi (1652?).

Vergelijk ook het Tijdschrift van het K. Aardr. Gen., 2e Serie, deel XXXIV (1917), waar op bladz. 369 een afdruk voorkomt met niet geheel juiste transcriptie.

15. Schrijven van den Controleur van Tabanan (Zuid Bali), 21 Juli 1917, waarbij naar aanleiding van de bijlagen II en VII door C. DEN HAMER resp. in Notulen 1901 en 1902, de aandacht gevestigd wordt op 2 gedenkbladen, die zich thans hoogstwaarschijnlijk bevinden in handen van den Datoe van Soepa, te Paree-Paree.

Den Gouverneur van Celebes om eene foto vragen.

Zie Notulen 7 Jan. 1918 X sub 9.

16. Bericht van den New Zealand Government Agent, Sydney 9 Juli 1917, der afzending van een pakket New Zealand Parliamentary Papers, door bemiddeling van A. J. B. KELLY.

3 deelen N. Zeal. Gazette 1916 ontvangen.

17. Verzoek van den adj.-conservator H. J. E. F. SCHWARTZ, Weltevreden 1 Augustus 1917, om vergunning tot het geven van 3, later wellicht 6, lesuren 's weeks, aan de Politieschool.

Zie deze Notulen sub V.

XI. Voor het lidmaatschap hebben bedankt:

H. VAN STRAATEN, te Weltevreden (tegen einde 1917);

J. M. ELSHOUT, te Poerworedjo (tegen einde van dit kwartaal);

terwijl lid wenschen te worden:

P. W. H. TRAP, admin. sf. Gondangwinangoen, Tjeper, Klaten;

W. VAN ROSSEN, empl. Maclaine Watson, Weltevreden;

HAUW TEK HONG, Directeur Sin Po, Batavia.

Hierop wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directievergadering van 9 October 1917.

G. A. J. Hazeu,
Wd. voorzitter.

P. Gediking,
Adj. secretaris.

Notulen der negende Directievergadering, gehouden op Woensdag 19 Sept. 1917.

Aanwezig: de Directieleden W. J. COENEN, voorzitter; Dr. G. A. J. HAZEU, ondervoorzitter; J. P. MOQUETTE, Dr. H. DJAJADININGRAT, Dr. F. D. K. BOSCH, P. J. OTT DE VRIES, P. DE ROO DE LA FAILLE, Mr. K. F. CREUTZBERG, Dr. B. SCHRIEKE; voorts de adj.-conservator H. J. E. F. SCHWARTZ, die door den voorzitter uitgenoodigd is deze bijeenkomst bij te wonen, en de adj.- secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden V. ZIMMERMANN (door uitstedigheid), Mr. W. M. G. SCHUMANN (met kennisgeving).

I. De voorzitter heet Dr. B. SCHRIEKE welkom. Waar allen in dezen kring hunne betrekking hebben, die hun niet toelaat aan het Genootschap te geven, wat zij er wel aan wenschten te geven, wil hij ook bij het nieuwe lid geen beslag leggen op diens volle, jonge werkkracht, doch een beroep doen op zijne belangstelling en gezindheid tot aangenaam samenwerken.

II. De avond is in hoofdzaak alleen gewijd aan de bespreking van het Bali-rapport, waarvan elk der leden van de Directie een exemplaar heeft ontvangen.

Door den voorzitter wordt dank gebracht aan de commissie voor de bereidwilligheid om zich te belasten met deze toch niet zoo gemakkelijke taak, enz.

De Directie, zich geheel vereenigende met dit rapport, zal na de kleine toevoegingen en het naschrift, dat de commissie in den loop der besprekingen heeft toegezegd, het zonder opmerkingen harerzijds bij den Directeur van O. en E. indienen.

III. Nadat den Heer SCHWARTZ dank is betuigd voor de verstrekte inlichtingen en hij de vergadering heeft verlaten, beraadslaagt de Directie over een verzoek door hem zooeven voorgedragen.

De Directie besluit de thans gevraagde vergunning te verleenen.

IV. Ten slotte doet de voorzitter voorlezing van No. 23 der ingekomen stukken, te weten de verklaring der commissie voor de Goudkamer, welke haar werk heeft beeindigd.

Deze verklaring luidt:

Weltevreden, 18 September 1917.

Wij ondergeteekenden, in de Directievergadering van 5 Februari 1917 in commissie gesteld voor het overbrengen van de voorwerpen in de vroegere schatkamer naar de nieuwe zaal in de bovenverdieping, hebben ons in de maanden daarop volgende van die taak gekweten.

Wij verklaren voorts, dat de thans ter perse zijnde gids tevens de inventaris van voormelde voorwerpen vormt.

De commissie voornoemd,
(w. g.) MOQUETTE.
F. D. K. BOSCH.
SCHWARTZ.

Wetend welk een nauwlettend, en omvangrijk werk deze overbrenging is geweest en ziende op het fraai resultaat, brengt de voorzitter uit naam der vergadering der commissie zijn zeer hartelijken dank over. De Heer MOQUETTE stelt de sleutels den Heer COENEN ter hand en verzoekt bekendmaking der wederopenstelling op weekdagen in de dagbladen.

Voor het inrichten van de Bronskamer wordt den Heer BOSCH, die voor dit werk alleen zorg gedragen heeft eveneens dank betuigd.

Hierop wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directievergadering van 9 October 1917.

COENEN,
Voorzitter.
P. GEDIKING,
Adj.-Secretaris.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 3e kwartaal 1917.

Aarboger for nordisk Oldkyndighed og Historie, udgivne af det K. Nordiske Oldskrift-Selskab, 1915, III. Raekke, 5. Bind. Kjobenhavn [1916]. Med Fig. 8°.

—, Idem. 1916, III. Raekke, 6 Bind. Kjobenhavn [1917]. Med 44 Fig. og Korttavler. 8°.

Ajalbert (*Jean*), Les destinées de l'Indochine. Voyages, Histoire, Colonisation. Paris 1909. 8°.

Analyse van de Douanestatistiek van Ned.-Indië Batavia 1917. fol.

Mededeelingen van de Commissie tot ontwikkeling van de fabrieksnijverheid in Ned.-Indië No. 1.

A. N. I. T. A. Orgaan van de Vereeniging Alg. Tentoonstelling van N. Ind. Landbouw-Veeteelt-Visscherij-Handel en Nijverheid, Soerabaja-Java, 1919. No. 1 e. v. [Soerabaja 1916 e. v.]. fol.

Beekman (*A. L. C.*), Leerboek der Aardrijkskunde voor Indische Middelbare en daarmee overeenkomende Scholen. Insulinde. 4e Druk. Weltevreden 1917. 8°.

Begrooting van Ned.-Indië voor het dienstjaar 1918. Indisch ontwerp. Batavia 1917. fol.

Begrooting van uitgaven en ontvangsten van het Gewest Semarang voor het dienstjaar 1918. [Semarang 1917]. fol.

—, Idem. Uitgewerkte staat tot toelichting. T. z. p. 1917. fol.

Benjamins (*H. A.*), Dari hal penghidoepan dan perang bermoesoehan jang tida kliatan. Semarang 1917. Met pl. 8°.

Blom (*Franç.*) „Ilmoe masakan Hindia". . . . Terkarang oleh:—. Tersalin oleh: *Car^e. Tjiong.* Djilid ka I. Tjitakan jang kadoewa kali. Batavia 1916. 8°.

Blommesteijn (*A. F. van*), De nieuwe koelie-ordonnantie voor de Oostkust van Sumatra (Ind. Stbl. 1915 No. 421). Amsterdam [1917]. 8°.

Bosch (*F. D. K.*), Een oud-Chineesche methode om abklatschen te vervaardigen. Bladvulling. Weltevreden 1917. 8°.

Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap (deel LVIII, afl. 3).

Brakel (*D.*) —. Wat elk landsdienaar in Ned.-Indië weten moet. 4e Vermeerderde en t/m Oct. 1916 bijgewerkte druk, door een oud Landsdienaar (*D. Brakel*). Batavia 1916. 8°.

Brown (*J. Macm.*), The Dutch East. Sketches and Pictures. With 78 illustr. London 1914. 8°.

Catalogus van de Bibliotheek der Z. A. Loge „De Ster in het Oosten", O. van Batavia. Batavia 1914. 8°.

Catalogus. — N. V. Theosofische Boekhandel „Minerva". Catalogus. Weltevreden [1916?]. 8°.

Catalogus. — Volksbibliotheek, Comediebuurt, Weltevreden. Catalogus Nederlandsch, Januari 1915. Batavia 1915. Met 1e en 2e vervolg. 8°.

—, Idem. Catalogus vreemde talen. Batavia 1916. 8°.

Chung Hwa Hui Tsa Chih. Tijdschrift der Chineezen in Nederland en Ned.-Indië, tevens orgaan van de Chineezen-vereeniging „Chung Hwa Hui". Jaarg. I no. 1 e.v. (April 1917 e.v.) [Amsterdam 1917 e. v.). Met pl. 8°.

Domination (The Ottoman). London 1917. 8°.

Reprinted from „The Round Table".

Encyclopaedie van Ned.-Indië. 2e Druk. Met medewerking van verschillende geleerden, ambtenaren en officieren samengesteld door *J. Paulus*. Deel I: A — G. 's-Gravenhage- Leiden 1917. 8°.

Fabrikage van papier en aanverwante halfstoffen in Ned.-Indië. [Door *J. C. van Reigersberg Versluys*]. Batavia 1917. 8°.

Mededeelingen van de Commissie tot ontwikkeling van de fabrieksnijverheid in Ned.-Indië No. 2.

François (*B.*), Condamnés par eux-mêmes. Paris [1917?]. 8°.

Sur la couverture: L' Implacable Requisitoire.

Gems (501) of German Thought, selected by *Wi. Archer*. London [1917]. 8°.

Germany, Turkey and Armenia. A selection of documentary evidence relating to the Armenian Atrocities from German and other sources. London 1917. 8°.

Giraud (*Paul*), Devant l'histoire. Causes connues et ignorées de la guerre. Paris-Nancy 1917. 8°.

Haga (*J. B.*), De beteekenis der visscherij-industrie van Bagan Api-Api en hare toekomst. [s' Gravenhage 1917]. 8°.

Overdruk uit „De Economist". Jaargang 1917.

Harrison (*Cuthb. Woodv.*), The Magic of Malaya. London — New York 1916. 8°.

Hollander (*J. S.*) dan *J. Lameyn*, Bahaja jang mengantjam pada laki² dan perampoean. Disalin kedalam bahasa Melajoe oleh *Abdoel Moeis*. Bandoeng [1915?]. 8°.

—, Idem. Een gevaar, dat dreigt voor mannen en vrouwen. Bandoeng 1916. kl. 8°.

Jaarverslag (34e) der Deli Spoorweg Maatschappij, gevestigd te Amsterdam. 1916. [Amsterdam 1917]. 8°.

Jaarverslag (20e) der Madoera Stoomtram Maatschappij, gevestigd te 's-Gravenhage, 1916. [Amsterdam 1917]. 8°.

Jaarverslag over de Poeloe-Laoet steenkolen ontginning gedurende het jaar 1916. Batavia 1917. 4°.

Departement van Gouvernementsbedrijven in Ned.-Indië.

Jaarverslag. — Linschoten-Vereeniging. IXe Jaarverslag 1916. 's-Gravenhage [1917]. 8°.

Jaarverslag. — Vereeniging „Koloniaal Instituut," Amsterdam. Zesde jaarverslag, 1916. Amsterdam [1917]. 8°.

Jongejans (J.), Een en ander over Semangka. (Met een kaart). Weltevreden 1917. 8°.

Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap (deel LVIII, afl. 3).

Jugés par eux-mêmes. Paroles allemandes. Préface de *Whitney-Warren.* Paris-Nancy 1916. 8° min.

Kalff (S.), De „Loffelijcke Compagnie." Historisch overzicht der O. I. Compagnie. Amsterdam 1916. Met pl. 8° maj.

Ned. Kultuurgeschiedkundige Monographieën VI.

Kleintjes (Ph.), Staatsinstellingen van Ned.-Indië. 3e, herziene en bijgewerkte uitgave. Deel I. Amsterdam 1917. 8°.

Krom (N. J.), Epigraphische aanteekeningen XIII. De koperplaten van Batoer. Weltevreden 1917. 8°.

Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap (deel LVIII, afd. 3).

List of Sanskrit, Jaina and Hindi Manuscripts, purchased by order of Government and deposited in the Sanskrit College, Benares, during 1915-1916. Allahabad 1917. 8°.

Manusama (A. Th.), Beknopte geschiedenis van de Vereeniging „Ambonsch-Studiefonds" (1909-1917) met een korte toespraak tot het Ambonsch Volk en een Aanhangsel, bevattende Personalia (Hollandsche en Maleische tekst). Weltevreden 1917. 8°.

Manusama (A. Th.), Stephan de Lima, de Amboneesche toovenaar. Een verhaal uit Oud-Batavia. Weltevreden 1917. 8°.

Marle (*V. J. van*), Verslag eener Commissiereis naar de Westerafdeeling van Borneo. Batavia 1917. Met 1 kaartje. 8°.
Dienst der Staatsspoor- en Tramwegen in Ned.-Indië. Mededeelingen. Opname. No. 4.

Mededeelingen van de Commissie tot ontwikkeling van de fabrieksnijverheid in Ned.-Indië. No. 1 e. v. Batavia 1917. e.v. fol. en 8°.

Mom (*C. P.*), Vollersaarde. Het voorkomen in Ned.-Indië en de eigenschappen, inzonderheid het olie ontkleurend vermogen. Met 2 tab. 8°.
Dep. van Landbouw enz. Mededeelingen van het Laboratorium voor Agrogeologie en Grondonderzoek No. 3.

Nieuwenhuis (*A. W.*), Die Wurzel des Animismus, eine Studie über die Anfänge der naiven Religion, nach den unter primitiven Malaien beobachteten Erscheinungen. Mit 4 Taf. Leiden 1917. 4°.
Supplement zu Band XXIV von „Internationales Archiv für Ethnographie".

Oedyânâ Among Siswa. Soerat woelanan kanggé dateng para goeroe kristen Djawi. Taoen 1911, no. 57, 11, 12; 1913 no. 2—12; 1914, no. 1—12. Z. pl. [1911-1914]. 8°.

Onderwijs (Het Middelbaar) in Ned.-Indië. Redaksie: *L. P. J. Vermeulen.* Jaarg. 12 No. 12 e. v. [Weltevreden] 1917 e. v. 8°.

Ophuijsen (*Ch. A. van*), Maleische spraakkunst. 2e Druk. Leiden 1915. 8°.

Overzicht (Statistisch) der geneeskundig behandelde paarden van het Ned.-Indische leger over het jaar 1916. (Samengesteld door den Inspecteur-paardenarts). Z. pl. 8°.

Parmentier (*H.*), Vat Nokor. Hanoi 1917. Avec 5 pl. 8°.
Bulletin de l'Ecole Française d'Extrême-Orient. Tome XVI no. 4.

Prawoto (Raden), Dievenbijgeloof op Midden-Java. Weltevreden 1917. Met afb. 8°.
Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap (deel LVIII, afl. 3.).

Prel (*Ca. du*), Eene Onbekende Natuurwet. Vrij bewerkt door *Ed. F. W. Croese.* 2e geheel herziene druk. 's-Gravenhage [1898?]. 8°.

Prel (*Ca. du*), De Philosofische Beteekenis der Suggestie, vrij bewerkt door *Ed. F. W. Croese.* 2e Druk 's-Gravenhage z. j. [1898?]. 8°.

Quanjer (*Ph. C. A. J.*), Volkenkunde van Ned. Oost-Indië. Weltevreden 1917. 8°.

Report. — Archaeological Survey of India. Annual Report 1913-14, edited by *Jo. Marshall.* Calcutta 1917. With 72 pl. and 1 fig. 4°.

Report. — Cambridge University. Library Report of the Library Syndicate for the year ended 31 Dec. 1916. Cambridge 1917. 4°.
(From the University Reporter, 1916-1917.).

Savina (*F.M.*), Dictionnaire Miao-Tseu-Français, précédé d'un précis de grammaire Miao-Tseu et suivi d'un vocabulaire Français-Miao-Tseu. Hanoi 1917. 8°.
Bulletin de l'Ecole Française d'Extrême-Orient, XVIe Année. Tome XVI, no. 2.

Schepenvorderingswet (De) en het belang van de scheepvaart voor den economischen toestand van Ned.-Indië. Weltevreden 1917. 8°.
Vereeniging voor studie van koloniaal-maatschappelijke vraagstukken. Publicatie No. 1.

Taak (De). Algemeen Indisch Weekblad. Comité van redactie: *A. M. Harthoorn* e. a. Jaarg. I no. 1 e. v. (8 Sept. 1917 e. v.). Semarang 1917 e. v. Met pl. 4°.

Tillema (*H. F.*), „Kromoblanda". Over 't vraagstuk van „het Wonen" in Kromo's groote land. IIe deel. 's-Gravenhage [1916]. Met kaarten en afb. 4°.

Timor-Bode (De) . . . Maandblad voor . . . de belangen van het Zendingswerk der Indische Kerk . . .

Redactie: *W. F. Breijer* en *T. J. van Oostrom Soede.* No. 1 e. v. Jaarg. [I] e. v. Buitenzorg 1916 e. v. 4°.

Tjiong (*Car.*), Ned.-Indisch kookboek. Bevattende vele . . . Javaansche en Chineesche gerechten. 1e druk. Batavia 1917. kl. 8°.

Turkey: a past and a future. London a. e. [1917]. With a chart. 8°.

Reprinted (with additions) from „The Round Table" for June 1917.

Veer (*Ger. de*). — Reizen van Willem Barents, Jacob van Heemskerck, Jan. Corn. Rijp en anderen naar het Noorden (1594-1597), verhaald door *Ger. de Veer.* Uitg. door *S. P. L'Honoré Naber.* Deel I (Tekst). Met 5 kaarten en 27 platen. 's-Gravenhage 1917. 8°.

Werken uitg. door de Linschoten-Vereeniging XIV.

Verkenningsverslag nopens Tramplannen in Zuidwest-Celebes. Batavia 1917. Met kaarten. 8°.

Dienst der Staatsspoor- en Tramwegen in Ned.-Indië. Mededeelingen. Opname. No. 3.

Verslag betreffende den Dienst der Opiumregie over het jaar 1916. Batavia 1917. Met kaarten en tab. 4°.

Verslag omtrent den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Ned.-Indië over het jaar 1916. Batavia 1917. 2 deelen. 4°.

I. (Met 4 pl. en 2 kaarten). II. Statistieken.

Verslag over de Burg. Openbare Werken in Ned.-Indië over het jaar 1913, 4e Gedeelte: Havenwezen. Bijlage: Verslag betreffende door . . . *A. J. Dijkstra* in 1908 gebrachte bezoeken aan verschillende havens in Oost-Azië en Australië. Batavia 1917. Met kaarten. 4°.

Verslag van den President van de Javasche Bank. . . over het 89e boekjaar 1916/1917 . . . Batavia 1917. Met tab. 8°.

Verslag van den toestand der Gemeente Cheribon over 1916. Cheribon 1917. 8°.

Verslag.—De Eerste Ned.-Ind. Spaarkas Denis te Bandoeng. Verslag over het 1e boekjaar. Bandoeng 1917. 8°.

Verslag (Jaarlijksch) der School tot opleiding van Indische artsen te Weltevreden over het schooljaar 1915-1916. Batavia 1917. 8°.

Verslag.—Museum voor land- en volkenkunde en Maritiem Museum „Prins Hendrik", te Rotterdam. Verslag over het jaar 1916. 33e Jaarverslag. [Rotterdam 1917]. Met 4 afb. 8°.

Versluys (J. C. van Reigersberg), Fabrieksnijverheid in Ned.-Indië. Batavia 1917. 8°.

Vereeniging voor studie van koloniaal-maatschappelijke vraagstukken. Publicatie No. 2.

Wasterval (J. N.), Zwangerschap, geboorte, kindermoord en huwelijk bij de Papoeas in en om de Tanah-Merah Baai. Aanteekeningen. Weltevreden 1917. 8°.

Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap (deel LVIII, afl. 3).

Weekblad (Algemeen Militair) voor Ned.-Indië. Redacteur: *J. V. den Hoog.* Jaarg. I no. 1 e. v. Mr. Cornelis 1917. e. v. fol.

Wit (Augusta de), Natuur en menschen in Indië. Met 45 illustr. Amsterdam 1914. 8°.

Zimmermann (Vict.), Eene nieuwe moskee te Weltevreden. (Met twee platen). Weltevreden 1917. 8°.

Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap (deel LVIII, afl. 3)

Notulen der tiende Directievergadering, gehouden op Dinsdag 9 October 1917.

Aanwezig: de Directieleden Dr. G. A. J. HAZEU, wd. voorzitter, V. ZIMMERMANN, Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN, Dr. H. DJAJADININGRAT, Dr. F. D. K. BOSCH, P. J. OTT DE VRIES, P. DE ROO DE LA FAILLE, Dr. B. SCHRIEKE en de adj.-secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden W. J. COENEN, J. P. MOQUETTE, Mr. K. F. CREUTZBERG (allen met kennisgeving).

I. De Heer HAZEU deelt mede, dat de voorzitter, de Heer COENEN, door plotselinge ongesteldheid verhinderd is deze bijeenkomst te leiden. Daardoor ziet hij zich onvoorbereid voor de taak geplaatst om de lang onderbroken reglementswijziging ten einde te brengen, waartoe hij een beroep doet op de medewerking zijner mededirecteuren. De behandeling der statuten aan de hand der voorstellen ZIMMERMANN-SCHUMANN was in de vergadering van 4 Juni l. l. gevorderd tot het nieuw artikel 11 aangaande de donateurs.

Artikel 12 (11 in de vroegere nummering) betreffende het aantal Bestuursleden wordt onveranderd behouden.

In artikel 13 (oud 12) stelt de Heer ZIMMERMANN, verwijzende naar hetgeen door den Heer MOQUETTE opgemerkt is in de 4 Juni-bijeenkomst (sub IV) voor de beperking: „voor den tijd van twee jaar" te schrappen. Aangenomen. Daarmede vervalt de geheele 2e alinea.

Voorts wordt de vraag gesteld, of niet iets bijgevoegd moet worden aangaande de directieleden, die naar Europa gaan? Of zij bestuurslid kunnen blijven? Gewoonte is, dat zij bedanken.

Mr. SCHUMANN merkt op, dat zoodanige beperking dan in art. 12 (oud 11) dient te worden opgenomen.

Besloten wordt dienaangaande niets te bepalen in de Statuten.

De derde en vierde alinea van dit artikel worden gelezen als in het voorstel ZIMMERMANN: „De Secretaris, de Penningmeester en de Conservatoren genieten ieder eene toelage van f 100,— 's maands.

Worden deze functies opgedragen aan personen, die geen leden van het Bestuur zijn, dan wordt aan de resp. titels het woord „adjunct" toegevoegd en hunne bezoldiging door het Bestuur bepaald".

Een nieuw artikel 14 zal het idee verwezenlijken, indertijd door den Heer ROUFFAER te berde gebracht. (Notulen 1909 bladzijde 133). Het voorstel ZIMMERMANN dienaangaande luidt (aldaar artikel 11):

„Op andere plaatsen dan Batavia kan de Directie uit de daar aanwezige leden commissarissen kiezen, die de belangen van het Genootschap hebben te behartigen. Zij trachten het streven van het Genootschap in hunnen kring meer bekend te maken, aan het Genootschap nieuwe leden toe te voeren, en zijn de personen, met wie het Bestuur over gewone zaken, die zich in hun ressort voordoen, bij voorkeur correspondeert" enz.

De Heer HAZEU juicht deze instelling toe.

De Heer BOSCH vraagt, naar aanleiding van het woord „ressort", of zij ieder een begrensd gebied zullen hebben, of dat er meerdere op één plaats kunnen zijn?

Besloten wordt inplaats van „ressort" te zetten „omgeving".

De Heer OTT DE VRIES acht den naam „commissarissen" niet in alle opzichten juist.

De Heer ZIMMERMANN merkt op, dat deze in den handel toch wel gewild is; de Heer DE ROO wijst er op, dat het Koninklijk Instituut hier in Indië commissarissen heeft (o. a. Dr. HAZEU), wier werkzaamheid soortgelijk is.

De naam „consul" (door den Heer ROUFFAER toenmaals genoemd) kan niet behagen. „Vertegenwoordigend - commissaris" door Dr. BOSCH aan de hand gedaan, evenmin.

De meerderheid besluit tot den titel: „vertegenwoordiger".

Wenscht de Heer ZIMMERMANN hier ook iets op te nemen (conform zijn voorstel bladz. IV) omtrent de belangeloosheid van hun werk, de H. H. SCHUMANN en DJAJADININGRAT achten zulks in het huishoudelijk Reglement beter op zijn plaats.

Men komt overeen thans het principe aan te nemen, terwijl de bijvoeging: dat zij „desgewenscht recht hebben op vergoeding van kosten" bij de nadere formuleering kan worden overwogen.

De Heer SCHUMANN ziet in hen geen verschil met degenen, die in artikel 9 als „correspondeerende leden" worden omschreven.

De Heer ZIMMERMANN vindt hen toch iets anders. Zij zijn actief, werven leden.

Mr. SCHUMANN constateert de bedenkelijke veelheid der rubrieken van leden.

Naar aanleiding dezer opmerking wenscht de wd voorzitter, dat de secretaris nog eens de verschillende benamingen en functies zal nagaan, en, voegt de Heer ZIMMERMANN daarbij, dat ook de rubrieken bij andere Genootschappen zullen worden vergeleken.

Artikel 13 thans wordt ongewijzigd artikel 15.

Artikel 14 (nieuw 16) is reeds op 4 Juni herleid tot: „De benoeming van donateurs en leden geschiedt door het Bestuur".

In artikel 17 (vroeger 15) worden met den Heer ZIMMERMANN in zijn voorstel geschrapt: alinea 1 de woorden: „het bespreken van wetenschappelijke onderwerpen, het houden van voorlezingen", (daar zulke zaken beter voor afzonderlijke bijeenkomsten bewaard blijven) en in den voorlaatsten regel van dat artikel „ter plaatse aanwezige".

Een amendement Mr. SCHUMANN verandert in den eersten regel: „alle leden" in: „donateurs en leden".

Of ook de buitengewone leden (ondanks Notulen 4 Juni '17 sub IV, bladz. 68) toegang en stemrecht hebben?

De Heer ZIMMERMANN vindt in „algemeene" vergadering reeds opgesloten: alle leden. Enz.

Mr. SCHUMANN duidt eene leemte aan: nergens is sprake van het royeeren van wanbetalers. Wordt besloten eene bepaling te hunnen aanzien niet op te nemen.

De Heer ZIMMERMANN verlangt, dat de voorstellen, die men ter algemeene vergadering wenscht behandeld te zien, vooruit (de Heer OTT DE VRIES: 2 weken vooraf) worden bekend gemaakt.

Mr. SCHUMANN overweegt nu de mogelijkheid, dat een tiental leden, die eene algemeene vergadering aanvragen, daarop plotseling de ontbinding van het Genootschap doorzetten. In zulk een exorbitant, maar niet denkbeeldig geval voorziet zijne formuleering:

„Op een voorstel tot ontbinding van het Genootschap is artikel 17 van toepassing. Het besluit is slechts geldig, wanneer de volstrekte meerderheid der leden van het Genootschap daarin toestemt".

Dit artikel in te voegen als art. 18.

Dienovereenkomstig wordt nog in art. 17 (vroeger 15) laatste alinea ingelascht na „vergadering zijn" de woorden: „behoudens in 't geval bij artikel 19 bedoeld".

Artikel 16 wordt 18.

Artikel 17 wordt geschrapt.

In art. 18 (dat 19 wordt) blijve voorloopig de datum open.

Overgangsbepalingen voor de veranderde en nog te veranderen rubrieken van leden dienen in artikel 20 te worden aangebracht.

Mr. SCHUMANN ziet zijn voorstel overgenomen om in eene 2e alinea te bepalen: „Behoudens tegenbericht blijft voor hen de vroegere contributieregeling gehandhaafd".

Daarmede zijn de Statuten voorloopig afgehandeld.

In het Reglement van Orde is de opsomming der verzamelingen in art. 5 reeds overgebracht naar de plaats

van art. 3 der Statuten, (met schrapping van de collectie „varia'), terwijl artikel 3 van het oude Alg. Reglement wordt verplaatst naar Reglement van Orde artikel 5 [definitief art. 11].

Art. 14 Reglement van Orde wordt gelezen: „De gewone vergaderingen van het Bestuur worden maandelijks gehouden en zijn wettig, wanneer minstens vijf bestuursleden tegenwoordig zijn".

„Voor buitengewone vergaderingen is de meerderheid der ter plaatse aanwezige bestuursleden voldoende".

De overige artikelen blijven onveranderd.

Nadat alzoo de beide Reglementen zijn besproken is zich de Directie bewust, dat door de tusschen de besprekingen liggende lange termijnen mogelijk oneffenheden zullen blijken in de aangenomen wijzigingen.

Op voorstel van den Heer ZIMMERMANN verklaart zich Mr. SCHUMANN bereid het geboekstaafde te herzien, waarna het geheel in rondlezing zal gaan.

Zijn verder voorstel om daarna de discussie over de genomen besluiten niet meer te heropenen, wordt aanvaard met voorbehoud evenwel voor de categorieën van leden, die nog nader overwogen moeten worden.

Daarna zal in de volgende bijeenkomst der Directie de datum voor de te houden Algemeene vergadering worden vastgesteld. (Zie Notulen 19 Nov. '17 II — VII).

II. Het tweede punt, dat de aandacht vraagt, is No. 25 der ingekomen stukken, het schrijven van den Chef van het Encyclopaedisch Bureau betreffende Openlucht-musea.

Dienaangaande stelt de Heer HAZEU voor achtereenvolgens te bespreken: 1e de wenschelijkheid van Openlucht-musea alreeds in dezen tijd; 2e de mogelijkheid ervan; 3e wat nu in deze richting te doen valt.

De bespreking toont, dat vele bedenkingen bij de Directie bestaan nopens de wenschelijkheid en uitvoerbaarheid van dit plan; tevens wordt aangegeven, wat naar haar inzicht eventueel in deze richting ware te doen.

Bij het kiezen van een' afgevaardigde naar de vergadering van 15 October a. s. (die in de Leeszaal van het Museum zal plaats hebben) blijkt, dat Dr. BOSCH het Departement van O. en E. zal vertegenwoordigen en bovendien te pleiten heeft in eigen zaak.

Genoemd worden verder: de H. H. ZIMMERMANN, SCHUMANN, DJAJADININGRAT, van welke de eerste op aandrang van den wd. voorzitter zich bereid verklaart, indien hij op bedoelden dag zal kunnen.

III. Voorts wordt in behandeling genomen No. 35 der ingekomen stukken (zie Notulen 3 Dec. 1917 sub IX No. 35) een schrijven van den Gouvernementssecretaris, waarin deze den wensch van den landvoogd kenbaar maakt om den grafsteen van den Gouverneur-Generaal CAREL REINIERSZ van eene inlandsche begraafplaats in desa Koepang bij Soerabaja te doen overbrengen naar de Buitenkerk te Batavia en daartoe de medewerking der Directie inroept. De wd. voorzitter refereert aan de hand eener nota van Dr. KROM in 1914 wat ter zake in 1901, 1910-11 en 1914 reeds is verhandeld.

Dr. BOSCH merkt op, dat deze bemoeienis behoort tot de competentie van den Oudheidkundigen Dienst en is bereid de noodige stappen tot de eventueele overbrenging te doen. In dezen zin zal Zijne Excellentie worden geantwoord.

IV. Voor het lidmaatschap hebben bedankt:

O. G. HELDRING, te Weltevreden;

C. G. VERWER te Pontianak, beiden met het einde van het 3e kwartaal;

J. A. E. VAN DEVENTER, te Madioen (tegen 1918); voor het lidmaatschap hebben zich opgegeven:

EUG. STADLER, employé NIEDERER & Co., Buitenzorg;

T. T. KAN, particulier, Weltevreden.

V. Aangezien de behandeling der meest spoedeischende zaken allen beschikbaren tijd in beslag heeft genomen, blijven de bespreking der overige stukken en de rond-

vraag ditmaal achterwege en wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directievergadering van 19 November 1917.

COENEN,
voorzitter.
P. GEDIKING,
adj.-secretaris.

Notulen der elfde Directievergadering, gehouden op Maandag 19 November 1917.

Aanwezig: de Directieleden W. J. COENEN, voorzitter; Dr. G. A. J. HAZEU, ondervoorzitter; V. ZIMMERMANN, J. P. MOQUETTE, Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN, Dr. H. DJAJADININGRAT, Dr. F. D. K. BOSCH, P. DE ROO DE LA FAILLE, Mr. K. F. CREUTZBERG, Dr. B SCHRIEKE en de adj.-secretaris P. GEDIKING.

Afwezig met kennisgeving het Directielid P. J. OTT DE VRIES.

I. Na de opening der bijeenkomst worden de notulen der vergadering van 19 September en 9 October l. l goedgekeurd en gearresteerd.

II. Daarop wordt de slotbespreking der reglementswijzigingen geopend. Nadat de resultaten der vorige vergaderingen waren te boek gesteld, heeft Mr. SCHUMANN eene eindrevisie ondernomen. Bij de rondlezing hebben zijne wijzigingen aanleiding gegeven tot eene tegenwerping van de zijde van den Heer ZIMMERMANN, terwijl de Heer OTT DE VRIES nog eenige voorstellen heeft gedaan.

De Heer ZIMMERMANN is opgekomen voor het handhaven der bepaling, ten vorigen male aangenomen, (Notulen 9 Oct. 1917 bladz. 124 bij art. 12) om aan den titel van personen, buiten het Bestuur staande, wien conservatorswerkzaamheden worden opgedragen, het praedicaat „adjunct'' toe te voegen. Mr. SCHUMANN is met het verwijderen dezer restrictie tegemoet gekomen aan den tegenwoordigen beheerder der boekverzameling, die bij contract benoemd is tot bibliothecaris, niet adjunct.

De Heer SCHUMANN zegt, dat het niet zijne bedoeling is de adjunct-conservatoren te doen vervallen. Maar waar een adjunct is, verwacht men een hoofd-waardig-

heidsbekleeder. Zulks is met de boekerij niet het geval, daarom acht hij den naam onjuist.

De Heer DE ROO stelt vast, dat de Heer ZIMMERMANN conservatoren alleen wil gekozen zien uit de leden der Directie, de Heer SCHUMANN ook daarbuiten.

De Heer ZIMMERMANN ziet in een bibliothecaris iets anders dan een conservator. Of men boven den bibliothecaris nog een toeziend conservator zou plaatsen, daarover heeft men op 7 Februari 1916 reeds beraadslaagd, maar overwegende, dat hem de noodige vrijheid van beweging moest blijven, alleen den voorzitter aangezocht om als gecommiteerde der Directie voor de zaken der boekerij te willen optreden. (Notulen 1916 bladz. 3).

Dus achten de H. H. COENEN en SCHUMANN den bibliothecaris te zijn conservator-niet directielid.

De Heer ZIMMERMANN bepleit, wanneer het tijdstip mocht komen, waarop de bibliothecaris het secretariaat niet meer tegelijk waarnemen kan, de wenschelijkheid, dat laatstgenoemde functie weder in handen worde gelegd van een lid der Directie.

Dr. DJAJADININGRAT beroept zich op de uitspraak van Dr. KROM (Notulen 1915, bladz. 48): dat het secretariaat niet meer als bijbetrekking is waar te nemen, enz.

In de toekomst zullen wetenschappelijk geschoolden aan het hoofd der verschillende verzamelingen komen te staan. Vindt men hen niet in den kring der Directie, dan kan het noodig zijn ze uit Europa te doen overkomen, enz.

De Heer MOQUETTE releveert zijne nota d.d. 5 Oct. 1910 en het voorstel van de H. H. ZIMMERMANN, Dr. KROM en hem zelf, Not. 1914 bladz. 80 en elders, om het Museum aan den Staat over te doen, waarna het Genootschap zich zou beperken tot zijne boekerij en uitgaven, terwijl dan, om voeling te houden, de Directeur van het (Ethnogr.) Museum als lid in de Directie zou worden opgenomen.

De voorzitter vreest, dat een academisch opgeleid

ethnograaf zou weigeren als adj.-conservator uit te komen maar ziet ook bezwaar bezoldigde ambtenaren op te nemen in de Directie.

Dr. SCHRIEKE merkt op, dat bij overdracht van het Museum aan de Regeering de eventueele Directeur-ethnograaf als regeeringsambtenaar evenals de Chef van den Oudheidkundigen Dienst directie-lid zou kunnen zijn. Voor dit geval is de door den Heer SCHUMANN voorgestelde reglementswijziging niet noodig. Ook voor den bibliothecaris was, gelijk Mr. SCHUMANN releveert, uitzending door het Gouvernement bedoeld. Gezocht wordt nu naar een naam.

De Heer DE ROO stelt voor: „nominaal-conservator, nominaal-secretaris", Mr. CREUTZBERG: „conservator" en voor de directieleden: „directeur-conservator".

De Heer SCHUMANN richt zich niet tegen den naam „adjunct", maar tegen het principe.

De Heer ZIMMERMANN wijst op de antecedenten. Regel is tot nu toe geweest, dat uitsluitend directieleden conservator waren.

Wil de Directie nu ook conservatoren benoemen buiten haren kring, dan dient dit opzettelijk in de reglementen te worden vastgesteld.

Dr. HAZEU meent, dat de Heer ZIMMERMANN historisch gesproken gelijk heeft. Er wordt met de revisie-SCHUMANN een sprong gedaan.

Mr. SCHUMANN noemt zulks gelukkig. Nu zullen deskundigen aan het hoofd der afdeelingen komen, maar als zij gesuperintendeerd worden, geeft dit aanleiding tot geschil, vooral indien het vakken betreft, waarvan geen der Directieleden speciale kennis bezit.

Bij de volgens het praeadvies ZIMMERMANN ter vorige vergadering aangenomen redactie van artikel 13 komt de titel van den bibliothecaris in het gedrang.

De Heer ZIMMERMANN heeft opzettelijk van den bibliothecaris in zijn advies niet gesproken.

Doch Mr. SCHUMANN constateert, dat aan het hoofd van elke verzameling volgens art. 6 Regl. van Orde een conservator moet staan. Nu is in de Statuten art 3 (vroeger Regl. v. Orde art. 5) de boekerij onder de verzamelingen in de eerste plaats genoemd. De bibliothecaris is dus conservator.

Maar de tegenwoordige bibliothecaris is geen Directielid, merkt de Heer ZIMMERMANN op, waarop de voorzitter constateert, dat de titel van den huidigen functionaris in strijd is met Statuten en Reglement.

Ziet de Heer ZIMMERMANN in dezen toestand iets tijdelijks, en wil hij den titel voor dit speciaal geval wettigen, de Heer SCHUMANN wenscht een' algemeenen regel. Waarom niet de deur te openen? Het ligt niet in de bedoeling conservatoren bij voorkeur buiten de Directie te benoeman. Het is integendeel een noodtoestand.

De Heer HAZEU wijzigt na het gehoorde zijne meening en verklaart zich voor eene algemeene bepaling in den zin van Mr. SCHUMANN.

Sluiten zich de Heeren MOQUETTE en SCHRIEKE bij den Heer ZIMMERMANN aan, de andere directieleden en de voorzitter gaan met den Heer SCHUMANN mede, zoodat diens redactie in de eindrevisie wordt aangenomen.

III. Voorgelezen worden nu de voorstellen, door den Heer OTT DE VRIES op den omslag van het in rondlezing gezonden exemplaar van Statuten en Reglement gedaan. De Heer OTT DE VRIES wenscht de begrooting en de rekening en verantwoording openbaar gemaakt te zien, bijv. door opneming als bijlage in de Notulen en formuleert te dien einde eene toevoeging tot art. 13 en eene alinea 8 van art. 14 Reglement van Orde.

Tegen het voorstel OTT DE VRIES heeft Mr. SCHUMANN geen bezwaar, maar het nut acht hij twijfelachtig. De Notulen verschijnen eenige maanden na dato. Beter komt hem voor het ter inzage leggen van bedoelde bescheiden in de Leeszaal. Het opnemen van een voorschrift dien-

aangaande in het Huishoudelijk Reglement ware dan niet eens noodzakelijk, eene kennisgeving in de Notulen, dat ze ter visie liggen, voldoende.

De Heer ZIMMERMANN verklaart zich conform Mr. SCHUMANN enz.

De voorzitter constateert, dat de praeadviseurs niet accoord gaan met den Heer OTT DE VRIES.

De Heer MOQUETTE is tegen publicatie en tegen visie, daar het hier een besloten Genootschap geldt.

Mr. CREUTZBERG is van meening, dat, wanneer men daaraan niet, hetzij door eene bepaling in de Statuten, hetzij op andere wijze publiciteit geeft, ter inzage legging geen zin heeft. Overigens zou men z.i. met openbaarmaking van begrooting en rekening en verantwoording, in welken vorm dan ook, kunnen wachten, tot daartoe van de zijde der leden aandrang uitgaat.

De voorzitter stelt dus voor te zien, wat de algemeene vergadering te dier zake zal brengen. De Directie besluit harerzijds de van ouds gevolgde manier te handhaven.

De tweede opmerking van den Heer OTT DE VRIES geldt art. 15 van het Reglement van Orde, waar iets wordt bepaald, dat reeds in art. 15 der Statuten is geregeld.

De vergadering gaat met deze opmerking accoord en besluit de lezing van den Heer OTT DE VRIES over te nemen: „De vergaderingen van het Bestuur zijn wettig, wanneer minstens vijf leden tegenwoordig zijn".

Wat betreft zijn raad om in art. 15 der Statuten de straffe bepaling, dat maandelijks eene Directievergadering gehouden wordt, te verzachten, merkt de Heer SCHUMANN op, dat deze zaak reeds besproken is, en tot handhaving der bewoordingen was besloten.

IV. Wat betreft de indeeling der leden heeft Mr. SCHUMANN in de nota, die zijne revisie begeleidde, gewezen op de veelheid der rubrieken en op een kennelijk streven in den boezem der Directie om deze te beperken.

De vergadering gaat mede met zijne oplossing om

de pas ontworpen „leden van verdienste" (Not. blz. 70), waarvan het Genootschap tegenover andere corporaties het monopolie heeft, te schrappen en de correspondeerende leden te omschrijven met de termen, waarmede de leden van verdienste zijn aangeduid. [Daarmede wordt de op bladz. 123 — 126 vermelde nummering der artt. 9 e.v. gewijzigd in de definitieve: 8 — 21].

V. Aangenomen wordt vervolgens ook de wijziging van den naam „bibliotheek" (Nieuw artikel 2 en elders) in „boekerij" en het moeilijk uit te spreken „sphragistisch kabinet" in „zegelkabinet".

Op voorstel van den Heer MOQUETTE wordt dit laatste, in verband met zijn plan om de stempels en zegels zooveel mogelijk ten toon te stellen, vereenigd met het „munt- en penningkabinet".

Ook de opname van de „verzameling van voorwerpen uit den tijd der Oost-Indische Compagnie" (historisch Museum) onder het Oudheidkundig Museum wordt aanvaard, waarbij echter in art. 5 Reglement van Orde aan alinea 3 wordt toegevoegd: „en omvat ook de Compagnies-kamer".

De Heer BOSCH vestigt er de aandacht op, dat alle teekeningen en foto's van voorwerpen uit den Hindoetijd zijn overgebracht naar den Oudheidkundigen Dienst.

Met het oog op die van andere tijden worden de woorden: „alsmede van teekeningen enz." in alinea 3 van art. 5 Reglement van Orde gehandhaafd.

VI. Eindelijk nog de zinspreuk van het Genootschap. De voorzitter leest voor, wat de Heer SCHUMANN dienaangaande in zijne nota heeft geschreven. Door den Heer DE ROO wordt gewezen op de vermoedelijk bedoelde navolging in 1778 der stichting van JAN NIEUWENHUIJZEN in Holland, welke den naam draagt: „Tot nut van 't Algemeen".

Daar echter de zinspreuk „Ten nutte van het Gemeen" vaststaat, wordt besloten dit oorspronkelijk devies in

eere te herstellen (waarbij het jaartal wel voor misverstand der woorden zal behoeden).

De geijkte titel: „Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen" wordt echter behouden.

VII. Nadat alzoo de behandeling der slotwijzigingen is afgeloopen, dient de dag der Algemeene Vergadering te worden bepaald. Daar het wenschelijk is (in geval van goedkeuring harerzijds) de nieuwe bepalingen met 1 Januari 1918 in werking te doen treden, wordt als datum vastgesteld de 12e December a. s. (later met het oog op de door den Heer ZIMMERMANN voorgestelde en aanvaarde rondzending der ontwerp-statuten in druk aan de leden gewijzigd in 19 December 1917).

VIII. De Heer SCHRIEKE wordt, nadat de Heer MOQUETTE heeft herinnerd aan het voornemen bij diens benoeming als Directielid (Notulen 2 Aug. 1917 sub IV en VI), tot conservator der ethnographische verzameling benoemd, welke benoeming hij aanvaardt.

Daarmede ziet de commissie tot bijstand van den adj.-conservator in het verder catalogiseeren dier verzameling (Notulen 18 Februari 1917) haar mandaat geëindigd. Den Heeren MOQUETTE en BOSCH wordt bij monde van den voorzitter dank betuigd, terwijl zij zich tot verder advies genegen verklaren.

Op de vraag van den voorzitter naar den stand van het werk, antwoordt de Heer MOQUETTE, dat de drie beloofde Gidsen (Notulen 18 Febr. 1917 sub III bladz. 11) in het begin van het volgend jaar zullen kunnen verschijnen.

IX. De Heer COENEN doet voorlezing van een' brief van den Heer TH. B. A. FAUBEL te Soerabaja, tijdens zijne ongesteldheid ontvangen, waarin deze eene practische werkwijze tot meerdere bekendmaking van het Genootschap en het organiseeren van lezingen en taalcursussen enz. voorstelt, terwijl hij tevens zijne hulp als consul voor Oost-Java aanbiedt. Het algemeen gevoelen is, dat

den schrijver dank en waardeering toekomt voor diens warme belangstelling in 's Genootschaps streven en dat op het denkbeeld dient te worden ingegaan; voorts dat men in afwachting van de vergaderingen, die eene instructie voor de vertegenwoordigers zullen hebben vast te stellen en eene uitbreiding van werkzaamheden in den zin als hier aangegeven in overweging te nemen, de aangeboden medewerking reeds dadelijk behoort te aanvaarden. Den Heer FAUBEL zal in dezen geest door den voorzitter worden geantwoord.

X. Aan de orde is nu het vraagstuk der Openluchtmusea. Gecirculeerd hebben de door den Chef van het Encyclopaedisch Bureau toegezonden notulen der vergadering, op 15 October l. l. door hem in de Leeszaal van het Museum belegd, benevens eene samenvatting en verdere toelichting.

De Heer ZIMMERMANN verklaart, dat hij, voornemens om als vertegenwoordiger der Directie die vergadering bij te wonen, van dat plan heeft moeten afzien, toen hem bleek, dat de bijeenkomst instede van des avonds, Maandagsmorgens zou plaats hebben, daar hem zulks geheel onmogelijk was, en dat hij daarop, bij ziekte van den voorzitter en uitstedigheid van den ondervoorzitter, den Heer DJAJADININGRAT heeft verzocht in zijne plaats te gaan. Verzocht is ook de tweede vergadering op Maandag 26 November a. s. in onze Leeszaal te mogen houden, waartegen geen bezwaar bestaat.

De Heer HOESEIN DJAJADININGRAT vraagt het woord en geeft een mondeling verslag van de op 15 October bijgewoonde vergadering.

De Heer VAN VUUREN had drie plannen te berde gebracht: de restauratie der Buitenkerk, de oprichting van een centraal openluchtmuseum en/of van verspreide openluchtmusea, eindelijk de oprichting van een historisch museum aan den Stadswal.

Ten aanzien van het eerste heeft de Heer DJAJADI-

NINGRAT de meening van het Bataviaasch Genootschap uiteengezet, n. l. dat de Buitenkerk tot de taak van den Oudheidkundigen Dienst behoort. Aangaande het denkbeeld van een openluchtmuseum heeft de Heer DJAJADININGRAT in verband met de ter zake gehouden besprekingen in de vorige Directievergadering vragen gesteld ten einde omtrent de plannen tot verwezenlijking van het idee een duidelijker beeld te verkrijgen. De besprekingen hebben, naar uit de notulen kan blijken, tot een eigenlijk gansch ander resultaat geleid: de conclusie is n.l. geweest, dat men in Indië iets moest doen voor het behoud van cultuurmonumenten, in den trant van den Nederlandschen Bond Heemschut.

Het idee van een openluchtmuseum is dus wat op den achtergrond geraakt; de Directie zal zich moeten uitspreken over het behoud van cultuurmonumenten in Indië, van 's lands eigen schoon en voorts zich rekenschap moeten geven, in welke richting zij zich voorstelt, dat eventueel een zoodanig streven zich heeft te bewegen.

Nadat verschillende leden hunne meeningen, vooral hunne bedenkingen, hebben geuit, geeft de Heer CREUTZBERG te kennen, dat de Directie zich onvoorwaardelijk zou kunnen uitspreken ten gunste van het algemeene doel: behoud van 's lands eigen schoon, maar dat zij zich bij gebreke van de noodige gegevens (ook omtrent de financieering) haar oordeel moet voorbehouden ten opzichte van de aan te wenden middelen. Uit de stukken heeft men zich echter geen duidelijk denkbeeld daaromtrent kunnen vormen.

De vertegenwoordiger der Directie kan op de a.s. bijeenkomst om een werkplan vragen. Zijns inziens zal de vergadering van 26 November niet veel meer kunnen doen dan een Stichtingscomité in het leven roepen.

De Heer DJAJADININGRAT wordt wederom bereid bevonden de vergadering op 20 November a. s. bij te wonen. Zijn mandaat luidt een geheel afwachtende houding aan

te nemen; de gedachte van behoud van landseigen schoon is der Directie sympathiek, doch alvorens mede te werken, moet zij weten, hoe zich de H. H. VAN VUUREN c. s. eene organisatie te dien einde voorstellen. Een schriftelijk antwoord zal inmiddels ook op de uitnoodiging worden gegeven, waarin gewezen wordt op de moeilijkheden, vooral ook de financieele.

Wegens het late uur wordt de behandeling aller ingekomen stukken op 3 December gesteld en de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directievergadering van 3 December 1917.

COENEN,
voorzitter.
P. GEDIKING,
adj.-secretaris.

Notulen der twaalfde Directievergadering, gehouden op Maandag 3 December 1917.

Aanwezig: de Directieleden W. J. COENEN, voorzitter, Dr. G. A. J. HAZEU, ondervoorzitter, V. ZIMMERMANN, J. P. MOQUETTE, Dr. H. DJAJADININGRAT, Dr. F. D. K. BOSCH, P. J. OTT DE VRIES, Dr. B. SCHRIEKE, en de adj.-secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN, Mr. K. F. CREUTZBERG, en P. DE ROO DE LA FAILLE.

In de eerste plaats komen aan de orde de notulen der laatstgehouden vergadering.

Dr. HAZEU heeft bij het verslag der besprekingen, opgenomen in de geschreven notulen over het Open- luchtmuseum, de vraag geplaatst, of het wel gewenscht is dit alles te drukken. De vergadering sluit zich aan bij het ontkennend antwoord van den voorzitter.

Vooruitloopend op het verslag, dat aanstonds (VII sub 4) de Heer DJAJADININGRAT zal doen, deelt Dr. BOSCH mede, dat in de tweede op 26 November gehouden vergadering van den Heer VAN VUUREN het vraagstuk scherper is gesteld, tengevolge waarvan besloten werd twee vereenigingen op te richten: ten eerste Heemschut, ten tweede eene tot stichting van het Openluchtmuseum. Statuten van beide zullen worden ontworpen. Zijn deze ter kennis van de Directie gebracht, dan kan zij hare houding zuiver bepalen en hare meening, met redenen omkleed, kenbaar maken, beter dan thans op grond der eerste nog eenigszins verwarde vergadering.

Conform besloten (zie verder sub VII 4).

II. De rondvraag wordt begonnen bij DR. HAZEU.

Deze brengt ter tafel:

1. den hoofddoek, naar welken de Heer K.D. ARDIWINATA namens R. M. MHD. RASSJID heeft geinformeerd, (Notulen 2 April 1917 XI sub 10).

Deze doek, met Qoranspreuken versierd, was door den inmiddels overleden zoon van den laatstgenoemde het Genootschap aangeboden, en bevond zich thans in handen van R. POERAH.

De vader vraagt nu het familiestuk terug, maar schijnt tot afstaan ook wel bereid. Nog een andere hoofddoek, duidelijker beschreven, wordt door den Heer HAZEU vertoond. Dergelijke kleedingstukken zijn in het Museum wel aanwezig. Twee bevinden zich, volgens de mededeeling van den Heer MOQUETTE, in de Goudkamer, een blauw gebatikt en een ongekleurd (zie Gids bladz. 36 No. 12). De spreuken op dezen doek zullen, naar de H.H. HAZEU en SCHRIEKE meenen, wel grootendeels ontcijferd kunnen worden.

Besloten wordt op advies van eerstgenoemde tot aankoop voor f 25.—, welk bedrag aan den Heer K.D. ARDIWINATA te Bandoeng zal worden overgemaakt.

2. een brief van Mr. F. D. E. VAN OSSENBRUGGEN, waarbij het verzoek van R. PRAWOTO wordt overgebracht om zijn in Tijdschrift deel 58 afl. 3 opgenomen opstel, getiteld: „Dievenbijgeloof op Midden Java" te mogen overdrukken om het, van eene Maleische vertaling voorzien, afzonderlijk uit te geven. De Directie heeft daartegen geen bezwaar.

Voorts is R. PRAWOTO voornemens een tweede en derde opstel aan dit onderwerp te wijden, waarvoor nogmaals opname in het Tijdschrift wordt gewenscht.

Tevens vraagt de Heer VAN OSSENBRUGGEN, daar hem de tijd ontbreekt om wederom de gegevens van R. PRAWOTO voor den druk gereed te maken, of soms iemand hier i.c. een der Bestuursleden genegen is dit werk op zich te nemen.

De Directie stelt vast, dat zij de wetenschappelijke praestaties van inlanders met ingenomenheid begroet, en deze door opname in haar Tijdschrift begunstigen wil. Zij kan echter niet besluiten stukken te plaatsen, waarvan zij nog geen letter onder de oogen heeft gehad. En wie zal de gegevens omwerken tot een leesbaar opstel? De H. H. DJAJADININGRAT en SCHRIEKE, die daarvoor het naast in aanmerking komen, beschikken niet over genoegzamen tijd, en indien al, dan is voor dezen moeilijken en ondankbaren arbeid voortdurend contact noodig met den schrijver, die in Magelang woont. Gevraagd zal dus worden, of Mr. VAN OSSENBRUGGEN soms iemand bekend is, die onder zijne leiding de omwerking op zich zou kunnen nemen.

De Heer MOQUETTE wijst op de hooge kosten der laatstverschenen aflevering van het Tijdschrift door de vele cliché's en de kaart.

Hij vraagt, of de opstellen dit altijd waard zijn? De kaart bijv. in deze aflevering had eerst overgeteekend moeten worden, de cliché's betreffende het dievenbijgeloof komen ook in VAN HIEN'S werk over de Javaansche Geestenwereld voor.

Daartegenover merkt de Heer HAZEU op, dat voor jonge mannen in de Buitenbezittingen, die zich de moeite van den arbeid hebben getroost, de opname van hun stuk in de publicaties van het Genootschap eene groote voldoening is, reden waarom de Directie niet angstvallig moet rekenen.

Dr. DJAJADININGRAT zegt, dat de figuren der tellingen voor de streken van Java verschillen, terwijl het pas geplaatste opstel tegenover VAN HIEN deze verdienste heeft, dat er in getracht is naar eene wetenschappelijke inkleeding: De voorzitter eindelijk noodigt de commissies uit bij hare beoordeeling ook met de redactie van Verhandelingen en Tijdschrift in overleg te willen treden aangaande de bijgevoegde kaarten of platen.

III. De heer BOSCH:

1. vraagt, of de Directie van de thans onder zijne hoede gestelde Compagnieskamer een' afzonderlijken Gids wil laten verschijnen dan wel dezen vereenigen met dien der Hindoe-oudheden. Acht hij het laatste gewenscht, om bezoekers niet voor elke afdeeling op kosten te jagen, de heer SCHRIEKE pleit voor kleine catalogi die ook te samen in een' bundel verkrijgbaar moeten zijn.

Besloten wordt tot afzonderlijke uitgave.

2. vestigt de aandacht op het feit, dat de verzameling oudheden in dit jaar slechts geringe aanwinst heeft gehad. Telkens wordt het aanbod minder, omdat door de vinders geen aangifte bij de autoriteiten wordt gedaan. De inlander verkoopt soms ondershands, òf uit bijgeloovige vrees begraaft hij de vondst weer, òf wat nog het ergste is, hij smelt het edel metaal en beleent het in het pandhuis.

Een van de oorzaken van dit ongunstig verloop van zaken is z. i. te zoeken in den langen duur van den hierarchieken weg, waardoor eerst na maanden en maanden het antwoord en het geld de vinders bereikt.

Wat het Genootschap betreft, zoude het proces bespoedigd kunnen worden, wanneer den conservator behoudens verantwoording op de e. v. vergadering machtiging werd verleend tot eventueelen aankoop, niet slechts binnen de grens van f 25.—.

De Directie, overwegend, dat zij gewoonlijk het advies van den beheerder der verzameling volgt, besluit hem de gevraagde beschikking over het geheele op de begrooting voor aankoop uitgetrokken bedrag op heden toe te staan.

Wat de bestuurszijde betreft, is Dr. BOSCH voornemens met den Directeur van Onderwijs en Eeredienst te overleggen omtrent directe aanbieding der vondsten aan den Oudheidkundigen Dienst. Ook zal het gewenscht zijn door eene circulaire periodiek de bestaande bepalingen in te scherpen. Zij raken weer in het vergeet-

boek, zoodat zelfs van koperen platen soms geene aangifte is gedaan.

De oudheden, op Gouvernementsgrond gevonden, zijn naar de wet Gouvernementseigendom. Het houden zonder aangifte is dus diefstal, het koopen heling.

IV. Waar van eene circulaire inzake oudheden sprake is, wenscht de Heer OTT DE VRIES ook de aandacht te vestigen op de oude gebouwen. Te Soerabaja is de uit het midden der 18e eeuw dateerende Protestantsche kerk aan den Grisseeschen weg tegen bijzonder hoogen prijs verkocht om gesloopt te worden en op het vrijkomende terrein een kantoorgebouw voor den handel op te richten. Het bestaande heeft geen architectonische waarde, maar een aardig stadsgezicht za verdwijnen en nagenoeg het eenige oude, dat Soerabaja bezit. Het is jammer, dat zulks buiten den Oudheidkundigen Dienst om gebeuren kan. Nu valt onder de bemoeienissen der rooimeesters niet slechts het toezicht op het oprichten maar ook op het afbreken van gebouwen. In afwachting van Monumentenwet en Heemschut zoude het Bataviaasch Genootschap eene circulaire kunnen richten tot gemeenteraden en gewestelijke bestuurders, met verzoek om aangifte te doen van bedreigde oude gebouwen. Zoo al niet te redden, waren zij althans zorgvuldig af te beelden.

Waar zulks eigenlijk ligt op het gebied van den Oudheidkundigen Dienst, vindt een voorstel van den Voorzitter ingang om door een schrijven aan den Chef van genoemden Dienst zedelijken steun te verleenen bij eventueel in die richting te nemen stappen.

V. a. De Heer MOQUETTE brengt den nieuwen „Gids voor den bezoeker der Schatkamer" ter tafel, waarvan de zelfkosten f 0,33[5] bedragen. De vroegere, minder in omvang en uitvoering, was voor het publiek verkrijgbaar tegen betaling van f 0,10. Wil de Directie den kostenden prijs berekenen, er op winnen of er op verliezen? Tegen het laatste verzet zich de penningmeester.

Meent de Heer HAZEU onder den kostprijs ook den geestesarbeid (het salaris) van den conservator te mogen rekenen, de H. H. MOQUETTE en BOSCH achten f 0,50 te veel en f 0,25 voldoende. Het op 2000 exemplaren geleden verlies bedraagt dan f 150,—.

Ook de Heer OTT DE VRIES is er voor den prijs zoo laag mogelijk te stellen, zelfs om aan onvermogenden exemplaren kosteloos te verstrekken of ze te verhuren.

De penningmeester echter wijst er op, dat in alle landen voor catalogi flinke prijzen worden gerekend; het betreft dan echter, gelijk de Heer SCHRIEKE opmerkt, wetenschappelijke beschrijvingen, niet populaire gidsen. Dr. SCHRIEKE stelt voor f 0,35.

Bij stemming aangaande f 0,25 of f 0,50 zijn de stemmen gelijk; de voorzitter geeft den doorslag door zich uit te spreken voor f 0,50.

b. Van den vroegeren Gids is eene Maleische vertaling uitgegeven, die eveneens uitverkocht is. Zal men haar thans ook doen verschijnen? Waar de Goudkamer steeds de attractie der inlanders vormt, lijkt zulks gewenscht, al wordt opgemerkt, dat de snel in aantal toenemende intellectueelen, die aan een' Gids behoefte hebben, Hollandsch verstaan.

De Heer OTT DE VRIES meent, dat men het meerder begrip moet aanmoedigen, ook door opschriften bij de voorwerpen (gelijk de Heer BOSCH voornemens is bij de Archaeologische Verzameling te doen, (Notulen 1916, bladz. 138/9).

De Maleische Gids, vroeger f 0,10, zal goedkooper moeten zijn dan de Hollandsche uitgave, en liefst den kostprijs moeten bedragen. De productiekosten, hooger door de bijkomende belooning voor den vertaler, zullen resp. minder bedragen bij eene grootere oplaag, bijv. 5000 exemplaren.

De Heer HOESEIN DJAJADININGRAT wordt bereid bevonden dienaangaande informaties in te winnen.

VI. De Heer ZIMMERMANN:

1. biedt, naar aanleiding der door hem in Tijdschrift deel 58, afl. 1/2 beschreven nieuwe moskee in Gang Karet (Tanah Abang) de statuten en eene circulaire van de stichtingscorporatie voor de boekerij aan.

In dank aanvaard.

2. leest in verband met zijn in de Notulen van 2 Aug. sub I reeds aangekondigd voorstel tot het stichten van een monument voor Prof. Kern op Java, een memorandum dienaangaande voor.

Dr. HAZEU juicht het denkbeeld toe, maar is sceptisch gestemd omtrent de mogelijkheid, gezien het ontmoedigend resultaat der inzameling bij gelegenheid van den 70sten verjaardag van den geleerde.

De Heer OTT DE VRIES acht het idee juist, om het Bataviaasch Genootschap de leiding te doen nemen voor de oprichting van een gedenkteeken. Voor een gedenkplaat in de voorhal van het Museum zouden de kosten niet hoog zijn. Het Genootschap kan dit desnoods zelf wel bekostigen.

De Heer ZIMMERMANN bedoelt thans eene commissie benoemd te zien, die de zaak overweegt, en in de volgende vergadering omtrent de mogelijkheid rapporteert. Als zoodanig constitueeren zich de Heeren HAZEU, ZIMMERMANN en DJAJADININGRAT.

VII. De Heer DJAJADININGRAT heeft eenige mededeelingen te doen:

1e. aangaande het ten behoeve van den Heer HOETINK te 's-Gravenhage verzocht afschrift van een Chineesche kroniek uit de Handschriftenverzameling en het zieletablet van den eersten kapitein der Chineezen te Batavia: Bengcon (zie Notulen 1917 bladz. 24 sub VIII). Hij heeft zich te dien einde tot het kantoor voor Chineesche Zaken gewend, maar later vernomen, dat de aangelegenheid door den Heer EZERMAN is afgedaan, die ook het door bemiddeling van het kantoor voor Chineesche zaken naar

's Genootschaps manuscript gemaakte afschrift rechtstreeks naar Holland heeft gezonden.

Wordt besloten hierin te berusten.

2e. nopens de Lampongsche piagem van kampong Mesir (Notulen 2 April X sub 17). De gevraagde transscriptie en vertaling zijn met de piagem op 22 Oct. l. l. aan den Regeeringscommissaris voor Arabische en Inlandsche Zaken teruggezonden, terwijl eene copie voor het Genootschap werd aangehouden.

Den Heer DJAJADININGRAT wordt hiervoor dank betuigd.

3e. betreffende de bijdrage van den Heer WASTERVAL te Hollandia (Notulen 2 Juli XII No. 2) getiteld: „Een en ander omtrent godsdienst, zeden en gewoonten bij de bevolking in en om de Humboldtsbaai". Mede namens den anderen gecommitteerde, DR. HAZEU, verklaart de Heer DJAJADININGRAT, dat deze aanteekeningen, ter inzage, eventueel ter plaatsing in het Tijdschrift aangeboden, fragmentarischer zijn dan de soortgelijke, welke vroeger opgenomen werden. Hij stelt voor, ze onder dankbetuiging weder ter beschikking te stellen van den schrijver, en hem in overweging te geven om met het opteekenen zijner bevindingen voort te gaan en de verzamelde stof later tot een samenvattend geheel te verwerken.

4e. omtrent het Openluchtmuseum (zie Notulen 19 Nov. '17 sub X en deze Notulen, 3 Dec. I sub b). Het resultaat der eerste vergadering van den Heer VAN VUUREN was: dat er iets moest gedaan worden voor landseigen schoon en cultuurmonumenten. De Heer DJAJADININGRAT heeft ook de 2e bijeenkomst als vertegenwoordiger der Directie bijgewoond, waar eveneens de Heer VAN TIENHOVEN aanwezig was. Door dezen is de quaestie scherp gesteld en werden de twee zaken: Landseigen schoon (Heemschut) en Openluchtmuseum gescheiden. De oprichting van twee vereenigingen werd nu beraamd, terwijl besloten werd statuten voor beide te doen ontwerpen door eene Commissie, waarin Dr. BOSCH zitting heeft. De ont-

werp statuten zullen der Directie worden toegezonden.

VIII. De Heer SCHRIEKE wenscht te spreken over den in bewerking zijnden catalogus en den toestand der Ethnographische Verzameling. De Heer SCHWARTZ heeft bij het opstellen van zijn' Gids de deductieve methode gevolgd. Nu moet hij zijne indeeling naar den idealen catalogus bij de kasten verifieeren. Daarbij blijkt allerlei. Vergeleken moeten worden 18000 nummers. Zonder deze verificatie heeft een catalogus geen waarde, maar zij is tijdroovend. Daarom mag de termijn niet te nauw worden genomen.

De Heer SCHRIEKE acht, met behoud van de geographische indeeling en onderverdeeling in groepen en bij het beginsel van zoo min mogelijk verplaatsen, toch eenige veranderingen noodzakelijk. Hij formuleert de volgende voorstellen:

1e. het bijmaken van een kast in de afdeeling Bali voor de som van f 250,— à f 300,—;

2e. het onderling verplaatsen van eenige kasten wegens gewijzigde geographische inzichten;

3e. kaarten met Hollandsche en Maleische opschriften in de kasten aan te brengen bij de belangrijkste voorwerpen en daartoe formulieren te laten drukken;

4e. den catalogus (lees: Gids) in gedeelten te doen uitkomen, zaalgewijze, opdat het publiek bij den nu weer uitgestelden datum van verschijnen althans ziet, dat er iets klaar komt en omdat de prijs van den geheelen Gids voor de Ethnographische Verzameling door noodzakelijk grooten omvang en daardoor hooge prijs velen ontmoedigen zal tot aankoop over te gaan (zie echter Notulen 1917, bladz. 11).

5e. de nummers, gegeven naar het inkomst-journaal en dus in elke kast getallen van 4 en 5 cijfers bedragende, ter wille van de overzichtelijkheid in de beschrijving te schikken naar het oploopend getal.

Het reeds door den Heer SCHWARTZ bewerkte zal naar

deze veranderde inzichten door zorg van den conservator worden omgewerkt.

Genoemde 5 voorstellen worden door de Directie aanvaard.

IX. Thans komen aan de orde de ingekomen stukken van October, die grootendeels reeds met machtiging zijn afgedaan:

1. Voorstel tot ruil door de redactie van het weekblad „De Taak", Semarang Augustus 1917, tegen het Tijdschrift van het Genootschap.

Aanvaard.

2. Verzoek om gegevens door de Académie Latine etc., Paris Juni 1917, voor een opstel over het Genootschap in haar periodiek „Revue Internationale".

Beantwoord 15 October 1917.

3. Bericht van ontvangst, Chicago 1 Juni 1917, der aan de University of Chicago Libraries in ruil gezonden deelen der Verhandelingen.

Het beloofde hunnerzijds reeds aangekomen en opgenomen in de boekenlijst der Notulen.

4. Uittreksel uit het Register der Besluiten van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur, Batavia, Augustus 1917, No. 1300/A.P., houdende mededeeling van de opdracht aan den Heer H. J. E. F. SCHWARTZ tot het geven van 5 lessen 's weeks aan de Politieschool.

Zie Notulen 2 Aug. '17 sub V.

5. Missive van den wd. Directeur van O. en E., Batavia 27 Juli 1917, No. 21016, behelzende een verzoek om gegevens aangaande de Directie, voor den Regeerings almanak 1918.

Verstrekt.

6. Bericht van den Consul-Generaal der Nederlanden te Calcutta, Simla 4 Juni 1917, No. 721, dat de Britsch-Indische regeering op verzoek dezerzijds van 15 Maart l.l. bereid is eene complete verzameling van „Provincial

& District Gazetteers" ter beschikking van het Genootschap te stellen tegen toezending aan de Imperial Library, Calcutta, van deszelfs uitgaven, w.o. die der Commissie voor Oudheidkundig Onderzoek in Ned. Indië.

Dank betuigd. Voorwaarde aanvaard 6 Dec. '17.

7. Kennisgeving van den New Zealand Government Agent, Sydney 16 Juli 1917, dat de zending parlementspublicaties, aangekondigd bij zijn schrijven van den 9en Juli, is uitgesteld tot den 11en.

8. Toezending door A. J. M. Kelly, Sydney 17 Juli 1917, van het cognossement der bovenbedoelde zending.

New Zealand Gazette 1915 en 1916 grootendeels ontvangen. Aanvulling gevraagd.

9. Dankbetuiging van den Resident van Palembang, bij schrijven van 3 Aug. 1917, No. 9120, voor de ontcijfering van de op aanvraag van 13 Juli l.l. teruggezonden koperen piagem van Oeloe Rawas en het aanstellingsbewijs.

Informatie.

10. Programma van den Latijnschen dichtwedstrijd, uitgeschreven vanwege het Hoeufftiaansch legaat der Kon. Academie van Wetenschappen, Amsterdam 1 Mei 1917.

Informatie.

11. Circulaire van het Comité voor de huldiging van Prof. Dr. HUGO DE VRIES, bij zijn 70en verjaardag, gedateerd 1 Aug. 1917.

Informatie.

12. Verklaring van den Burgemeester van Batavia, 13 Aug. 1917, No. 3151, dat hij bereid is Dr. F. DE HAAN den gevraagden steun te verleenen.

Informatie.

13. Aanvaarding door Dr. B. SCHRIEKE, bij schrijven van 14 Aug. 1917, van zijne benoeming tot lid der Directie.

Informatie. — Diploma gezonden.

14. Missive No. 23346, Batavia 15 Aug. 1917, van den wd Directeur van Onderwijs en Eeredienst, behelzende, onder overlegging der betreffende stukken, verzoek om advies in zake eene eventueel aan den Heer P. A. J. MOOIJEN te verleenen opdracht bij den wederopbouw der op Bali verwoeste tempels en andere gebouwen.

Zie Notulen 1917 bladz. 106 sub IX.

15. Toezegging van steun aan Dr. F. DE HAAN bij de samenstelling van het Gedenkboek, door den wd. Directeur van O. en E. bij schrijven No. 23505, Batavia 16 Aug. 1917.

Informatie.

16. Schrijven van den Penningmeester, den Heer V. ZIMMERMANN, Weltevreden 19 Augustus 1917, aan de Directie, betreffende den duur zijner afwezigheid en de door hem voor dat tijdsbestek genomen maatregelen.

Informatie.

17. Aanbieding door J. TH. HORSTINK, Hoofdbureau Topogr. Dienst. bij schrijven Weltevreden 22 Aug. 1917, van eene bijdrage voor het Tijdschrift, getiteld: „Uit het binnenland van Borneo: I. De Pasirees. II. Het Belianfeest in Boven-Pasir".

Commissie van beoordeeling: DR. HAZEU en DR. HOESEIN DJAJADININGRAT.

18. Schrijven van den Resident van Benkoelen 15 Aug. 1917, No. 4382/20, waarbij ter kennisneming wordt overgelegd een overzicht der schakeeringen in het rentjongschrift in dat gewest als eerste resultaat eener poging tot aanvulling der kennis van de letterschriften in Zuid-Sumatra.

Dank en belangstelling betuigd.

19. Toezegging, door den Bevelhebber van het Leger, bij dienstbrief Bandoeng 22 Aug. 1917, 1e afd. No. 10, van steun in voorkomende gevallen aan den Landsarchivaris DR. F. DE HAAN.

Informatie.

20. Schrijven van den Heer R. A. KERN te Modjokerto, 27 Aug. 1917, waarin dank wordt betuigd voor de condoleantie der Directie bij den dood zijns vaders.

Informatie. Zie no. 28.

21. Antwoord van denzelfde, Modjokerto 30 Aug. 1917, op de vraag dezerzijds van 24 Aug. No. 233, om het naar zijne meening best gelijkend portret van Prof. H. KERN ter plaatsing bij een In Memoriam in het Tijdschrift.

De afbeelding in Eigen Haard 1909 in handen gesteld van den Heer MOQUETTE. — Na gebruik met dankbetuiging teruggezonden 20 Sept. '17.

22. Missive No. 8577/33, dd. 1 Sept. 1917, van den Resident van Djokjakarta, behelzende bericht van toezending van 17 te desa Badegan (Bakoelan) opgegraven metalen voorwerpen (w. o. 7 gouden).

Zonder waarde voor de collectie; teruggezonden 20 Oct. '17.

23. Verklaring der Commissie voor de inrichting der Goudkamer aangaande het beëindigen van haar werk.

Zie Notulen 1917 bladz. 112 sub IV.

24. Verzoek der drie klerken om loonsverhooging, Weltevreden 12 Sept. '17.

Op voorstel van Dr. H. DJAJADININGRAT wordt het loon van den schrijver WIROWONGSO met ingang van 1 Jan. 1918 verhoogd tot f 50, —, van de beide anderen wordt den een f 5, — meer toegestaan, de ander valt onder het budget der bibliotheek.

25. Schrijven, Weltevreden 17 Sept. 1917, No. 1305/0. M., van den Chef van het Encyclopaedisch Bureau, waarin zijne denkbeelden aangaande een Openluchtmuseum te Weltevreden uiteengezet worden en eene uitnoodiging wordt gericht tot bijwoning eener oprichtingsvergadering van een Ned. Ind. Heemschut, met verzoek deze vergadering te mogen beleggen in de Leeszaal (Vergaderzaal der Directie) van het Museum.

Zie Notulen 9 October '17 sub II bladz. 127—128, 9 Nov. '17 sub X, en 3 Dec. '17 X sub 15.

26. Verzoek van den Heer W. M. ERNST te Bandjarmasin, 14 Sept. '17, om inlichtingen aangaande een munt.

Aan den Heer MOQUETTE gegeven. — Beantwoord 20 Oct. '17.

27. Vraag van den Heer M. O. HACHEMI, hoofd der Alatasschool, Weltevreden, 18 Sept. 1917, om een overzicht van de geschiedenis en de verzamelingen van het Museum.

Verwezen naar de Leeszaal, waar Gedenkboek en catalogi te raadplegen zijn.

28. Mededeeling bij schrijven Utrecht 5 Juli 1917. door den hoogleeraar te Groningen, J. H. KERN, van het overlijden van prof. H. KERN.

Een brief van rouwbeklag met verzoek om dit ook over te brengen aan de familie in Europa, werd aan den Ass.-Res. R. A. KERN te Modjokerto verzonden 4 Aug. '17. — Zie Notulen 2 Aug. '17 sub I (bladz. 103) en 3 Dec. sub VI.

29. Missive van den Ass.-Resident van Bandjarnegara, 18 Sept. 1917, No. 3375/20, onder overlegging van een afschrift van No. 2015/20 dd. Sept. 1917, van den Regent van Bandjarnegara, waarbij ter overname worden aangeboden een aantal gouden en zilveren voorwerpen, gevonden te Wanasari, en geschat op *f* 519,22.

Aangekocht: ketting, ring, zilver, voor *f* 327,69. Zie ing. stuk. Nov. No. 9 bladz. 156.

30. Vragenlijst van den Vrouwenraad van Ned.-Indië aangaande betrekkingen bij het Museum, door vrouwen te vervullen.

Ingevuld en teruggezonden 17 Oct '17.

31. Antwoord van den Kerkeraad der Evang. Gemeente te Batavia, No. 36 dd. 26 Sept. 1917, op schrijven dezerzijds No. 160, waarin volgaarne medewerking wordt toegezegd bij de bewerking van het Gedenkboek.

Informatie.

32. Renvooi, No. 15464 R, Batavia 17 April 1917, van den wd. Directeur van O. en E., waarbij aangeboden worden de bij missive 9600/68 dd. 7 April 1917 van den Resident van Semarang en No. 2894/68 dd. 28 Maart 1917, van den Ass.-Resident van Koedoes aangekondigde gouden en zilveren voorwerpen, die te Bendokerep, desa Karangbendo, district Tjendono gevonden waren.

De munten zijn zonder waarde voor de collectie. Bladgoud aankoopen voor *f* 0.90.

Het overige teruggezonden 13 Oct. 1917.

33. Brief van den Heer P. V. VAN STEIN CALLENFELS, Blora 30 Sept. 1917, behelzende het bericht, dat hij een aantal werktuigen en voortbrengselen eener inlandsche katoenindustrie in district Kragan en Sedan, afd. Rembang, res. Rembang, als geschenk voor het Museum bestemt. Tevens informeert hij naar het beperkt lidmaatschap à *f* 12.—.

Zie Notulen 3 Dec. '17 X sub 11.

34. Uittreksel uit het Register der Besluiten van den Directeur van Binnenl. Bestuur, No. 1760/A. P., Batavia 3 October 1917, houdende mededeeling, dat de Heer H. J. E. F. SCHWARTZ gedurende October, November, December 1917 belast wordt met het geven van 12 lessen 's weeks aan de Politieschool en van 10 gedurende September 1917.

Zie Notulen verg. 19 Sept '17 sub III (blz. 112).

35. Schrijven van den Gouvernementssecretaris, Buitenzorg 4 October 1917 No. 2368, betreffende den grafsteen van den Gouverneur-Generaal CAREL REINIERSZ op de inlandsche begraafplaats in desa Koepang bij Soerabaja. Z. Excellentie roept de medewerking der Directie in teneinde den steen over te brengen.

Zie Notulen 9 Oct. 1917 sub III (blz. 128).

36. Renvooi van den Directeur van O. en E., No. 42822 R., Batavia 4 October 1917, door tuss. v/d. Chef v/d. O.D.,

waarbij aangeboden worden: een te desa Watoeadji, district Bandjaran, afd. Japara, res. Semarang, opgegraven gong en palita.

Gong teruggezonden, palita aangekocht voor *f* 7,50.

X. Eveneens de ingekomen stukken van de maand November, welke hieronder volgen:

1. Bezwaarschrift van Dr. F. DE HAAN, Weltevreden 10 Oct. 1917 no. 784, betreffende het Gedenkboek, naar aanleiding der gedrukte Notulen 1917, 2e aflevering.

Zie Notulen 19 Dec. '17 sub I.

2. Aanbieding door den Hoofdinspecteur, Hoofd van den Burg. Geneesk. Dienst, bij schrijven No. 6147, Batavia 10 Oct. 1917, van „Feestbundel bij opening van het Laboratorium van den B. G. D. te Salemba" verschenen als deel der Mededeelingen van dien dienst.

Bedankt 16 Oct. 1917.

3. Aanbieding door LIM KHYE LIANG te Singapore 9 Oct. 1917, van een 10 cents biljet (No. 02312), aldaar uitgegeven op 8 Oct. l. l., bestemd voor het Museum.

Bedankt 17 Oct. 1917.

4. Aanbieding door de Commissie voor de Volkslectuur, bij dienstbrief No. 2315, Weltevreden 17 Oct. 1917, van het boekwerk: „De voornaamste wettelijke bepalingen betreffende de decentralisatie van 1913 Mr. J.J. SCHRIEKE".

Bedankt 19 Oct. 1917.

5. Toezending door H. P. LOING, (zonder begeleidend schrijven) uit Bandoeng 17 October 1917, van twee woordenlijsten Holle, door hem ingevuld bij de Zuid-Borneo expeditie 1916-1917, (Katinganrivier), betreffende het Katingansch en het Ot-Danoem-Dajaksch.

Bedankt 20 Oct. 1917.

6. Verzoek der University of Chicago Libraries, 22 Aug. 1917, om ruil der andere periodieken van het Genootschap (nevens Verhandelingen) tegen hunne uitgaven, waarvan eene lijst wordt bijgevoegd.

Ruil tot evenredig bedrag toegestaan.

7. Dienstbrief No. 19055/D, Batavia 13 Oct. 1917, van den Directeur der B. O. W., waarbij aangeboden wordt: „Verslag der B. O. W. over 1914, deel II en bijlage", benevens „Verslag over 1915, deel I".

Bedankt 27 Oct. 1917.

8. Missive No. 2546/IV E, van den Isten Gouv. Secretaris, Buitenzorg 24 Oct. 1917, ter aanbieding namens den Gouv. Generaal van het boekwerk: „Het Ned. Indische Bestuur van 1817 op 1818 over de Molukken, enz. door P. H. VAN DER KEMP".

Bedankt 28 Oct. 1917.

9. Verzoek van den Ass.-Resident van Bandjarnegara, 26 Oct. 1917, No. 3375a/29, om antwoord op zijn schrijven dd. 18 Sept. l. l. betreffende de goudvondst te Wanasari.

Zie sub IX No. 29.

10. Bericht van den Ass.-Resident van Japara 6 Nov. 1917, No. 7711/68, aangaande de ontvangst van een' postwissel ad *f* 7,50 voor de te Watoeadji opgegraven palita.

Zie IX sub 36.

11. Schrijven van den Controleur van Rembang, 31 Oct. 1917, No. 1767/32 betreffende de afzending per vlagadres der door den Heer VAN STEIN CALLENFELS verzamelde werktuigen en producten der inlandsche katoennijverheid aldaar.

Verg. IX No. 33. Bezending ontvangen.

Den Heer VAN STEIN CALLENFELS dank betuigd.

12 en 12a. Opgaaf door den Heer P. V. VAN STEIN CALLENFELS, Kediri 3 November 1917, van nieuwe leden en door hen verlangde edita; met vervolg dd. 8 November.

Namen genoteerd, werken gezonden.

13. Verzoek van KOLFF en Co., 8 November 1917, om voortaan *f* 68,— per vel te mogen rekenen voor den druk der Notulen, en dit bedrag zelfs te ontvangen voor het reeds afgeleverde 2e kwartaal 1917.

Prijsopgaaf van anderen gevraagd. Zie Notulen 7 Jan. 1918 X sub 3.

14. Protest van den Heer H. L. LEYDIE MELVILLE, Weltevreden 5 Nov. 1917, tegen zijne aanduiding als „teekenaar en photograaf" bij de besprekingen aangaande het Gedenkboek (Notulen 25 Juni 1917 (afl. 2) bladz. 76.

Informatie.

15. Afschrift der Notulen van de vergadering inzake een Openluchtmuseum voor Ned. Indië op 15 October l.l. gehouden, met afschrift van den aanbiedingsbrief aan Dr. HOESEIN DJAJADININGRAT met samenvatting der hoofdgedachten door den Chef van het Encyclopaedisch Bureau toegezonden bij schrijven No. 1379, Weltevreden 13 Nov. 1917.

Zie ook de meerdere stukken door Dr. H. DJAJADININGRAT ter rondlezing afgestaan.

Behandeld in de Dir.-vergadering van 19 Nov. 1917, zie Notulen sub X (bladz. 137—139).

16. Verzoek van den concierge, M. DE JONG, Weltevreden 19 Nov. 1917, om een duurtetoeslag.

Na eene toelichting door den Heer J. P. MOQUETTE wordt hem eene loonsverhooging tot f 125.— per maand toegekend, ingaande op 1 Januari 1918.

17. Aanbieding bij schrijven Weltevreden 17 Nov. 1917 door den Secretaris van het Departement van Marine, van stempels voorheen op schepen en bij instellingen der zeemacht in gebruik, met derzelver afdrukken.

Aanvaard en bedankt 21 Dec. 1917.

18. Uittreksel uit het Register der Besluiten van den Directeur van Binnenl. Bestuur, Batavia 23 Nov. 1917, No. 2092/A. P., houdende mededeeling der benoeming van o.a. den Heer SCHWARTZ in de commissie tot het afnemen van het examen voor adspirant-commissaris van politie op 10—13 December 1917.

Informatie.

19. Aanbieding door den Resident van Djokjakarta,

bij dienstbrief No. 11742/33, dd. 28 November 1917, van twee koperen beeldjes, te desa Sono (Kretek) in den grond gevonden.

Aangekocht voor *f* 7.50 per stuk. Zie Notulen 7 Jan. '18 X sub 11.

20. Renvooi van den Directeur van O. en E., No. 54005R, Batavia, 28 Nov. 1917, door tusschenkomst van den Chef van den Oudheidk. Dienst, ten geleide van missive No. 12277/56 van den Resident van Pekalongan, dd. 19 Nov. 1917, waarbij toegezonden worden eenige gouden en zilveren voorwerpen, gevonden te desa Kedjene afd. Pemalang.

Ring aangekocht voor *f* 30.—, potje voor *f* 0.50.

21. Schrijven van P. J. LOIJSEN DILLIÉ, Soekaboemi Nov. 1917, (begeleid van een brief dd. Soekaboemi 29 Nov. 1917 van den exec.-testamentair C. VAN ASSENDELFT), waarin bij uiterste wilsbeschikking aangeboden wordt zijn door den Hongaarschen schilder LAD. DÉMJÉN geschilderd portret.

Zie Notulen Dir.-verg. 19 Dec. '17 sub IV.

XI. Eindelijk doet nog de voorzitter mededeeling van een schrijven, door den Heer TH. B. A. FAUBEL te Soerabaja tot hem gericht, waarbij deze zich bereid verklaart de propaganda voor het Genootschap aan te vangen (Zie Notulen 19 Nov. l.l. sub IX) en zich voorstelt daarvan binnenkort rapport te doen (zie Notulen 19 December sub III).

XII. Van den aankoop der wapenverzameling OVEREEM bij schrijven van den Heer J. PLOOSTER VAN DER ROEST, Batavia 16 Juli 1917, ter overname aangeboden (Notulen 2 Aug. X sub 5 blz. 107) is afgezien, nadat den Heer SCHWARTZ gebleken was, dat zij geen noemenswaardige aanwinst voor het Museum zou beteekenen en afzonderlijke voorwerpen niet zouden worden afgestaan. Catalogus teruggezonden 13 October 1917.

XIII. Eene verzameling van ± 150 modellen van inlandsche visschersvaartuigen en vischgerij werd met machtiging van den Directeur van Landbouw enz. door den Chef van het Visscherijproefstation te Batavia aan het Museum aangeboden en door den voorzitter der Directie bij voorraad aanvaard.

Dankbetuiging verzonden 22 Sept. l.l.

XIV. De Heer SCHRIEKE biedt een tweetal bijdragen van zijne hand, getiteld: „Javanen als zee- en handelsvolk" en „Iets over het Perdikan-instituut", ter opname in het Tijdschrift aan.

In handen gesteld van de H. H. HAZEU en DJAJADININGRAT.

XV. De mòko's van Alor, herhaaldelijk niet aan de orde gekomen (zie Notulen 2 Juli '17 XI sub. 7, bladz. 99) worden voor de Ethnographische verzameling aanvaard.

Den Ass.-Res. van Z. Timor en Eil. dank betuigen.

XVI. Voor het lidmaatschap heeft bedankt:

D. C. A. LUGT, Brebes, terwijl zich als lid hebben opgegeven:

J. BAKKER SCHUT, admin. c. o. Bogor Pradee, Paree.
C. H. KOTHE, koffiepellerij Grenggeng, Djombang.
J. H. KUNEMAN, admin. c. o. Badek, Kediri.
J. F. STUTTERHEIM, s. f. Kentjong, Paree.
G. J. LUKEY, admin. c. o. Pawon, Kediri.

Wegens het vergevorderd uur wordt de vergadering opgeheven.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directievergadering van 7 Jan. 1918.

COENEN,
Voorzitter.
P. GEDIKING,
Adj.-Secretaris.

Notulen der Algemeene Vergadering van het Bataviaasch Genootschap op Woensdag 19 December 1917.

Aanwezig: de Directieleden W. J. COENEN, voorzitter, V. ZIMMERMANN, J. P. MOQUETTE, Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN, Dr. F. D. K. BOSCH, P. DE ROO DE LA FAILLE, Mr. K. F. CREUTZBERG, Dr. B. SCHRIEKE; de Genootschapsleden E. A. ZEILINGA en K. F. VAN DEN BERG; voorts de adj.-secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden Dr. G. A. J. HAZEU en Dr. H. DJAJADININGRAT, beiden door ongesteldheid verhinderd.

I. De voorzitter roept bij de opening der vergadering een hartelijk welkom toe aan den Heer ZEILINGA, en den spoedig daarop verschenen Heer VAN DEN BERG, die beiden hunne belangstelling hebben getoond, waar het de fundamenteele zaken van het Genootschap betreft. De voorzitter richt zich tot den Heer ZEILINGA met de vraag, of deze ook inlichting verlangt of opmerkingen heeft te maken naar aanleiding der aan alle leden rondgezonden en daarom als bekend te onderstellen Ontwerp-statuten.

De Heer ZEILINGA dan wijst op de tautologie van artikel 4, die zoowel in het vroeger reglement als in de nieuwe Statuten voorkomt.

Met aller instemming wordt dit artikel aldus gewijzigd: „Het Genootschap is te Batavia gevestigd".

De Heer VAN DEN BERG kan zich geheel met de redactie der Statuten vereenigen.

Van de Directie heeft geen der leden eenige bedenking

behalve de voorzitter, wien het toeschijnt, dat het slot van alinea 1 van artikel 16 verduidelijking behoeft.

Eene gedachtenwisseling maakt uit, dat „vooraf" aldaar te verstaan is als „vóórdat de algemeene vergadering gehouden wordt".

De Heer COENEN verstaat uit de bepaling, dat op de algemeene vergadering, door 10 leden aangevraagd, alleen aan de orde kan komen, wat te voren is bekend gemaakt.

De Heer OTT DE VRIES betwijfelt, of de voorzitter met dit artikel in de hand wel het recht zou hebben het verder geopperde van de behandeling uit te sluiten; en Mr. CREUTZBERG ziet er weinig bezwaar in de gelegenheid te benutten om meteen het een of ander eenvoudig onderwerp te overwegen. Hij zoude liever aan den voorzitter willen overlaten, wat al of niet ter tafel kan komen.

De Heer COENEN merkt echter op, dat algemeene vergaderingen zich alleen hebben bezig te houden met gewichtige zaken en onderstelt het geval, dat ter bijeenkomst, voor ander doel belegd, eenige leden bij het gering aantal aanwezigen iets doordrijven, dat bindend zou zijn voor de velen, die daarvan geen kennis droegen.

Mr. SCHUMANN wil de gelegenheid laten verdere aangelegenheden te bespreken, maar beslissing in diezelfde vergadering uitsluiten.

Mr. CREUTZBERG acht de beoogde aanvulling practisch van weinig beteekenis.

Besloten wordt evenwel tot inlassching aan het slot van alinea 2 van artikel 16, waar bekendmaking van de vergadering 14 dagen vooruit wordt geëischt: „met vermelding der onderwerpen, die ter tafel zullen komen. Over andere onderwerpen kan in die vergadering geen beslissing worden genomen".

Daar niemand verder iets heeft op te merken, worden de Ontwerp-statuten aangenomen en tot wet voor het Genootschap verheven met ingang van 1 Januari 1918.

Hierop wordt met dank aan de aanwezigen, in 't bijzonder de beide belangstellende leden, de algemeene vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directie vergadering van 7 Januari 1918.

COENEN,
voorzitter.
P. GEDIKING,
adj.-secretaris.

Notulen der dertiende Directievergadering, gehouden op Woensdag 19 December 1917, na afloop der Algemeene Vergadering.

Bijgewoond door de vorengenoemde Directieleden, van wie evenwel de Heer CREUTZBERG vóór het einde den kring moet verlaten.

I. Doel der bijeenkomst is in hoofdzaak de bespreking van een schrijven van den landsarchivaris Dr. F. DE HAAN, No 788 dd. 5 December 1917 (No. 5 der ingekomen stukken van deze maand), waarin hij voorstelt wegens een viertal bezwaren van de uitgave van het Gedenkboek 1619-1919 af te zien.

Deze brief wordt voorgelezen en met groote belangstelling in beschouwing genomen.

In de eerste plaats stelt de voorzitter het alternatief aan de orde: het Gedenkboek laten liggen òf voortzetten?

Mr. SCHUMANN bepleit in de gegeven omstandigheden terugkeer tot de uitgave der platen van Rach. Met hem vereenigen zich de voorzitter en de Heer ZIMMERMANN. Bij de platen van Rach evenwel geldt, gelijk de Heer MOQUETTE opmerkt, juist het bezwaar der reproductie, want het procédé, bij de vermenigvuldiging van die platen in 1914 voor den landvoogd IDENBURG toegepast, levert slechts een paar afdrukken op. De overige leden, zes in getal, zijn voor voortzetting, zoodat het Gedenkboek op het program blijft staan.

Maar hoe het tot stand te brengen?

Mr. CREUTZBERG stelt met instemming der vergadering vast, dat niet de bedoeling is geweest eene archiefstudie van een aantal jaren maar een kort overzicht, gelijk trou-

wens ook de landsarchivaris zelf in zijn ontwerp heeft voorgesteld, een plaatwerk met eenige bladzijden inleiding.

De Heer DE ROO enz.

De Heer BOSCH wenscht, enz.

De Heer CREUTZBERG stelt voor eene deputatie naar Dr. DE HAAN te zenden, die hem de plannen der Directie tot voortzetting mededeelt en in opdracht heeft, nadat hem uitleg is gegeven van de wijze waarop zij zich die denkt, een dringend beroep te doen op zijne niet te ontberen medewerking. Deze gedachte vindt algemeene instemming; tot deputaten worden benoemd de H. H. COENEN, MOQUETTE en BOSCH.

II. Zal, nu de Statuten zijn aangenomen, de Directie meteen ook de wijzigingen in het Huishoudelijk Reglement, waaromtrent zij reeds den 19en November l. l. (sub VII) de beraadslagingen gesloten heeft, vaststellen? Formeel, meent de voorzitter, gaat de bevoegdheid daartoe eerst met 1 Januari 1918 in, als wanneer artikel 18 der nieuwe Statuten van kracht wordt. Mr. SCHUMANN ziet practisch geen bezwaar, waar geene wijzigingen in het Reglement van Orde op de thans aangenomen statuten berusten. Besloten wordt evenwel den correcten weg te bewandelen en met het drukken tot dien tijd te wachten.

III. Een brief van den Heer TH. B. A. FAUBEL, aan den voorzitter gericht (verg. Not. 3 Dec. 1917 XI) bericht den uitslag van diens eerste propaganda pogingen en behelst een voorslag tot het laten vervaardigen van registers voor de vertegenwoordigers. Op voorstel van den Heer ZIMMERMANN worden penningmeester en secretaris gemachtigd tot het aan schaffen der middelen, die het bekendmaken der nieuwe bepalingen vereischen.

IV. Het aanbod bij uiterste wilsbeschikking van een portret van den Heer P. J. LOYSEN DILLIÉ door den Hongaarschen schilder LAD. DÉMJÉN (ingekomen stukken der vorige maand No. 21, zie Notulen 1917 bladz. 158) wordt aanvaard.

V. Voor het (gewoon) lidmaatschap hebben bedankt:

Jhr. J. C. VAN REIGERSBERG VERSLUYS, te Bandoeng.

J. G. DE MAN, te Bondowoso;

G. J. H. WESTENENK, te Djenar;

G. SCHOLTEN, te Magelang.

Voor het met 1 Januari 1918 ingestelde buitengewone lidmaatschap hebben zich reeds opgegeven en gelden volgens besluit van heden als tegen dien datum aangenomen:

W. H. BETHBEDER, contr. B. B, Paree.

O. J. A. QUARTERO, adsp. contr. B. B, Paree.

E. VAN BIENEMA, admin. c. o. Pengadjaran, Djombang.

L. F. W. KARTHAUS, c. o. Wonoredjo, Kediri.

Jhr. A. U. W. DE JONGE, admin. c. o. Ngrangkah, Kediri.

J. J. CALLENFELS, c. o. Wonoredjo, Kediri.

P. VON PRITZELWITZ VAN DER HORST, ing. Stoomwezen, Malang.

R. W. ABMA, arts, Toeloengagoeng.

A. M. REUTER, admin. c. o. Bangli, Paree.

JAC. VAN HEEMSTEDE OBELT, landbouwindustrieel, Paree.

F. M. E. M. MOHRMANN, s. f. Kentjong, Paree.

EUG. F. REYNEKE, admin. Pandhuisdienst, Modjoagoeng.

P. W. CALKOEN, s. f. Soekodono, Modjoagoeng.

P. KEIJZER, s. f. Mritjan, Kediri.

H. GRONDIJS, mijningenieur, Weltevreden.

TH. M. A. HOEBINK, procuratiehouder Spiritusfabriek Brantas, Soerabaja.

CHR. L. DAT, makelaar, Soerabaja.

N. ZIMMERMANN, employé Lindeteves, Soerabaja.

H. F. V. D. WAART V. GULIK, koopman, Soerabaja.

G. SCHMITZ, procur. houder Fra. Peek & Co. Ltd te Soerabaja.

Raden Toemenggoeng SOEMANTRI, Regent van Bodjonegoro.

W. BOYD, admin. ond. Swaroe Boeloeroto, Blitar.

Hierop wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directievergadering van 7 Januari 1918.

COENEN,
voorzitter.

P. GEDIKING.
adj,-secretaris.

BIJLAGE V.

AANWINSTEN

van de ethnographische verzameling in 1917.

SUMATRA.

Gouvernement Oostkust van Sumatra.

17706.... Vaste fuik (*belat barocs*); waarin door een systeem van tusschen stokken of niboeng-palen opgestelde horden de visch geleid wordt (model).

17707.... Zaknet (*getik*) aan een stok, voor de vangst van zoetwatervisch (model).

17708.... Model van een kieuwnet (*djaring kajangan*); voor de vischvangst in rivieren inzonderheid van „kajangan"; het net wordt in den stroom tusschen stokken gespannen.

17709.... Plompstok behoorend bij No. 17708 (2 stuks).

17710.... *Gedeboet* (?)
17711.... *Pengila*
17712.... *Pengila*
17713.... *Boeboe djangak*
17714.... *Soesoek*
17715.... *Loeka*
17716.... *Boeboe loekah*
17717.... Idem
17718.... Idem
17719..................
17720..................
17721..................
17722.... *Sanggoen*
17723.... *Tikalah*

Losse fuiken van verschillende vormen en grootten; vervaardigd van bamboelatjes door rotan samengebonden, behalve No. 17729, waarvan de wand geheel uit nipah blad bestaat; worden gebruikt in zoetwater, sommige ook in brakke riviermonden. Met No. 17712 wordt voornamelijk „*kelaban*" gevangen; No. 17710 wordt in de Tapong-streken

17724 .... Idem
17725 .... *Pomai* (?)
17726 .... *Tikalh*
17727 .... *Tengiran*
17728 ....
17729 ....
17730 .... *Tamban*

gebruikt; No. 17714 de bekende stolpmand. Van Nos. 17719, 17720, 17721, 17728 en 17729 geen opgave van de inlandsche namen ontvangen.

17731 .... *Oemah*
17732 .... Idem

Kegelvormige losse fuiken (No. 17731, te Kota Intan in gebruik, zeer lang, en No. 17732 kort), vervaardigd van doornige rotanblad-steelen door rotan samengebonden

17733 .... Kuilnet (*gedeboet ketjil?*); met vleugels, die, in den vorm van een V opgesteld, de visch naar den zak leiden. Model.

17734 .... Schepmand (*tanggok*), vervaardigd van bamboelatjes door rotan samengebonden; voor de garnalenvangst in rivieren. Kota Intan.

17735 .... Schepnet (*tanggok*), geknoopt van katoen (model).

17736 .... Kruisnet (*sangko*); als voren

17737 .... *Belat Betawi.*
17738 .... *Kelong*
17739 .... *Ambai*
17740 .... Idem

Vaste fuiken; in hoofdzaak ingericht als No. 17706 (modellen); Nos. 17739 en 17740 voor de vangst van zeegarnalen; No. 17738 is het meest in gebruik.

17741 .... Kuilnet (*ambai*) zonder vleugels, voor de vangst van zeegarnalen, met bijbehoorende Chineecshe sampan (*sampan kotak*); het net wordt met behulp van stokken id den stroom opgesteld. Model. Bagan api-api.

17742.... Kulnet (*pengerik*), wijdmazig; de opening uitgespannen in een vierkant raam van bamboelatten; voor zeevischvangst. Model. Bengkalis.

17743.... Losse fuik (*bebaloet*); van rotanreepen wijdmazig geknoopt in den vorm van een zak; voor de vischvangst in rivieren en moerassen.

17744.... Bamboe horde (*bilah empang*) tot afsluiting van riviertjes of kreekjes voor de vischvangst.

17745.... Treknet (*poekat*), bestaande uit een zak met twee vleugels, aan welker einden een lange lijn bevestigd is; houten klossen worden als drijvers en looden ringen als zinkers gebruikt.

17746.... *Djaring* 17747.... Idem 17748.... Idem 17749.... Idem 17750.... Idem 17751.... Idem 17752.... Idem	Modellen van trek-, drijf- en vaste netten; zonder zak; houten dobbers en looden zinkers. De djarings heeten meestal naar de visch, die er hoofdzakelijk mêe gevangen wordt. (Geen opgave ontvangen). No. 17748 wordt tusschen in den bodem gestoken stokken gespannen; No. 17749 wordt alleen in rivieren gebruikt.
17753.... *Djala ketjil* 17754.... *Djala*	Modellen van werpnetten.

17755.... Schepnet (*tanggok*); lang, zakvormig, waarvan de onderwand langer is dan de bovenwand en dus lipvormig vooruitsteekt, de verlengde onderlip uitgespannen tusschen twee houten stokken, die met behulp van een dwarslat tevens handvat, V- vormig met elkander verbonden zijn.

17756.... *Rawai*		Soorten van vischlijnen: Nos. 17756, 17757 en 17761 zijn samengestelde en de overige enkelvoudige lijnen; bij de samengestelde zijn de korte zijlijntjes al of niet voorzien van de eindstukken van koperdraad; de haken zijn van ijzer of koper.
17757.... Idem		
17758.... *Papas gadang*		
17759.... *Tali pantjing*		
17760.... *Kail ambor*		
17761.... *Rawai*		
17762.... *Papas gadang*		
17763.... *Taoet*		
17764.... *Tali pantjing*		

17765.... Hengel (*goentang*), met haak, dobber en loodje; voor de vangst van „djoeara."

17766.... Hengel (*djoran*), als boven zonder dobber.

17767.... Hengel (*kail*), als boven zonder dobber en loodje.

17768.... Model van een handelsvaartuig (schoener).

17831.... Model van een kieuwnet, in gebruik op het Singkarah meer (Sumatra's Westkust).

17836.... Pagaai (*Pengajoch*), met driehoekig blad; geheel verlakt en versierd met vergulde figuren en bladornamenten. Palembang.

17837.... Stok en armen (roodbruin geverfd en rijkelijk versierd met vergulde ornamenten) voor een kruisnet. Palembang.

17838.... Hengel om krabben te vangen. Palembang.

17856.... Model van een visschersvaartuig (*sampan pengambei.*)

17857.... Model van een handelsvaartuig. Koeboe.

17858.... Model van een vaartuig voor het vervoer van personen en goederen.

17861.... Idem. Koeboe.

17862.... Motieven van houtsnijwerk, gekleurd, voor lijsten (14 stuks). Agam (Sumatra's Westkust).

17863.... Idem voor vensters. Als voren.

JAVA.

17832 .... Visschersvaartuig (*kolek sero*), geheel van planken vervaardigd, uitsluitend bestemd voor de visscherij met netten, met karakteristiek teruggebogen stevens, naar welker vorm verschillende typen onderscheiden worden (2 stuks), Model. Batavia.

17833 .... Drijver (*djodok*); rechthoekig grondvlak uit houten latten bestaande, met in het midden een verticaal aangebracht bamboe kokertje, waarin tijdens het visschen een smeulende toorts gestoken wordt; deze drijver wordt gebonden aan een der uiteinden van een kieuwnet. Cheribon.

17834 .... Plompstok (*djembloeng*), met behulp waarvan de visch in een uitgezet kieuwnet gejaagd wordt. Lontar (Bantam).

17835 .... Schaal van een zeeslak, in gebruik bij de vangst van bandeng-larven; zie sub No. 17795. Batavia.

17839 .... Lijn aan een vlieger (*pantjing lajangan*; als vlieger (*lajangan*) wordt gebezigd een humusblad van een varensoort (*polypodium quercifolium*), waarvan de komvormige basis verwijderd is, dat met een lijn verbonden is aan een bamboe-hengel om het hooger boven het watervlak te houden; de staart van den vlieger is vervangen door een lijn, aan wier einde bevestigd is een lus van één enkele arenvezel vervaardigd. Door handig manoeuvreeren weet de visscher de lus, waaraan een vischje als aas gebonden is, steeds aan de wateroppervlakte te houden. Met dezen hengel wordt uitsluitend de *tjëndro* gevangen in de wateren

van de Duizend eilanden, van de kampong Tanara op de grens van Batavia, en van het eiland Bawean. Batavia.

17840.... Visschersvaartuig (*majang*); algemeene type als No. 17832; in gebruik op de Noordkust van Midden-Java; 3 verschillende modellen.

17841.... Vaartuig in gebruik zoowel bij de zeevisscherij als voor het vervoer van goed; geheel van planken opgebouwd; voor- en achtersteven recht (*sampan sero*), 2 stuks.

17842.... Visschersvaartuig (*tjondong ?*); type als No. 17832. Model (2 stuks). Krawang.

17843.... Schelletje, vervaardigd uit de schaar van een kreeft; wordt aan een kieuwnet bevestigd. Bantam.

17844.... Fuik (*boeboe oedang*), voor de vangst van garnalen. Model. Krawang.

17845.... Hengel voor de vangst van zeekreeften (*pantjing oedang pengko*). Duizendeilanden. Batavia.

17846.... Vischlijn (*pantjing boentek*), eindigende in een kegelvormig stuk lood, aan welks grondvlak langs den rand 10 ijzeren haken vastgesmolten zijn; boven het lood een klem van dik ijzerdraad voor het aas; hiermede wordt alleen de *boentek* gevangen. Toeban.

17847.... Fuik; stolpvormige mand van bamboevlechtwerk, rustende op een bamboe wand, met een ingang aan den benedenrand van de mand. Model. Garoet.

17848.... Modderslee (*pantjalan*), bestaande uit een plank, vooraan omgebogen en toegespitst, waarop in het midden een houten jukje is aangebracht; in gebruik bij de visscherij van schelpdieren

en krabben op de bij eb droog vallende modderbanken. Soerabaia.

17849.... Prauw (*sampan gaboes*) 2 stuks; geheel van planken opgebouwd; voor- en achtersteven recht; gedaante nagenoeg als No. 17841; in gebruik bij de visscherij en voor het vervoer van goed. Krawang.

17850.... Fuik (*boekoe Ternate*), tonvormig met platten bodem, geheel uit bamboe latjes bestaande, samen verbonden door rotan of tali wowo (*flagellaria indica*), met een ingang aan beide zijkanten. Batavia.

17851.... Dobber (*keboan*) van hout, V-vormig, met op het vereenigingspunt der beide beenen een vertikaal stuk bamboe, waarin tijdens het visschen een smeulende fakkel gestoken wordt; de dobber wordt aan een der uiteinden van een kieuwnet bevestigd. Bantam. Zie No. 17833.

17855.... Harpoen (*tempoeling*); bestaat uit een ijzeren punt met weerhaak los in het uiteinde van een stok (niet aanwezig) gestoken; haak en stok worden aan een lang touw bevestigd, dat de visscher in de hand houdt;- wordt tot de vangst van de grootste visschen en schildpadden gebruikt. Batavia.

17852.... Stolpmand (*sosok*). Batavia.

17860.... Fuik (*boeboe rawa*), kegelvormig met een verbreeding bij het topeinde en een ingang in den bodem; van bamboelatjes vervaardigd en door rotan samengebonden; voor de vischvangst in moerassen.

MADOERA.

17769....
17770....
17771....
17772....
17773....
17774....
17775....
17776....
17777....
17778....

Modellen van verschillende soorten van visschersvaartuigen (geen opgave van de inlandsche namen ontvangen). Drie typen zijn te onderscheiden:

1. prauwen, wier romp geheel of gedeeltelijk uit een uitgeholden boomstam bestaat, al of niet met planken of kadjangmatten verhoogd en van vlerken voorzien, in het algemeen *djoekoeng* genoemd;

2. prauwen, geheel van planken opgebouwd met lagen kiel, meestal met vlerken. Ze zijn breeder en zeewaardiger dan de djoekoengs en worden naar den vorm der stevens verschillend genoemd; de algemeene naam is: „*majang*".

3. prauwen van dezelfde gedaante als de onder den naam van „*djanggolan*" bekende handelsprauwen der Madoereezen. Karakteristiek voor deze vaartuigen, *lis alis* genoemd, is de aan beide uiteinden vrij uitstekende kielbalk; in gebruik in straat Madoera.

17779.... *Pajang*
17780.... *Pajang pangopekan*
17781.... *Pajang*.....

Zegens (modellen), bestaande uit een langen zak met twee vleugels; de onderwand van den zak is langer dan de bovenwand; houten klossen als drijvers en looden zinkers; het

open achtereinde van den zak wordt gedurende het visschen dicht gebonden. De namen der pajangs zijn ontleend aan de vischsoort, die er mede gevangen wordt, aan den vorm van den zak, aan het materiaal, waarvan ze vervaardigd zijn, enz.

17782	Idem....... (beschadigd)	open achtereinde van den zak wordt gedurende het visschen dicht gebonden. De namen der pajangs zijn ontleend aan de vischsoort, die er mede gevangen wordt, aan den vorm van den zak, aan het materiaal, waarvan ze vervaardigd zijn, enz.
17783	Idem.......	
17784	*Krakat*	

17785 .... Kieuwnet (*djaring*), (model); de dobbers zijn van licht hout, de zinkers bestaan uit looden ringetjes. De visschen raken in het net verward of blijven met hun kieuwdeksels daarin hangen.

87786	*Djala*	Werpnetten (modellen) met bijbehoorende bamboemandjes, waarin de vangst bewaard wordt.
17787	Idem	

17788	*Rok tjarok*	Schepnetten, driehoekig met houten stelen.
17789	Idem	
17790	Idem	
17791	*Pajang*	Modellen van zegens in gebruik te Branta (Zuidkust Madoera).
17792	*Krakat*	

17793 .... Kruisnet (*petjat*) (model), met steel, en bijbehoorend emmertje van lontarblad. Als boven.

17794 .... Schepnet (*sèsèr*), (model), driehoekig; om vischjes en garnalen te scheppen uit de goot langs de binnenzijde van de *bandjang* (V-vormig opgestelde steenen dammen met de opening naar de kust gekeerd). Als boven.

17795 .... Modellen van de hulpmiddelen bij de vangst van *nènèr* (bandeng-larven); bestaande uit een lang touw, over de geheele lengte bezet met stengelstukken van bies of alang-alang of ook wel met bladeren *(pengalang)*, dat loodrecht op de kust aan in den grond gestoken stokken uitgespannen wordt; een driehoekig schepnetje (*sodoek*) waarmede de nènèr, die zich langs de pengalang verzamelt, opgeschept wordt; een halve schaal van een groote zeeslak (*kima*), waarin de bandengbibit uitgezocht wordt. Als boven.

17796 .... Vischlijn (*pantjing pengandjoek*) met aan het einde draaibare houten of beenen armen, waaraan korte lijntjes met een of twee haken; vlak onder de armen een klokvormig uitgehold stuk lood, bevestigd aan de hoofdlijn. Branta (Zuid kust Madoera).

17797 .... enkelvoudige lijn (*pantjing tal ontal*), met eindstuk van koperdraad, waarvan een haak en een loodje. Als boven.

17798 .... Sleeplijn (*pantjing log molog*), gedeeltelijk uit koperdaad bestaande; wordt getrokken door in beweging zijnde prauwen. Als boven.

17799 .... Lijn (*pantjing tendak*), in hoofdzaak ingericht als No. 17796. Als boven.

17800 .... Enkelvoudige lijn (*pantjing boengboeng*), aan een stuk bamboe dat los drijft. Als boven

17801 .... *Pajang goegoer*
17802 .... Idem *ketjil*
17803 .... Idem *ngoepek*
} Zegens; in gebruik op de Noordkust van Madoera. Modellen, Zie No. 17779.

17804 .... Dobber, met een rechthoekig grondvlak van houten latten, waarop een kegelvormig open gevlochten bamboemandje; wordt aan een der uiteinden van een kieuwnet bevestigd. Model. Als boven.

17805.... Enkelvoudige lijn (*pantjing*- zonder nadere aanduiding). Als boven.

17806.... Driehoekig schepnet (*sèsèr*), met bijbehoorende halve schaal van een zeeslak, overeenkomende met de *sodoek* hierboven sub 17795 vermeld. Model. Als boven.

17807.... Lang dik touw (*ontjem*), waaraan klapperbladeren bevestigd; wordt aan het eene uiteinde door een steen op den zeebodem vastgelegd en aan het andere uiteinde aan een bamboe, als drijver en herkenningsteeken, vastgemaakt; voor het aanlokken van visch. Model. Als boven.

17808.... Drijfnet (*djaring kadah*); voor de kaddahvangst. Model. Zuid Bangkalan.

17809.... Werpnet (*djala*); model. Als boven.

17810.... Kruisnet (*antjoe*); model. Als boven.

17811.... Duwnet (*sodoek*); het zakvormige, lange net bevestigd aan twee V-vormig aan elkaar verbonden bamboe's met aan elk der vrije uiteinden een schoenvormig houten blok, met behulp waarvan het net over de modder kan glijden; wordt in riviermonden of langs de kust door een wadenden visscher voortgeduwd. Als boven.

17812.... Schepnet (*gojèng*); lang zakvormig net, waarvan de onderwand langer is dan de bovenwand en dus lipvormig vooruitsteekt; de verlengde onderlip uitgespannen tusschen twee met behulp van een dwarslat tevens handvat V-vormig met elkaar verbonden bamboe's. Als boven.

17813.... *Bandjang Madoera*
11814.... *Tjager Madoera*
} Modellen van vaste fuiken; in hoofdzaak ingericht als onder No. 17706 vermeld. Als boven.

17815.... Fuik (*boeboeh*); model; wordt geplaatst in de openingen van vischvijvers. Als boven.

17816.... Samengestelde vischlijn (*pantjing krikid*); zeer lang, met haken bevestigd aan zeer korte zijlijntjes, die op geringen afstand van elkaar aan de hoofdlijn gebonden zijn; wordt langs den bodem van de zee getrokken; de haken, niet geaasd, slaan in den rug van op den bodem liggende visschen. Model. Als boven.

17817.... Enkelvoudige lijn (*pantjing ladjan*), gewonden om een houten schijf. Als boven.

16818.... Modderslee (*pantjalan*,) model; in gebruikt bij kerangvisscherij op bij eb droogvallende modderbanken (zie No. 17838).

17819.... Elger (*rondjong*), met acht van weerhaken voorziene tanden; met de *roembi*, ijzeren haak aan een stok bevestigd, wordt verhinderd dat de visch of paling zich van de rondjong loswerkt; *kereng*, mand, waarin de gevangen visch of paling verzameld wordt. Als boven.

17820.... Stolpmand (*sosok*); model. Als boven.

17821.... *Roempon*, bamboe-horde in een cirkel op een houten grondvlak opgesteld, waarin klapper- of andere bladeren worden vastgebonden, om op den bodem van de zee neer gelaten visch te lokken. Model. Als boven.

17822.... Vischkorf (*kemboe*) van bamboe, waarin de gevangen vischjes verzameld worden. Als boven.

17823.... Prauw (*sampan tjageran*); gedaante als de *lis-lis* No. 17777 en 17778; in gebruik bij *tjager's* en andere vaste fuiken. Model. Als boven.

17824.... Schepnet (*rok tjorok*), wordt gebruikt voor het leeghalen van vaste fuiken, ook wel zelfstandig. Model. Als boven.

17825.... Schepnet (*sonder*), wordt zelfstandig gebruikt. Als boven.

BALI.

17648 .... Model van een zeef (*sidi*) met hoog opstaanden rand, geheel van bamboe, om pottenbakkers aarde te zuiveren van steentjes en vuil. Banjoening.

17649 .... Model van een trog (*pĕnsoelaman*), langwerpig vierkant en ondiep, waarin men de reeds behandelde aarde nogmaals kneedt en bestampt en daaraan den ruwen voorloopigen vorm geeft. Als voren.

17650. .. Model van een pottebakkersschijf (*pĕlilidan*), bestaande uit een langwerpig vierkant blok hout als voet en een ronde houten schijf, draaibaar om een in het bovenvlak van den voet aangebrachte spil. Men laat de ruw gemodelleerde aarde op de schijf rusten, deze met de linkerhand steeds omdraaiende en met de rechter den vorm gevende. Als voren.

17651 .... Plat stuk hout (*pĕnigtigan*), aan één vlak min of meer uitgehold (2 stuks). Door kloppen met dit voorwerp op den buitenwand en gelijktijdig tegendrukken met een der steenen No. 17651*b* tegen den binnenwand, ontwikkelt men den wand van het vat in den gewenschten vorm. Als voren.

17651*a* ... Stuk bandijzer (*wĕsi pengaloesan*), u-vormig omgebogen, als mes gebruikt om oneffenheden aan den buitenwand van het vat te verwijderen. Als voren.

17651*b* ... Steen (*batoe*) in drie verschillende vormen, gebruikt voor de onder No. 17649 genoemde bestamping van de klei en als onder No. 17651 vermeld. Als voren.

17652 .... Model van een aarden kom (*paso*), rond, met platten bodem en wijd uitloopenden rand;

wordt voor verschillende doeleinden gebezigd. Als voren.

17653 .... Model van een aarden kom (*pané*), kleiner dan No. 17652, doch met hoogeren rand. Als voren.

17654 .... Model van een aarden deksel (*kèkĕp*), om den stoommand (No. 17657) te bedekken. Als voren.

17655 .... Model van een aarden pot (*pajoeh*) voor het stoomen van rijst, enz. Als voren.

17656 .... Model van een aarden watervat (*djoen*) met ronden bodem; men draagt daarin water naar huis. De grootere niet draagbare djoens dienen voor den watervoorraad in huis. Als voren.

17657 .... Model van een stoommand (*koekoesan*), kegelvormig, van bamboe gevlochten voor het stoomen van rijst enz. Als voren.

17658 .... Mandje met deksel (*sokasi*), van bamboe vlechtwerk, klein model; dient voor het bewaren van eetwaren, enz. Als voren.

Afdeeling Boeleleng.

17659 .... Model van een houtblok, met inkepingen (*temoekoe*), hetwelk in waterleidingen wordt aangebracht tot verdeeling van het bevloeiïngswater der sawahs.

17660 .... Model van een ploeg (*tĕngală*) voor sawahs met bijbehoorend:

17661 .... Model van een juk (*oegă*) met strop (*koendali*) van rotan, waarmede het juk aan den disselboom (*pamoenoeh*) vastgemaakt wordt [1]).

17662 .... Model van de halsters (*sambĕd*), bestaande uit gevlochten rotanbanden aan de einden in lussen uitloopend en voorzien van touwen, tot bevestiging van het juk op den schoft van het ploegdier.

---

1) N. B. Het juk No. 17661 wordt ook gebruikt voor de lampit.

17663.... Model van een werktuig (*lampit*), waaraan voor de bewerking van sawahs, die volgt op het ploegen, verschillende harken en planken bevestigd worden, n.l.

a. de *gabag* (model), een scherp getande eg; dient tot verzamelen van het vuil, dat niet spoedig kan verroten;

b. de *gaoe* (model), een smaltandige eg; wordt gebruikt om bij den aanleg van sawahs den grond gelijk te trekken;

c. de *pĕĕd* (model), een smaltandige eg; dient tot het fijnmaken van de aarde;

d. de *pamlasaän* of *pambalasaän* (model), een breede nivelleerplank;

e. de *bantjiän* (model), een smalle, lange nivelleerplank.

17664.... Model van een nivelleerplankje (*toeloed*), voor het gelijkmaken van de kweekbedden voor padi.

17665.... Model van hak (*tambah noenggal*) om o.a. grond om te werken, sawahdijkjes van onkruid te zuiveren en in orde te brengen; enz.

17666.... Model van een getande hak (*tambah srampang*), wordt vooral gebruikt om gedeelten van sawahs en andere bouwgronden te behakken, die men op andere wijze niet heeft kunnen bewerken.

17667.... Schepper (*kantjoeh*), gebezigd bij het baden van het vee.

17668.... Veeklok (*krintjingan*) van hout (2 stuks).

17669.... Model van een zweep (*petjoet*), in gebruik bij het besturen van den ploeg of eg.

17670.... Klem (*gapit*, of *penjepitan*), gebezigd bij het wegsnijden van de topeinden van padi-kweekplantjes (*boehh*).

17671.... Model van een stootijzer (*sesorok*) om hooge sawahdijken van onkruid te zuiveren.

17672 .... Wan (*tetèmpèh*), waarop bibit neergezet wordt bij het uitplanten.

17673 .... Model van een sikkelvormig mes (*arit peng-eetan boelih*), waarmede de padi-zaailingen getopt worden.

17674 .... Model van een draagstok (*sanan boelih*) voor het vervoer van bibitbosjes.

17675 .... Model van een mes (*penampadan*) om sawahdijkjes van onkruid te zuiveren, wanneer de aanplant één maand oud is.

17676 .... Model van een harkje (*landa-landoe*), met ronde tanden om onkruid tusschen de pas uitgeplante padi-bibit te verwijderen (omstreeks een halve maand na het uitplanten).

17677 .... Model van een kapmes (*blakas*), in gebruik bij den landbouw.

17678 .... Model van een sikkelvormig mes (*arit pengaritan*) om gras te snijden voor het vee.

17679 .... Model van een halsband voor runderen (*kaloeng sapi* of *bantèng*); voor dagelijksch gebruik.

17680 .... Idem (*kaloeng grantin*) gedraaid van arenvezels en rotan; tot versiering.

17681 .... Model van een schoffel (*kiskis*) om het onkruid tusschen padi-plantjes ($1^1/_2$ maand oud) weg te schoffelen en in den modder te werken.

17682 .... Kletter-bamboe (*kekepwakan*) om de vogels op sawahs te verdrijven; ook om de eekhoorns van de vruchten te houden.

17683 .... Model van een mandje met steel (*toempal*) om walang sangit te vangen. De bamboekorf wordt in de richting van de opening over de padi gestreken, waardoor de aan de aren zittende walang, c.q. andere schadelijke insecten, daarin vallen.

17684 ... Touw van bamboereepen gedraaid, om over de padi te strijken en zoodoende de walang sangit te verdrijven (*tali panedehan balang*).

17685 .... Padisnijmesje (*anggapan*).

17686 .... Kam (*soewah*) om het vuil uit de bibit- en rijstbossen te kammen (2 modellen).

17687 .... Bamboereep (*tali panenah*), om de gesneden padi in bossen te binden.

17688 .... Model van een draagstok (*sanan padi*) voor het vervoer van de padibossen; *sanan glanggang* genoemd als de stok uit een aan beide einden gepunte bamboe bestaat.

17689 .... Model van een scherm (*tèmblong*), plat, zonder rand; van gevlochten bamboereepen, versterkt met bamboelatten, om padi uit de schuur te halen.

17690 .... Rijstbruidspaar, (*nini* of *ninin padi*), op bepaalde wijze tot een bos saamgevoegde rijsthalmen; wordt het eerst in de rijstschuur geplaatst en als de progenitores van den toekomstigen oogst beschouwd.

17691 .... Model van een klopper (*penatapan*); ronde houten schijf aan een steel, uit één stuk bestaande; om onder het binden van de gesneden padi tot bossen de steeleinden gelijk te kloppen.

17692 .... Model van een verbodsteeken (*sawèn*), bestaande uit een stok waaraan klapperbladreepen gehangen zijn; wordt op de sawahs geplaatst.

17693 .... Model van een offerhuisje (*sanggah padi*) voor het offeren aan de rijstgodin.

17694 .... Vogelverschrikker (*petakoet*); aangekleede pop van arenvezels met masker en hoofddoek.

17695 .... Model van een mand (*krandjang sapi*) van bamboevlechtwerk, waarin het voor de sapi's gesneden gras verzameld en naar huis gebracht wordt.

17696 .... Model van een ploeg (*tenggala*) voor droge gronden, met bijbehoorend:

17697 .... Model van een juk (*oega*) met rotan strop (*koendali*) en halsters (*sambed*).

17698 .... Model van een *lampit*, voor droge gronden met drie soorten van eggen (*gabah*, *gaoe* en *peed*).

N. B. Nos. 17696 t/m 17698 ingericht als Nos. 17660 t/m 17663, alleen ontbreken de niveleerplanken.

17699 .... Model van een legmand voor kippen (*beng-bengan*).

17700 .... Model van een kooi (*goeoengan*) voor vechthanen (*koeroengan*).

17701 .... Model van een verplaatsbare omrastering (*lehe*) van bamboe, tot opsluiting van eenden op de sawahs of op het woonerf.

17702 .... Model van een voedermandje (*penagahan*), voor eenden.

17703 .... Model van een mandje voor eendeneieren (*katoeng*).

17704 .... Model van een grasmand (*krandjang padang*), paar, met draagstok; voor den verkoop van gras.

17705 .... Model van een kam om het vuil uit gesneden alang-alang te kammen (*soewah lalang*).

17826 .... Omhulsel (*lanté*), bestaande uit 11 bamboelatten op eenigen afstand van elkaar met bamboe-reepen samengebonden; wordt om het gebalsemde en in lijkwaden en pandanmatten ingepakte lijk met bamboe-reepen vastgebonden. Karangasem.

17827 .... Rustbank (*saloe pinda*) op zes pooten, zonder zitting, maar inplaats daarvan een rasterwerk van ver uiteen liggende bamboe-latten, waaronder in bamboe-reepen hangende stukken pinangbladscheeden, die van de korte zijden van de bank schuins naar het midden afloopen tot opvanging van lijkvocht, dat vervolgens

in een daaronder staande kom (niet aanwezig) afdruipt; aan het hoofdeinde een houten hoofdkussen en verder over de lengte van de bank verdeeld drie stukken bamboe (*gĕgolo*), waarop het ingepakte lijk komt te rusten, dat in afwachting van de verbranding in huis blijft. Als boven.

17828.... Gewelf (*pĕplŏngkoengan*) van gevlochten bamboe-reepen over de geheele lengte en hoogte van de rustbank No. 17827, voorzien van een vierkante opening aan den onderkant voor het verwijderen van het lijkvocht (zie No. 17827). N. B. De bamboe voor Nos. 17826 t/m 17828 moet een gele bamboe-soort (*tiing gading*) zijn.

17829.... Menschelijk figuur (*soekat* of *oekoer*) van aan strengen wit garen geregen Chineesche duiten (*kèpèng*) van een bepaalde soort en grootte; ruggegraat en gewrichten aangeduid door eenige tegen elkaar geplaatste kèpèngs, overigens zijn deze op eenigen afstand van elkaar verwijderd; hoofd, borst, handen en voeten bestaan uit tot driehoeken aaneen gebonden muntstukken; wordt in zijn volle lengte neergelegd op het met een lijkkleed bedekte gewelf No. 17828 met de armen naar binnen gekromd en de handen bij elkaar, de beenen uitgestrekt en van elkaar. Boeleleng.

N. B. Volgens het voorschrift moet de *soekat* even lang zijn als het lijk. Een exemplaar, uit gouden plaatjes bestaande, aanwezig in de Schatkamer No. 1, in kast 24. (Inventaris No. 13038). Aan kaoela's (menschen niet van kaste) is het verboden gouden *oekoer's* te bezigen.

17830.... Kopieën van de offernissen (niet afgewerkt) in gebruik geweest bij de lijkverbrandings-

plechtigheden van den vorigen Stedehouder van Karangasem I Goesti Gdé Djlantik. t.w:

a. sanggah pradjapati, was geplaatst naast het praalbed bij het hoofdeinde en versierd met een lang afhangenden zijden looper, waarover een smalleren (*lamak*) van donker groene *djaka* (aren)- en jonge klapperbladeren (*boesoeng*) gedeeltelijk tot fraaie figuren uitgeknipt, kunstig en smaakvol aan elkaar gehecht;

b. sanggah toetoewan; werd op offerdagen voor of op zijde van het gebouw, waarin het lijk lag, neergezet; a en b voor het aanbieden van offeranden aan de goden (*bantĕn soetji*);

c. sanggah kotjèt gantoeng; stond aan den hoofdingang van de poeri naast de *damar koeroeng*, een aan een bamboestaak hangende lampion ten teeken, dat binnen een lijk aanwezig is; hierop werden neergelegd offeranden aan de booze geesten (*kală*).

17852.... Lijkkleed (*kĕrĕban*) van wit katoen met sierlijke gouden bloem- en bladfiguren beplakt; in gebruik geweest bij de lijkverbrandingsplechtigheden van den vorigen stedehouder van Karangasem I Goesti Gdé Djlantik. Hiermede was de *saloe pinda*, zooals rustbank en gewelf Nos. 17827 en 17828 te zamen ook genoemd worden, met de daarover heen liggende 107 witte lakens geheel bedekt.

17853.... Godenhuisje (*djĕmpană*), vierkant, van hout, sierlijk geheeldhouwd en geheel verguld; het dak van zwart doek eindigend in een linggavormigen kroon (*petakă*), en langs de vier druiplijnen afhangend een band van geel laken; voor het huisje op een houten platform, lager dan de vloer, twee vergulde houten beelden; wordt evenals de *pĕngogongan* (draagstoel) ge-

bezigd voor het vervoer van de goden naar het zeestrand (*mèkiïs*). Karangasem.

FLORES.

17854 .... Fuik (*werao*) van bamboe-reepen gevlochten in den vorm van een vierkante doos met een ingang in het midden van de bovenzijde (4 stuks).

LIJST

der aanwinsten van de archaeologische verzameling in 1917.

RESIDENTIE PEKALONGAN.

Afdeeling Pemalang.

5727. Gouden zegelring, gewoon model met onversierde, ovale zegelplaat, waarin in spiegelschrift *paruha*. (Cf. Nāgarakrt. 64 ; 4 en 77 : 1).
Afk. desa Kadjene. Not. 1917 blz. 158.

5728. Potje van ongeglazuurd aardewerk; urnvormig met eenvoudige bladversiering. — Hoogte 9 cM.
Afk. en Not. als boven.

RESIDENTIE BANJOEMAS.

Afdeeling Bandjarnegara.

5722. Gouden halsketting, bestaande uit langwerpig middenstuk, zeer fraai bewerkt met kassen voor 9 edelstenen, waarvan slechts één groote en één kleine aanwezig zijn; aan weerszijden bevestigd aan lange draagketting van platte schakels. — Lengte middenstuk 12, ketting 130 cM.
Notulen 1917, blz. 153.

5723. Gouden zegelring, gewoon model; zegel: bloemvaas met bladornament.
Afk. en Not. als boven.

5724. Zilveren beker; rond met rechten, schuins oploopenden rand, onbewerkt. — Doorsnede bovenomtrek 9½ cM.
Afk. en Not. als boven.

5725. Zilveren bellen. Zes gelijkvormige bellen van gewoon model. — Doorsnede 1½ cM.

5726. Zilveren ringen. Een paar, hoog opstaande rand, in het midden gegroefd. Bestemming onbekend — Afk. en Not. als boven.

Afdeeling Poerbolinggo.

5729. Potje van ongeglazuurd aardewerk; urnvormig met vier kleine handvatten om de opening. — Hoog 13 cM.
Afk. desa Nangka sawit, distr. Tjahjana.

5730. Gouden plaatje; langwerpig rechthoekig, onbeschreven. — Lengte 13,5, breedte 2 cM. Gevonden in No. 5729.

5731. Gouden dopje: cirkelvormig met recht opstaanden rand; van boven eenvoudig ruit-ornament, in het midden voorzien van een ringetje. Bestemming onbekend. — Doorsnede 2, hoogte 0,75 cM.
Afk. als boven.

5732. Gouden dopjes (4 stuks); halvebol-vormig, aan den top doorboord. Bestemming onbekend.
Afk. als boven.

RESIDENTIE DJOKJAKARTA.

5733. Bronzen beeldje van Kuwera, in lalitāsana-houding, zittend in groot ornaat op langwerpig lotuskussen, rustend op een rechthoekige plaat, die door een achttal geldbuidels gedragen wordt. *Vierarmig*, in de rechter voorhand de citroen, in de rechter achterhand een onduidelijk voorwerp. De linker-voorhand houdt den geldbuidel, terwijl de achterhand is afgebroken. Glorie, op een klein stukje rechts van het hoofd na, afgebroken. — Hoogte 8 cM.
Afk. Djokjakarta.

5734. Bronzen beeldje van Buddha. In gewone houding zittend op ovaal lotuskussen. De rechterhand in bhūmisparça-mudrā op de rechter knie, de lin-

kerhand met de palm opwaarts rustend in de schoot. Onversierd achterstuk, gedeeltelijk afgebroken. — Hoogte 10 cM.

Afk. als boven.

RESIDENTIE SOERAKARTA.

5718. Steenen reliquie-houder (?); ruw behakt, achtkantig, van boven rond uitgehold. — Hoogte 20, breedte 20; doorsnede gat 14; diepte gat 12 cM.

Afk. Top van den Lawoe. Geschenk van Dr. F. WEBER, Bandoeng.

RESIDENTIE SEMARANG.

Afdeeling Salatiga.

5719. Steenen beeld van Kuwera. Zittend in groot ornaat op lotuskussen; in het zwak accolade-vormige achterstuk zijn uitgebeiteld een ovale glorie en de rugleuning van een troon met eenvoudig ornament. Rechterhand op de knie, in linkerhand kegelvormige geldbuidel. — Hoogte 38, breedte 24 cM.

Afk. Gedong Sanga, Groep I. Not. 1917 p. 95.

Afdeeling Koedoes.

5720. Twee stukjes bladgoud; het eene in den vorm van een rakṣasa-kop, zeer beschadigd; het andere deel uitmakend van de haartooi.

Afk. desa Karangbendo, distr. Tjendoro. Not. 1917 blz. 154.

Afdeeling Japara.

5721. Bronzen pĕlita. Vierkant reservoir voor vier pitten. In het midden zit een vleermuis-achtig monster (of Garuda?) met uitgespreide vleugels en opgetrokken knieën, kop afgebroken. Misschien namaak. — Hoogte 11, breedte reservoir 12 cM.

Afk. desa Watoeadji, distr. Bandjaran. Not. 1917 p. 155, 156.

RESIDENTIE REMBANG.

E 52. Koperen plaat. Aan beide zijden voorzien van vijf regels schrift van Oost-Javaansch type. Opgevouwen, gescheurd en anderszins verminkt, zoodat een groot gedeelte van den tekst onleesbaar is. Zie gedeeltelijke transcriptie Oudheidk. Versl. 1917 p. 48. Grootste breedte 14 cM., lengte niet te bepalen.

Gevonden door den heer VAN STEIN CALLENFELS in de kotak van een wajangstel. Rembang. Not. 1917 p. 105.

RESIDENTIE SOERABAJA.

E 52. Twee koperen platen. Zonder jaartal of vorstennaam. De eerste aan beide zijden beschreven met zes regels schrift van Oost-Javaansch type, draagt het volgnummer 4 aan de achterkant. De tweede bevat het slot van de oorkonde op eene zijde in $5^1/_3$ regel schrift. — Lengte 41 breedte $8^1/_2$ cM.

Afk. onbekend. Het laatst in het bezit van den heer Mr. J. KRUSEMAN te Soerabaja. Not. 1917 p. 105.

RESIDENTIE BESOEKI.

Afdeeling Banjoewangi.

5734. Gouden vingerringen. Twee stuks van nagenoeg gelijk model. Opstaande rand met fraai bloemornament versierd. — Doorsnede 2 cM.

Gevonden bij den aanleg van den spoorweg Kalisat — Banjoewangi. Aangekocht van den heer W. H. HOOGLAND, Bandoeng. Not. 1917.

AANWINSTEN
van de Handschriften-Verzameling in 1917.

WOORDENLIJSTEN-HOLLE.

147.	Fagoedoe (Soela)	Zie Not. 1917 blz. 15 en Januari 1918 X sub 1.
148.	Màngoli (Soela)	
149.	Taliaboesch; (Mohammedanen van Likí tóbí)	
150.	Sobojo en Kadai (Zuid-Taliaboe)	
151.	Ot- danoemsch	Zie Not. 3 December 1917, X sub 5 (blz. 155).
152.	Katingansch	

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 4e kwartaal 1917.

Abendanon (E. C.), Expédition de la Célèbes Centrale. Voyages géologiques et géographiques à travers la Célèbes Centrale (1909 — 1910). Vol. I — II. Avec photograv., autotyp. et fig. dans le texte. Leyden 1916 — 1917. 8° maj.

—, Idem, Atlas. 1916. gr. in-folio.

De atlas ook met den neventitel: Midden-Celebes-Expeditie enz. Met medewerking van het Min. van Kol. uitgegeven door het Kon. Ned. Aardrijksk. Genootschap.

Abendanon (J. H.), Prof. Dr. Johan Hendrik Caspar Kern. [Amsterdam 1917]. Met 1 pl. 4°.

Overgedrukt uit: Ned.-Indië Oud & Nieuw, Afl. 4, 1917.

Actas das Assembleias gerais. Vol. III (1911—1912). Lisboa 1916. 8 .

Academia das Sciências de Lisboa.

Admiraal (J.), Staats- of Particulier bedrijf. Weltevreden 1917. 8°.

Overdrukken uit de Koloniale Studiën.

Almanak (Nederlandsche) voor 1918. Haarlem [1917]. Met pl. 8° maj.

Assurantie-Bode (De) voor Ned.-Indië. Orgaan van de Oost-Indische Zee- en Brand-Assurantie Mij. e. a. Redactie ten kantore van bovengenoemde Mij. Jaarg. I — IV, No. 1 — 27. Batavia 1912 — 1917. 4°.

Ontbreken No. 3 en 4.

Atlas (An) of the World-War. London [1917]. fol.

Begrooting van Ned.-Indië voor het dienstjaar 1918. Indisch ontwerp. Batavia 1917. fol.

Beoordeelingen (Amerikaansche) betreffende het Indische Keizerrijk. *Theod. Roosevelt* e. a. Amsterdam [1917]. 12°.

Bescheiden. — Het Kon. Besluit van 7 April 1915 No. 29 tot wettelijke regeling van de coöperatieve vereenigingen in Ned.-Indië (Staatsblad 1915 No. 431) (Officieele Bescheiden). Batavia 1917. fol.

Boletim bibliográfico da Academia das Sciências de Lisboa. Ia Série. Vol. II fasc. No. 1, Março, 1917. Coimbra 1917. 4°.

— idem, IIa Série. Vol. I fasc. No. 3, Março, 1916. Coimbra 1916. 4°.

Bonaparte (Le Prince [*Roland*], Fougères de l' herbier du Muséum. Paris 1917. 8°.

—, Fougères d'Afrique de l'herbier du Muséum. Paris 1917. 8°.

Extrait du Bulletin du Muséum d'Histoire Naturelle 1916, No. 7; 1917, No. 1.

Bonaparte (Le Prince [*Roland*]), Notes ptéridologiques. Fasc. III, IV. Paris 1916 — 17. 8°.

Botha (*C. Graham*), Place names in the Cape District. Their Early Origin and History. Cape Town 1917. 8°.

Printed for the S. A National Society for the preservation of places of historic interest.

Bouman (*W. P. R.*), Artikel 328 Wetboek van Strafrecht. [Acad.] Proefschrift. Leiden 1891. 8°.

Brandstetter (*Renw.*), Die Reduplikation in den indianischen, indonesischen und indogermanischen Sprachen. [Luzern] 1917. 8°.

Beilage zum Jahresbericht der Luzerner Kantonsschule.

Broersma (*R.*), Een Weldaad voor Bantam. Weltevreden 1917. 8°.

Overdrukken uit de Koloniale Studiën (Jaarg. I deel 3).

Broersma (*R.*), Particuliere landerijen in West-Java. Weltevreden 1917. 8°.

Overdrukken uit de Koloniale Studiën [Jaarg. I deel 3].

Brown (*J. Cog.*), Catalogue raisonné of the prehistoric antiquities in the Indian Museum at Calcutta. Edited by *Jo. Marschall.* Simla 1917. With 10 pl. 8.

Archaeogical Survey of India

Bukhsh (*S. Khuda*), Essays: Indian and Islamic. London 1912. 8°.

Probsthain's Oriental Series Vol. V.

Bulletin de la Société des Etudes Indochinoises de Saigon. No. 68. Années 1916 à 1917. Saigon 1917. Avec pl. et cartes. 8°.

Callenfels (*P. V. van Stein*), De Graftempel te Bhayālangö (met een foto) Weltevreden [1916] 8°.

Overgedrukt uit het Oudheidkundig Verslag 1916, 4e kwartaal.

Callenfels (*P V. van Stein*), Plaatsnamen in den Nagarakṛtāgama. Weltevreden 1917. 8°.

Overgedrukt uit het Oudheidkundig Verslag 1917, 2e kwartaal.

Catalogue (A Triennal) of manuscripts collected during the triennium 1913-14 to 1915-16 for the Government Oriental Manuscripts Library, Madras by *S. Kuppuswami Sastri.* Vol. II. Part 1. Sanskrit A. B. C. Madras 1917. 3 vol. 8°.

Prepared under the orders of the Government of Madras.

Centenários de Ceuta e de Afonso de Albuquerque. Sessão solena da Academia das Sciências de Lisboa em 16 de Dezembro de 1915, quarto centenàrio da morte de Afonso de Albuquerque. Lisboa 1916. 8°.

Academia das Sciências de Lisboa.

Choffat (*Paul*), Albert Arthur Alexandre Girard. Lisboa 1914. 4° maj.

História e memorias da Academia das Sciências de Lisboa. Nova Série, 2a Classe. Tomo XIV no. 3.

Coedès (*G.*), Documents sur la Dynastie de Sukhodaya. Hanoi 1917. 8° maj.

Bulletin de l'Ecole française d'Extrême-Orient, 17e année, tome XVII, no. 2.

Compagnie (De Oost-Indische) in Cambodja en Laos. Verzameling van bescheiden van 1656 tot 1670, uitgegeven en toegelicht door *Hen. P. C Muller.* Met 1 kaart en 3 afb. 's-Gravenhage 1917. 8°.

Werken, uitgegeven door de Linschoten-Vereeniging XIII.

Cramer (Ch. G), De Ingenieur in Ned.-Indië op technisch en sociaal gebied. Amsterdam 1914. Met 12 afb. 8°.

Sociaal-technische Vereeniging van Demokratische Ingenieurs en Architekten

Crevost (Ch.) et *Ch. Lemarié,* Catalogue des produits de l'Indochine. Tome I. Produits alimentaires. Avec des notes, graphiques et cartes etc. Hanoi 1917. 8°.

Gouvernement général de l'Indochine.

Cultuur-Almanak (Indische) (met Supplement) voor 1918, samengesteld door *H. A. Berkhout* en *H. C. Prinsen Geerligs.* Jaarg. 32. Amsterdam 1917. 8°.

Digest (A) of Indian Law Cases, containing High Court Reports and Privy Council Reports of Appeal from India 1916. Compiled . . . by *B. D. Bose.* Calcutta 1917. 8°.

Dossier (Le) diplomatique de la question belge. Recueil des pièces officielles, avec notes publié par *Fern. van Langenhove.* Bruxelles — Paris 1917. 8°.

Douvillé (H.), Les foraminifères des couches de Rembang. Leiden 1916. Avec 4 pl. 8°.

Sammlungen des geologischen Reichsmuseums in Leiden. Serie I: Beiträge zur Geologie Ost-Asiens und Australiens. Band X, Heft 2.

Dufour (P.) en *Fr. Helbing,* Geschiedenis der Sexueele Zeden bij alle volkeren en in alle tijden. Zalt-Bommel 1910 — 1912. 3 deelen. 8°.

Epigraphy. — The Progress Report of the Assistent Archaeological Superintendent for Epigraphy, Southern Circle, for the year 1916-1917. [Madras 1917]. fol.

Government of Madras. Home Department (Education) G. O. no. 1035, 10th August 1917.

Essen (*Léon van der*), L'invasion en Belgique. De Liège à l'Yser. Avec une esquisse des négotiations diplomatiques précédant le conflit. Paris 1917. 8°.

Fabricage van Kunstmest in Ned.-Indië. [Door *J. C. van Reigersberg Versluijs*]. Batavia 1917. 8°.

Mededeelingen van de Commissie tot ontwikkeling van de fabrieksnijverheid in Ned.-Indië. No. 3.

Fâ'iz el-Ghusein, Martyred Armenia. Translated from the original Arabic. London 1917. 8°.

Feestbundel, uitgegeven ter gelegenheid van de opening van het nieuwe Geneeskundig Laboratorium te Salemba, Weltevreden. Batavia 1917. Met pl., krtn en tab. 8°.

Mededeelingen uit het Geneeskundig Laboratorium te Weltevreden.

Flu (*P. C.*), Tropenhygiëne. Populaire voordrachten, gebruikt als leiddraad bij het onderwijs in de hygiëne aan de Bestuursschool te Weltevreden. Batavia 1917. 8°.

Fortanier (*A. P.*), Leer- en Leesboek bij de beoefening der geschiedenis van de Nederlandsche Bezittingen en Koloniën in Oost- en West-Indië. 3e druk . . . Bijgewerkt door *R. van Eck*. Zwolle 1898. 8°.

Foucher (*M. A.*), Les Débuts de l'Art Bouddhique. Paris 1911. 8°.

Extrait du Journal Asiatique (Janvier-Février 1911).

Fromberg (*P. H.*), De Chineesche Beweging en het „Koloniaal Tijdschrift." 's-Gravenhage 1912. 8°.

Guerber (*H. A.*), Mythen en legenden uit de Middeleeuwen. Oorsprong en invloed op letterkunde en kunst. Bewerkt door *H. W. Ph. E. v. d. Bergh v. Eysinga*. 2e druk. Zutphen (1911). Met 64 illustr. 8°.

Guerber (*H. A.*), Noorsche mythen uit de Edda's en de sagen. Bewerkt door *H. W. Ph. E. v. d. Bergh v. Eysinga*. Zutphen z. j. (1913). Met 64 illustr. 8°.

Gids voor den Bezoeker van de Schatkamer [door *H. J. E. F. Schwartz*]. Batavia 1917. Met 1 plaat. 8°.
Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen.

Guillemet (Dr.) et Capt. *O'Kelly*, En colonne dans le Haut-Laos. (Préface de *Pi. Mille*). Hanoi-Haiphong 1916. Avec carte et pl. 8°.

Guinea (*Nova*). Résultats de l'Expédition Scientifique Néerlandaise à la Nouvelle-Guinée en 1903 sous les auspices de *Arth. Wichman*. Vol. IV. Leiden 1917. 4°.
— Idem en 1912 et 1913 sous les auspices de *A. Franssen Herderschee*. Vol. XII. Botanique. Livraison IV. Leiden 1916. 4°.

Handelingen der Ned.-Indische Juristen-vereeniging 1917. Praeadviezen II. Batavia 1917. 8°.
Bijlage van het orgaan der vereeniging: Het Indisch Tijdschrift van het Recht.

Handelsbeweging (*De*) der Buitenbezittingen in 1914, 1915 en 1916. Weltevreden 1917. 4°.
Mededeelingen van het . . . Encyclopaedisch Bureau. Afl. XIV.

Handleiding voor de Opleiding van Inlandsche Ziekenverplegers en „Desa-dokters", enz. Weltevreden 1914. 8 .

Hasselt (*F. J. F. van*). Nufoorsche Fabelen en Vertellingen. Medegedeeld en vertaald door —. ['s-Gravenhage 1908]. 8 .
Uit: Bijdragen tot de Taal-, Land-, en Volkenk. vh. Kon. Instituut. VIIe volgr., 7e deel.

Hazewinkel (*S. I.*), Brandende koloniale vraagstukken. Een nagelaten studie over onze plichten, belangen en rechten in Indië. Baarn 1917. 8°.
Onze Kolonien, Serie II. No. 10.

Herinnering aan de Koloniale Tentoonstelling Semarang 1914. [Semarang 1914]. Met afb. 8 obl.

Hervieu (*Paul*), L.'Inconnu. Avec illustr. Paris [1886]. 8 .
Modern-Bibliothèque. Edition illustrée.

Heyne (K.), De nuttige planten van Ned.-Indië, enz. deel IV. Batavia 1917. 8 .

,Hien (H. A. van), De Javaansche Geestenwereld en de betrekking, die tusschen de geesten en de zinnelijke wereld bestaat, verduidelijkt door petangan 's of tellingen, bij de Javanen en Soendaneezen in gebruik. 5e en verbeterde druk. Bandoeng 1912-1913. 5 deelen. 8 .

I. De geschiedenis der godsdiensten en der tijdrekenkunde op Java.
II. De Pawoekon's.
III. De Ngelmoe's.
IV. De Tengeran's.
V. De Primbon's.

Hondsdolheidordonnantie. Batavia 1916. 8 .
Departement van Binn. Bestuur. [Uitgaven der] Politieschool. No, 1.

Hövig (P.), Mineralogie. Batavia 1915. Met 27 fig. 8°.
Vademecum voor het Personeel bij het Mijnwezen [No. I].

Hueting (A.). O Tobèlokòka mànga Totoade. Verhalen in de Tobeloreesche taal. Met vertalingen. Bewerkt en van aanteekeningen voorzien door —. ['s-Gravenhage 1908]. 8°.
Uit: Bijdragen tot de Taal —,Land —, en Volkenk. vh Kon. Instituut. VIIe volgr. 7e deel.

Hullebroek (Em.), Insulinde. Reisindrukken. [Leiden 1917] Met pl. 8°.

Hurgronje (C. Snouck), Notes sur le mouvement du Pèlerinage de la Mecque aux Indes néerlandaises. Paris [1911]. 8°.
Revue du monde musulman. Vol. XV. no. X (Oct. 1911). Extrait.

Hurgronje (C. Snouck), Over Panislamisme. (Voordracht). Haarlem [1911]. 8°.
Uit Archives du musée Teyler", Série III, Vol. I.

Hurgronje (C Snouck), Van Deventer's werk voor Indië. Amsterdam [1915] 8°.
Overgedrukt uit »De Gid.", 1915, no. 12.

Instructie voor de Ambtenaren der In- en Uitvoerrechten en Accijnzen, in verband met de Bepalingen op de Hef-

fing en Verzekering van In-en Uitvoerrechten, vastgesteld bij de ordonnantie van 1 Oct 1882. Batavia 1911. 8°.

Jaarverslag van de Cultuurmaatschappij „Gending", 1916 [Amsterdam 1917]. 4°.

Jaarverslag van den Topographischen Dienst in Ned.-Indië over 1916, 12e Jaarg. Batavia 1917. Met 25 pl. 8°.

Jaarverslag van de winning, het vervoer en den verkoop van Banka-tin over het exploitatiejaar 1915. Batavia 1917. Met tab. 8°.

Jongh (C. A. de), Over het voorkomen van zwavel en natuurlijke zwavelbronnen in Ned.-Indië. Batavia 1917. 8°.
Verslagen en mededeelingen betreffende Indische delfstoffen en hare toepassingen. No. 1.

Jonker (J. C G.), Rottineesche verhalen. Vertaald door —. ['s-Gravenhage 1905] 8°.
Uit: Bijdragen tot de Taal-, Land- en volkenk. vh. Kon. Instituut VIIe volgr. 4e deel.

Journal (The) of the Hyderabad Archaeological Society for 1917. Bombay 1917. With 7 illustr. 8°.

Kantoor (Het Centraal) voor de dactyloscopie bij de Politie. Weltevreden 1917. 8°.
Departement van Binn. Bestuur. [Uitgaven der] Politieschool No. 2.

Kemlin (J. E.), Alliances chez les Reungao. Hanoi 1917. 8°.
Bulletin de l'École française d'Extrême-Orient, 17e année, tome XVII. No. 4.

Kemp (P. H. van der), Het Ned.-Indisch bestuur van 1817 op 1818 over de Molukken, Sumatra, Banka, Biliton en de Lampongs. Naar oorspronkelijke stukken. 's-Gravenhage 1917. 8°.

Kern (H.), Een oud-javaansche inscriptie van den jare 1272 Çaka. (Met afb.). ['s-Gravenhage 1905]. 8°.
Uit: Bijdragen Kon. Instituut. VIIe volgr. 4e deel.

Kern (H.), Verspreide geschriften....VIe Deel: Indonesië in 't algemeen, slot. Inscripties van den Indischen Archipel, 1e gedeelte. 's-Gravenhage 1917. 8°.

Kitab Pengadjaran Serani, jang. . . .haroes dipakai dalam djadjahan Vicariat apostolik Betawi. [Didjawikan oleh *M. F. van Velsen*]. Menado 1917. 8°.

Kreemer (*J. J.*), Bijdrage tot de volksgeneeskunde bij de Maleiers der Padangsche Benedenlanden. ['s-Gravenhage 1908]. 8°.

Uit: Bijdragen tot de Taal-, Land-, en Volkenk. v.h. Kon. Instituut. VIIe Volgr. 7e deel.

Labberton (*D. van Hinloopen*), Het Sanskrtam voor Hollanders verklaard. Eene eenvoudige Spraakleer van de Gewijde Taal der Aaryaas. Afl. 1—2. Batavia, A. D. 1914, Kali-Yoegee 5026. 8°.

Uitgaven van Widya—poestaka. Hollandsche Serie, eerste reeks III.

Labberton (*D. van Hinloopen*). Sleutel tot *H. C. Klinkert's* „Facsimilé's van eenige Maleische Handschriften" bewerkt door —. Weltevreden 1916. 8°.

Uitgegeven ten behoeve van de Bestuursschool.

Ook onder den titel: Translitteratie van Klinkert 's Facsimilé's enz.

Leonhard (*J. van der Hoeven*), Het Belang des vaderlands n verband met het Pangermanisme. Amsterdam 1916. 8°.

Bond van Neutrale Landen. Afdeeling Nederland.

List (The Colonial Office) for 1917; comprising historical and statistical information respecting the colonial dependencies of Great Britain. . . .With maps. Compiled. . . bij *Wi. H. Mercer, A. E. Collins* and *J. R. W. Robinson*. 56th Publication. London [1917]. 8°.

Livres (Les) de la guerre, août 1914, août 1916. Préface en vers de *Edmond Rostand*. Paris [1916]. 8°.

Lijst van: I. Particuliere ondernemingen in Ned.-Indië, enz. II. Landbouw — Concessiën in de Bezittingen buiten Java en Madoera. III. Europeesche Landbouw — Ondernemingen. . .in de Vorstenlanden op Java. IV. Ondernemingen in Ned.-Indië werkende op den grondslag van overeenkomst met de Inlandsche Bevolking. V. Specerijperken op Banda. 1914. Batavia 1915. 4°.

Periodieke Publicatie v. h. Depart. van Binn. Bestuur.

Maandblad „De Indische Beweging". Redactie: *J. F. H. A. Later, Tjipto Mangoenkoesoemo.* Jaarg. I no. 1 e. v.; 1 Oct. 1917 e. v. Depok — Semarang 1917. 8o.

Maandblad voor de Locale Raden in het gewest Pekalongan. Jaarg. I no. 1 e. v. Tegal 1918 e. v. 4o.

Machado (*Virg.*), Urosemiologica Clinica. Lisboa 1916. 8o.
Academia das Sciências de Lisboa.

Martin (*K.*). Die Altmiocäne Fauna des West-Progogebirges anf Java. A. Gastropoda. Mït 3 Tafeln. Leîden 1916. 4o.
Sammlungen des geol. Reichsmusёums in Leiden. Nene Folge. Band II. Heft VI.

Maurits [pseud. van *P. A. Daum*], Uit de suiker in de tabak. 2e, door den schrijver herziene druk. Batavia 1899. Met 1 portr. 8o.

Mirbeau (*Oct.*), L' Abbé Jules. Avec illustr. Paris [1888]. 8o.
Modern-Bibliothèque. Edition illustrèe.

Mulder (*D.*), De terugbrenging der particuliere landerijen tot het Staatsdomein. Praeadvies. Weltevreden 1917. 8o
Vereeniging voor studie van koloniaal-maatschappelijke vraagstukken No 3,

Mijnwet (Indische). Staatsblad van Ned- Indië 1899 no. 214 [Batavia 1900]. 8o.

Nota met betrekking tot het advies van 1 Juli 1914, gevoegd bij het schrijven van 9 Juli 1914 der Nederl. Havencommissie, toegezonden aan den Directeur der B. O. W. bij het schrijven van den wd. 1sten Gouv. Secr. van 6 Nov. 1914, No. 2638a . . . Semarang [1916]. 8o

Onderzoek naar de moeilijkheden, ondervonden bij de uitvoering van Openbare werken in Nederlandsch-Indië door tusschenkomt van Aannemers. 's Gravenhage 1915-16. 2 deelen. fol.

Parfit (*J. T.*), Mesopotamia: the Key to the Future. London a. e. 1917. With 1 map. 8°.

— Mesopotamië: de sleutel tot de toekomst. Londen 1917. Met 1 kaart. 8°.

Parmentier (*H.*), Anciens tombeaux au Toukin. Hanoi 1917. Avec 14 fig. et 9 pl. 8° maj.

Bulletin de l'Eeole française dé Extrême-Orieut. 17e année tome XVII No. 1.

Pengadjaran bagi segala mandoer diroemah sakit jaitoe jang telah diadjarkan diroemah sakit „Petronella" di Djokjakarta; didjawikan oléh *R. Sasrasoegonda.* Weltevreden 1915. 8°.

Péri (*Noël*), Hariti la mère-de-Démons. Hanoi [1917]. 8°.

Bulletin de l'École française d'Extrème — Orient. 17e année, tome XVII No. 3.

Pik (*J. W.*), Hulpboekje bij de studie van de Vaderlandsche geschiedenis (Tijdtafels, genealogische tabellen, enz.). 2de verb. en verm. druk. Zwolle 1911. 8°.

Plates (The Daulatabad) of Jagadēkamalla, A. D. 1917. Calcutta 1917. With pl. 4°.

Hyderabad Archaeological Series. No. 2.

Post-, Telegraaf- en Telefoongids voor Nederlandsch-Indië. 18e—21ste Jaargang, 1914—1917. Batavia 1914—1917. 8°.

Prae-advies betreffende het eerste gedeelte der Rapporten van de 2de Indische Haven-Commissie. Semarang 1916. 8°.

„*Pro en Contra*" betreffende Vraagstukken van Algemeen Belang. Serie. I. Baarn 1905. 10 nos. 8°.

1. Neo-Malthusianisme. Pro: *J. M. van 't Hoff.* Contra: *H. Pinkhof.*

2. Besmettelijkheid van Tuberculose. Pro: *M. W. Fijnappel.* Contra: *A. P. Fokker.*

3. Vegetarisme. Pro: *B. Sybrandi.* Contra: *J. Schrijver.*

4. Het Ministerie — Kuyper. Pro: *A. Anema.* Contra: *J. Limburg.*

5. Vereenvoudigde Spelling. Pro: *J. B. Schepers.* Contra: *T. D. Detmers.*

6. Het vrije Huwelijk. Pro: *W. Hamburger.* Contra: *H. Verkouteren.*

7. Vivisectie. Pro: *H. J. L. Struycken.* Contra: *F. Ortt.*

8. Geheelonthouding. Pro: *A. W. van Wijk.* Contra: *G. Oosterbaan.*

9. Het onderzoek naar het Vaderschap. Pro: *W. L. P. A. Molengraaf.* Contra: *W. F. Rochussen.*

10. Aansluiting bij de Berner Conventie. Pro: *H. Robbers.* Contra: *J. H. Kok.*

„*Pro en Contra*". Serie II. Baarn 1906. 10 nos. 8°.

1. Theosophie. Pro: *W. G. Reedeker.* Contra: *H. M. van Nes.*

2. Homoeopathie. Pro: *A. C. A. Hoffman.* Contra: *H. Pinkhof.*

3. Spiritisme. Pro: *J. S. Göbel.* Contra: *A. J. C. Snijders.*

4. Reglementeering der Prostitutie. Pro: *W. A. Mansholt.* Contra: *E. A. Keuchenius.*

5. Het recht van Werkstaking. Pro: *J. Loopuit.* Contra: *H. Smissaert.*

6. Vrouwenkiesrecht. Pro: *W. Wijnaendts Francken — Dyserinck.* Contra: *A. Levy.*

7. Staatspensioneering. Pro: *G. L. Janssen.* Contra: *H. S. Veldman.*

8. De Modern-Godsdienstige Richting. Pro: *H. Oort.* Contra: *Ph. J. Hoedemaker.*

9. Vrijhandel. Pro: *D. Bos.* Contra: *J. van Dusseldorp A. Mzn.*

10. Lijkverbranding. Pro: *C J. Wijnaendts Francken.* Contra: *H. J. E. Westerman Holstijn.*

„*Pro en Contra*". Serie III. Baarn 1907—1908. 10 nos. 8°.

1. De genezingen te Lourdes. Pro: *A. C. A. Hoffman*. Contra: *J. Borst.*

2. Staatsexploitatie van Spoorwegen. Pro: *W. G. Schilthuis*. Contra: *H. Smissaert.*

3. Evolutie. Pro: *P. G. Buekers*. Contra: *H. Bavinck.*

4. Militarisme. Pro: *F. A. G. Beelaerts v. Blokland.* Contra: *L. A. Bähler.*

5. Het Recht der Vrijzinnigen in de N. H. Kerk. Pro: *B. D. Eerdmans*. Contra: *J. Slotemaker de Bruine.*

6 Christen-Socialisme. Pro: *D. A. van Krevelen.* Contra: *J. Loopuit.*

7. Neutraal Onderwijs. Pro: *Th. M. Ketelaar*. Contra: *J. B. du Buy.*

8. Doodstraf. Pro: *D. P. D. Fabius*. Contra: *D. Simons.*

9. Vrijmetselarij. Pro: *W. Zuidema*. Contra: *Jac. P. van Term.*

10. Celstraf. Pro: *J. Domela Nieuwenhuis*. Contra: *H. van der Hoeven Jr.*

„*Pro en Contra*". Serie IV. Baarn 1908 — 10 nos. 8°.

1. Zionisme. Pro: *S. Franzie Berenstein*. Contra: *A. B. Davids.*

2. Het Rooken. Pro: Firma *A. Hillen*. Contra: *Ch. Bles.*

3. Midden-Europeesche Tijd. Pro: *A. A. W. Hubrecht.* Contra: *A. G. Boissevain.*

4. Levensverzekering. Pro: *J. van Schevichaven*. Contra: *R. J. v. d. Meulen.*

5. De Republikeinsche School. Pro: *A. Roukema Hz.* Contra: *W. 't Hooft.*

6. Verhooging van Accijns op Gedistilleerd. Pro: *H. Heetjans*. Contra: *J. W. van der Willigen.*

7. Schoolartsen. Pro: *G Oosterbaan*. Contra: *P. Goedhart.*

8. Het Marxisme. Pro: *A. Pannekoek*. Contra: *M. W. F. Treub.*

9. Gedwongen Winkelsluiting. Pro: *M. H. G. Th. Fie-*

deldy Dop. Contra: *S. Deenik.*

10. Coöperatie. Pro: *S. G. Keesing.* Contra: *J. J. Poortier.*

„*Pro en Contra*". Serie V. Baarn 1908—1909. 10 nos. 8o.

1. Hypnotisme in de Geneeskunde. Pro: *A. W. van Renterghem.* Contra: *A. C. A. Hoffman.*
2. Anarchisme. Pro: *F. Domela Nieuwenhuis.* Contra: *J. van Leeuwen.*
3. Geslachtelijke voorlichting. Pro: *M. Wibaut — Berdenis van Berlekom.* Contra: *L. Nathans.*
4. Recht van oorlogsverklaring der Staten-Generaal. Pro: *E. Kempe.* Contra: *H. van der Mandere.*
5. Groepsvertegenwoordiging. Pro: *W. F. Detiger.* Contra: *H. Spiekman.*
6. Kunst aan het volk. Pro: *F. Coenen Jr.* Contra: *Corn. Veth.*
7. Vaccinatie. Pro: *H. Sterneberg.* Contra: *J. P. Schouten.*
8. Tweeërlei Moraal. Pro: *E. Kempe.* Contra: *F. Ortt.*
9. Het zingen van gezangen in de Kerk. Pro: *J. H. Gunning J. Hzn.* Contra: *J. D. de Lind van Wijngaarden.*
10. Het Beroepsgeheim van den Arts: Pro: *H. Pinkhof.* Contra: *Ch. Valentino.*

„*Pro en Contra*". Serie VI nos. 1 — 7, 8 — 10. Baarn 1910 — 1911. 8o.

1. Eed en Eedsdwang. Pro: *M. J. Besselaar.* Contra: *K. Vos.*
2. Een Wereldtaal. Pro: *A. J. P. Boeke.* Contra: *D. C. Hesseling.*
3. De Christelijke Zending. Pro: *A. C. Kruyt.* Contra: *H. Borel.*
4. Algemeen Kiesrecht. Pro: *W. P. G. Helsdingen.* Contra: *W. C. A. van Vredenburch.*
5. Verruiming van Echtscheidingsgronden. Pro: *J A. Levy.* Contra: *H. Verkouteren.*

6. Handhaving der Belijdenis in de N. H. Kerk. Pro: *H. Schokking.* Contra: *D. Mulder.*

7. Verbond met België. Pro: *W. Zuidema.* Contra: *M. Rudelsheim.*

9. De Vrije wil. Pro: *H. W. Ph. E. van den Bergh van Eysinga* Contra: *W. Meijer.*

10. Stemplicht. Pro: *J. G. v. d. Vijver.* Contra: *F. Domela Nieuwenhuis.*

„Pro en Contra". Serie VII nos. 1, 3 — 10. Baarn 1911 — 1912. 8o.

1. Lichamelijke Tuchtiging op school. Pro: *J. J. Lamers.* Contra: *Ph. v. d. Vos.*

3. Bijbel-Kritiek. Pro: *A. van der Flier G. Jzn.* Contra: *A. G. Honig.*

4. Absolute Neutraliteit in 't openbaar onderwijs. Pro: *E. J. van Det.* Contra; *Th. Lancée.*

5. Staatstoezicht op 't Levensverzekeringsbedrijf. Pro: *P. T. Grinwis.* Contra: *J. v. Schevichaven.*

6. Dierlijk Magnetisme. Pro: *H. N. de Fremery.* Contra: *Is. Zeehandelaar J. Bzn.*

7. Droogmaking der Zuiderzee. Pro: *A. A. Beekman.* Contra: *B. J. Gelder.*

8. Vaderlandsliefde. Pro: *Ch. Boissevain.* Contra: *J. F. Ankersmit.*

9. Een Volksleger. Pro: *L. W. J. K. Thomson.* Contra: *H. v. Soetermeer Vos.*

10. Persoonlijke Onsterfelijkheid. Pro: *D. Mulder.* Contra: *A. G. C. Snijders.*

„Pro en Contra". Serie VIII nos. 1, 3 — 10. Baarn 1912 — 1913. 8o.

1. Beteekenis van Jezus Christus voor onzen tijd. Pro: *A. van der Flier G. Jzn.* Contra: *W. Meijer.*

3. Geloof op uitwendig gezag. Pro: *J. D. de Lind van Wijngaarden.* Contra: *C. J. Niemeyer.*

4. Afschaffing van den Groentijd. Pro: *R. A. van Sandick.* Contra: *J. H. Telders.*

5. Godsdienstige opvoeding. Pro: *L. Lindeboom.* Contra: *F. Domela Nieuwenhuis.*

6. Een Roomsch-Katholieke Universiteit in Nederland. Pro: *A. C. A. Hoffman.* Contra: *B. D. Eerdmans.*

7. De antithese op politiek terrein. Pro: *P. J. Kromsigt.* Contra: *F. H. Fischer.*

8. De Republikeinsche Regeeringsvorm. Pro: *J. F. Ankersmit.* Contra: *H. Verkouteren.*

9. „De kunst om de kunst". Pro: *A. de Ridder.* Contra: *A. Pijnacker Hordijk.*

10. Een werkkring in Indië. Pro: *Creusesol* [ps. van *I. P. C. Graafland*]. Contra: *H. Borel.*

„*Pro en Contra*". Serie X nos. 1 – 7, 9 – 10. Baarn 1914 —1915. 8o.

1. Nieuwe Richtingen in de Schilderkunst. Pro: *E. Wichman.* Contra: *C. L. Dake.*

2. Plaatselijke keuze. Pro: *Joh. Land.* Contra: *B. W. Th. Nuyens.*

3. Vrije uitoefening van de Geneeskunde. Pro: *J. A. van Hamel.* Contra: *E. C. van Leersum.*

4. Geneeskundig onderzoek vóór het Huwelijk. Pro: *J. J. Berdenis van Berlekom.* Contra: *Ch. Bles.*

5. Een Nederlandsche Opera. Pro: *C. van der Linden.* Contra: *Haganus.* [ps.].

6. De Nieuwe Richting in de Strafwetenschap. Pro: *J. H. Polenaar.* Contra: *R. van der Mey.*

7. Schoonheidswetgeving. Pro: *P. H. Ritter Jr.* Contra: *G. Seret.*

9. Criminaliteitslectuur in Dagbladen. Pro: *A. Monet.* Contra: *Taksander.* [ps.].

10. Christian Science. Pro: *Marie Hartmans.* Contra: *J. H. Gerretsen.*

„*Pro en Contra*". Serie X No. 1—4. Baarn 1916. 8o.

1. Astrologie. Pro: *J. Keugen.* Contra: *J. Corver.*

2. Co-educatie. Pro: *J. A. Waldorp-van der Togt.* Contra: *A. J. Schreuder.*

3. Beperkingen van Drukpersvrijheid. Pro: *A. J. Nederbragt.* Contra: *P. H. Ritter Jr.*

4. Het Taylor-stelsel. Pro: *W. Kerremans.* Contra: *H. J. van Braambeek.*

Publicacions de la Junta de Ciències naturals de Barcelona. Musei Barciuonensis scientiarum naturaliun opera. 1917—. Barcelona 1917—. Con lam. e fig. 8o.

[A]. Series zoologica I.

[B]. Series Botanica I, II.

[C]. Series Biologica-Oceanografica. I.

Rappard (Th. C.,) Het eiland Nias en zijne Bewoners. ['s-Gravenhage 1909]. Met 4 pl. en 1 krt. 8o.

Uit: Bijdragen van het Kon. Instituut. VIIe volgr. 8e deel.

Rapport. — Commissie van onderzoek omtrent het schenden van het volkerenrecht, de wetten en oorlogsgebruiken. 1e—5e Rapport. [Antwerpen 1914]. 1 band. fol.

Rapports sur la Violation du Droit des Gens en Belgique. 2e vol. Rapports 13 à 22 de la Commission d'Enquête. Paris-Nancy 1916. 8o.

Publication officielle du Gouvernement Belge.

Regenwaarnemingen in Ned.-Indië. 38e Jaarg. 1916. Deel I: Dagelijksche regenval. Batavia 1917. 8o.

Bewerkt en uitg. door het Kon. Magnetisch en Meteorologisch Observatorium te Fatavia.

Rengers (W. J. van Welderen baron), Schets eener parlementaire geschiedenis van Nederland. 3e Druk, bijgewerkt tot 1901 door *H. J. Romeijn.* Afl. I—III. 's-Gravenhage 1916. 8o.

Reorganisatie van de Politierechtspraak op Java en Madoera bij het Kon. Besluit van 27 Jan. 1914 No. 25 (Ind. St. bl. No. 317). (Officieële Bescheiden). Batavia 1914. fol.

Instelling van Landgerechten.

Report (Annual) of the Archaeological Department of H. H. the Nizam's Dominions. 1323-24 F. (1914-1915 A. D,) and 1325 F. (1915-1916 A. D.) Calcutta 1916-1917. 2 vols. With pl. 4°.

Report (Annual) of the Archaeological Department, Southern Circle, Madras, for the year 1916-1917. Madras 1917. With. 30 pl. fol.

Report (Annual) of the Archaeological Survey of India, Part I, 1915 — 16, by *Jo. Marshall.* Calcutta 1917. With 5 pl. 4°.

Report (Annual) of the Archaeological Survey of India, Frontier Circle, for 1916 — 17. Peshawar 1917. fol.

Report (Summary) of the Geological Survey, Department of Mines, for the calendar year 1916. Ottawa 1917. With charts. 8°.

Report (Annual) of the President of the Java-Bank and the Board of Directors for the year 1916/1917. being the 89th of the Company .... Batavia 1917. 8°.

Report of the Superintendent, Archaeological Survey, Burma, for the year ending 31st March 1917. Rangoon 1917. With 2 pl. fol.

Report of the Trustees of the Public Library, Museum, and National Gallery of Victoria, for 1916 .... Melbourne 1917. 8°.

Report on the Working of the Chinese Post Office for the fifth year of Chung-Hau Min-Kuo (1916). (English and Chinese texts) 13th Issue. Shanghai 1917. 4 .

China. Ministry of Communication Directorate General of Posts II. — Public series: no. 2.

Rodrigues (*Bern.*), Anais de Arzila. Crónica inédita do século XVI. Publicado .... sob a direceâo de *Dav. Lopes.* Tomo I (1508—1525). Lisboa 1915. fol.

Academia das Seiências de Lisboa.

Rouffaer (*G. P.*), Een en ander over Tjandi Toempang. Amsterdam 1903. 8o.

Overgedrukt uit „De Indische Gids", Februari-aflevering 1903.

Salomons (*Hen. J. W.*), Gewijde verhalen en legenden van Hindoes en Boeddhisten. Vrij bewerkt naar „Myths of the Hindus and Buddhists by the sister *Nivedita* (*Marg. E. Noble*) of Rāmakrishna-Vivekānanda and *Ananda K. Coomaraswamy*. Met een introductie van *W. Caland*. Zutphen [1916]. Met 32 pl. 8o.

Schatter (*De*). Orgaan van den Pandhuispersoneelbond in Ned.-Oost-Indië. Redactie: Hoofdbestuur. 5e Jaarg. nos. 1—8, 11—14, 16, 17. Soerabaja 1917. fol.

—, idem. Redactie: *E. Jansen*. 5e Jaarg. nos. 18—20; 6e Jaarg. no. 1 e. v. Soerabaja 1917—1918. 8o maj.

Schrieke (*J. J.*), De voornaamste wettelijke bepalingen betreffende de decentralisatie van 1903 in de inlandsche gemeenten en hare grondbeginselen. Batavia 1917. 8o.

Uitgave der Commissie voor de Volkslectuur. Serie No. 286.

Speyer (*J. S.*), Buddha's levensloop afgebeeld op den Boro-Boedoer. Haarlem 1902. 8o.

Overdruk uit „Onze Eeuw" 2e Jaarg. 1902.

Statistiek der rechtsbedeeling in Ned. Indië over het jaar 1912. Batavia 1917. fol.

[*Statuten* van de] Vereeniging „Indië-Weerbaar", als Rechtspersoon erkend bij Gouv. Besluit van 29 Sept. 1917 no. 49. Weltevreden 1917. 8°.

Statutes (Chronological Tables and Index of the Indian) Compiled under the orders of the Government of India. vol. I. Chronological Tables of the Indian Statutes. Calcutta 1917. 8o maj.

Sundermann (H.). Niassische Texte mit Deutscher Übersetzung von—. ['s- Gravenhage 1905]. 8o.

Uit Bijdragen tot de Taal—, Land-, en Volkenk. vh. Kon. Instituut. VIIe. volgr. 4e deel.

Tarbell (*F. B.*), Three Etruscan painted Sarcophagi. Chicago 1917. With 9 pl. 8°.
Field Museum of Natural History. Publication 195. Anthropological Series. Vol. VI no. 4.

Toelichting der nadere voorzieningen tot Bescherming van de oeconomische Belangen der Inlandsche Bevolking in de Cultuurcentra op Java en Madoera. . . . . Batavia 1915. 8°.

Toynbee (*Arn. J.*), The German Terror in France. London a. e. 1917. With 5 maps and 52 illustr. 8°.

Toynbee (*A. J.*), Turkije: Verleden en Toekomst. Londen 1907. 8°.
Overgenomen (met aanvullingen) uit „The Round Table" van Juni 1917.

Treub (*M. W. F.*), De economische toestand van Nederland. Haarlem-Amsterdam 1917. 8°.

Tijdschrift voor den Post-, Telegraaf-en Telefoondienst in Ned.-Indië. Orgaan van den Bond van Ambtenaren. . . Redacteur *P. J. J. Hamilton.* [Sinds jaarg. 13 no. 6: Tijdschrift voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie. Orgaan enz. Onder Redactie van het Hoofdbestuur van den Bond]. Jaarg. XI no. 1 — 6; XII no. 7 — 24; XIII no. 1—24. Weltevreden 1915 — 1918. 8°.

[*Uitgaven* ten behoeve van de] Politieschool. No. 1—2. Batavia-Weltevreden 1916 — 1917. 8°.
Departement van Binn Bestuur.

Vanoverbergh (*Mor.*), A Grammar of Lepanto Igorot as it is spoken at Bauco. Manila 1917. 8°.
Bureau of Science. Division of Ethnology Publications. Vol. V part VI.

Velsen (*A. P. F. van*). — Tjeritera peri kehidoepan beberapa orang kadis dan kadisa. Didjawikan oleh —. Menado 1916. 8°.
Iman dan ilmoe. Serie II nos. 3.

Verslag. — Algemeene Spaar-en Depositobank. Verslag van de Directie over het 22ste boekjaar 1916 — 1917. Weltevreden 1917. 4°.

Verslag. — Billiton-Maatschappij. Verslag over het boekjaar 1916. ['s-Gravenhage 1917]. 8°.

Verslag der Algemeene Leden Vergadering van de Vereeniging „Indië Weerbaar" op 30 Aug. 1917. Batavia [1917]. 8°.

Verslag der Commissie tot uitzetting op het terrein van de tusschen het Ned. gebied en Britsch N. Borneo vastgestelde grens. (Ingesteld bij besluiten van den G. G. dd. 9 April 1912 no. 1 en 30 Oct. 1912 no. 38). Batavia 1913. fol.

Verslag der Koninklijke Bibliotheek over 1916. Den Haag [1917]. 8°.

Verslag der Staatsspoor- en Tramwegen in Ned.-Indië over het jaar 1916. Deel I. Batavia 1917. Met bijlagen. 8°.

Verslag. — Gemeente Makassar. Verslag van den toestand der Gemeente over 1916. Makassar [1917]. Met pl. 8°.

Verslag. — Koloniale Bank. Verslag over het boekjaar 1916. [Amsterdam 1917]. 4°.

Verslag. — Ned. Indische Vereeniging tot bescherming van dieren, gevestigd te Batavia. Verslag over 1915. Batavia 1917. 8°.

Verslag omtrent den toestand der Ned. Handel-Maatschappij en hare handelingen in het boekjaar 1916. [Amsterdam 1917]. 4°.

Verslag over de Burg. Openbare Werken in Ned.-Indië over het jaar 1913. Ie Gedeelte: Gebouwen. Weltevreden 1917. Met pl. 4°.

—, Idem over het jaar 1914. Deel II. Werken in het belang van de gezondheid. Batavia 1917. Met teek. 4°.

—, Idem Idem § 3. Afzonderlijke bijlage. Drinkwaterleiding voor Semarang. Batavia 1917. Met 18 teek. 4°.

[*Verslag* van Commissarissen aan Aandeelhouders der] Kawi Koffie Cultuur-Maatschappij, 1916. [Amsterdam 1917]. 4 .

Verslag (Vierde) van den dienst der Arbeidsinspectie in Ned.-Indië. Batavia 1917. fol.

Verslag van den Raad van beheer der Ned.-Indische Spoorweg-Maatschappij over het jaar 1916. . . . 's-Gravenhage 1917. 8°.

Verslag van den Sumatra-Staatsspoorweg en van de Ombilinmijnen over 1916. Batavia 1917. 8°.

Verslag van den Zoutaanmaak op Madoera over het jaar 1916. Batavia 1917. 4°.
Departement van Gouvernementsbedrijven in Ned.-Indië.

Verslag van de Wees- en Boedelkamers over het dienstjaar 1916. Batavia 1917. 8°.

Verslag van de Werkzaamheden van den Ambtenaar voor het Toezicht op de Opvoeding van Inlandsche Jongelieden gedurende het schooljaar 1913-1914. Batavia 1915. 8°.

[*Verslag* van het] Nederlandsch Bijbelgenootschap [over] 1915. Amsterdam 1916. Met 1 pl. 8°.

— Idem [over] 1917. Amsterdam 1917. Met 1 pl. 8°.

Verslag van het Volkscredietwezen, loopende tot medio Juni 1917. Met 10 bijlagen. Weltevreden 1917. gr. 4°.

Verslagen en mededeelingen betreffende Indische delfstoffen en hare toepassingen. No. 1e. v. Batavia 1917 e.v. 8°.
Dienst van het Mijnwezen in Ned. Oost-Indië.

Voorschriften ter uitvoering van de ordonnantie tot regeling van de heeren-diensten in de Residentie Palembang (Staatsblad 1914 no. 717). [Batavia 1914]. fol.

Voorwaarden en Bepalingen der N. V. Alg. Spaar- en Depositobank, gevestigd te Batavia, benevens huishoudelijk Reglement van voormelde vennootschap. Weltevreden 1913. 8°.

Warneck (*F.*), Das Eherecht bei den Toba-Batak. ['s-Gravenhage 1901]. 8°.
Uit: Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenk. vh. Kon. Inst. VIe volgr., 9e deel.

Wichmann (*Arth.*), Bericht über eine im Jahre 1903 ausgeführte Reise nach Neu-Guinea. Mit 171 Abb. und Karten im Text, 8 Taf. und 3 Karten. Leiden 1917. 4 .
Nova Guinea. Vol. IV.

Willmore (*J. S.*), The welfare of Egypt. London a. e. 1917. 8 .

Winter Sr. (*C.F.*), Javaansche overleveringen. ['s-Gravenhage 1908]. 8 .
Uit: Bijdragen tot de Taal-, Land,-en Volkenkunde vh. Kon. Inst. VIIe. volgr. 1ste deel.

Yearbook of the Netherlands East Indies. Edition 1916. Batavia-Weltevreden [1916]. With pl. and 2 maps. 8 maj.
Compiled by the Sub — Dep. of Indu.try and Commerce of the Dep. of Agriculture . . . at Buitenzorg.

Gazette (The New-Zealand), 1917. Wellington 1917. 2 vols. 4°.

Zeemansgids voor den Oost-Indischen Archipel. 4e druk. Deel III. 's-Gravenhage 1917.

LIJST

van instellingen, waarmede het Genootschap in verbinding staat.

NEDERLAND.

Amsterdam.

Koninklijke Academie van Wetenschappen.
Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap.
Koloniaal Instituut.
Bibliotheek der Universiteit.
Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Munt- en Penningkunde.
Nederlandsch Bijbelgenootschap.
Maatschappij tot bevordering der Bouwkunst.
De Rhijnsche Zending.

Breda.

Koninklijke Militaire Academie.

Deventer.

Middelbare Koloniale Landbouwschool.

's-Gravenhage.

Bibliotheek van de beide Kamers der Staten-Generaal.
Ministerie van Koloniën.
Koninklijk Instituut voor de Taal-, Land en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië.
Koninklijke Bibliotheek.
Indisch Genootschap.
Centraal Bureau voor de Statistiek.
Koninklijk Instituut van Ingenieurs.

Groningen.

Bibliotheek der Rijksuniversiteit.

Haarlem.

Teyler's Genootschap.
Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen.
Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid.

's Hertogenbosch.

Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant.

Leeuwarden.

Friesch Genootschap van Geschied-, Oudheid- en Taalkunde.

Leiden.

Bibliotheek der Rijksuniversiteit.
Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde.
Nederlandsche Oudheidkundige Bond.
Rijks Ethnographisch Museum.
Rijksmuseum van Oudheden.
Commissie voor het Adatrecht.

Middelburg.

Zeeuwsch Gonootschap der Wetenschappen.

Rotterdam.

Nederlandsch Zendelinggenootschap.
Nederlandsche Zendingsvereeniging.
Museum voor Land- en Volkenkunde en Maritiem Museum „Prins Hendrik".
Rotterdamsch Leeskabinet.

Utrecht.

Bibliotheek der Rijksuniversiteit.
Historisch Genootschap.

Maatschappij tot bevordering van het natuurkundig onderzoek der Nederlandsche Koloniën.
Provinciaal Utrechtsch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen.
Meteorologisch Observatorium.
Utrechtsche Zendingsvereeniging.

NEDERLANDSCH-INDIË.

Bandoeng.

Vereeniging van Waterstaatsingenieurs in Nederlandsch-Indië.
Opleidingsschool voor Inlandsche Ambtenaren.
Bureau van den Generalen Staf.

Batavia.

Departement van Onderwijs en Eeredienst.
Departement van Gouvernements Bedrijven.
Departement van Marine.
Bureau van den Oudheidkundigen Dienst.
Bureau van het Mijnwezen.
Topographisch Bureau.
Koninklijke Natuurkundige Vereeniging.
Nederlandsch-Indische Maatschappij van Nijverheid en Landbouw.
Vereeniging tot bevordering der Geneeskundige Wetenschappen in Nederlandsch-Indië.
Koninklijk Instituut van Ingenieurs, afd. Ned.-Indië.
School tot opleiding van Inlandsche Geneeskundigen.
Bestuursschool.

Buitenzorg.

Algemeene Secretarie.
Departement van Landbouw.
's Lands Plantentuin.
Vereeniging tot bevordering van Veeartsenijkunde in Nederlandsch-Indië.

Magelang.

Opleidingsschool voor Inlandsche Ambtenaren.

Semarang.

Vereeniging voor Locale Belangen.

Probolinggo.

Opleidingsschool voor Inlandsche Ambtenaren.

ARGENTINIË.

Buenos Aires.

Instituto Geographico Argentino.

BELGIË.

Antwerpen.

Académie royale d'Archéologie de Belgique.
Société royale de Géographie d'Anvers.

Brussel.

Institut Colonial International.
Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique.
Société belge d'études coloniales.
Société des Bollandistes.

BRAZILIË.

Rio de Janeiro.

Instituto historico, geographico e ethnographico do Brazil.

CHINA.

Sehanghai.

Statistical Secretary, Custom House.

DENEMARKEN.

Kopenhagen.

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab.
Kongelige Nordiske Oldskriftselskab.

DUITSCHLAND.

Berlijn.

Königliche Preussische Akademie der Wissenschaften.
Generalverwaltung der Königlichen Museen.
Anthropologische Gesellschaft.
Gesellschaft für Erdkunde.

Bremen.

Geographische Gesellschaft.

Dresden.

Verein für Erdkunde.

Frankfurt a. M.

Städtisches Völkermuseum.

Göttingen.

Königliche Gesellschaft der Wissenschaften.

Hamburg.

Zentralstelle des Hamburgischen Kolonial-Instituts.

Keulen.

Verein zur Förderung des Rothenstrauch-Jost-Museums.

Leipzig.

Deutsche Morgenländische Gesellschaft.
Gesellschaft für Erdkunde.
Städtisches Museum für Völkerkunde.

München.

Königliche Baierische Akademie der Wissenschaften.
Geographische Gesellschaft.

ENGELAND.

Cambridge.

University Library.

Londen.

India Office.
Trustees of the British Museum.
Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland.
Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland.
Royal Colonial Institute.
Royal Geographical Society.

Manchester.

Literary and Philosophical Society.

BRITSCHE KOLONIËN.

Bombay.

Bombay Branch of the Royal Asiatic Society.

Calcutta.

Asiatic Society of Bengal.
Imperial Library.

Colombo.

Ceylon Branch of the Royal Asiatic Society.

Hongkong.

University Library.

Melbourne.

Royal Society of Victoria.
Public Library.

New Plymouth.

Polynesian Society.

Ottawa.

Geological Survey of Canada.

Perth.

Colonial Secretary's Office.

Simla.

Director General of Archaeology.

Singapore.

Straits Branch of the Royal Asiatic Society.

Toronto.

Canadian Institute.

FRANKRIJK.

Havre.

Société de Géographie Commerciale.

Parijs.

Institut National de France.
Société Asiatique
Société d' Anthropologie.
Société Ethnographique.
Société de Géographie.
Société de Géographie Commerciale.
Musée Guimet.
Ecole spéciale des langues orientales vivantes.

Tours.

Société de Géographie.

FRANSCHE KOLONIËN.

Hanoi.

Ecole française d' Extrême-Orient.

Saigon.

Société des études indo-chinoises.

Tananarive.

Académie Malgache.

ITALIË.

Modena.

Accademia delle Scienze, Lettere ed Arti.

Rome.

Accademia Reale dei Lincei.
Reale Società Geografica Italiana.

Turijn.

Accademia delle Scienze.

JAPAN.

Tokio.

College of Sciences, Imperial University.
Deutsche Gesellschaft für Natur- und Völkerkunde Ost-Asiens.

Yokohama.

Asiatic Society of Japan.

MEXICO.

Mexico.

Sociedad de geografia y estadistica.

NOORD-AMERIKA.

Berkeley.

University of California.

Boston.

American Academy of Arts and Sciences.

Chicago.

Field Museum of Natural History.
University of Chicago Libraries.

Newhaven.

American Criental Society.
Yale University Library.

New York.

American Geographical Society.
Academy of Sciences.

Philadelphia.

Numismatic and Antiquarian Society.

Washington.

Library of Congress.
Smithsonian Institution, Bureau of American Ethnology.

NOORWEGEN.

Kristiania.

Videnskabs Selskab.

OOSTENRIJK.

Krakau.

Académie des Sciences de Cracovie.

Praag.

Königlich Böhmische Gesellschaft der Wissenschaften.

Weenen.

Kaiserliche Akademie der Wissenschaften.
Anthropologisch-Ethnographische Abteilung des K. K. naturhistorischen Hofmuseums.
Orientalisches Museum.
K. K. Oesterreichisches Handelsmuseum.
Anthropologische Gesellschaft.
K. K. Geographische Gesellschaft.
Wissenschaftlicher Club.

PHILIPPIJNEN.

Manila.

Ethnological Survey (Bureau of Science).

PORTUGAL.

Lissabon.

Sociedade de Geographia.

RUSLAND.

Petrograd.

Académie impériale des Sciences de Russie.
Société impériale russe de Géographie.

SIAM.

Bangkok.

Vajiraṇāna National Library.

URUGUAY.

Montevideo.

Museo de Historia Natural.

ZWEDEN

Gothenburg.

Kongl. Vetenskaps och Vitterhets Samhallet.

Upsala.

Universitetets Bibliothek.
Kongl. humaniska Vetenskaps-Samfundet.

BIJLAGE X.

LIJST

DER LEDEN VAN HET BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN

op 1 JANUARI 1918.

Beschermheer:

Z. EXC. Mr. J P. GRAAF VAN LIMBURG-STIRUM,
Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië.

Directie.

W. J. Coenen, voorzitter.
Dr. G. A. J Hazeu, onder-voorzitter.
J. P. Moquette, conservator van het munt-, penning- en zegelkabinet.
V. Zimmermann, penningmeester.
Mr. Dr. W. M. G. Schumann.
Dr. H. Djajadiningrat, Conservator der handschriften-verzameling.
Dr. F. D. K. Bosch, conservator van het oudheidkundig museum.
P. J. Ott de Vries.
Mr. K F. Creutzberg.
P. de Roo de la Faille.
Dr. B. J. O. Schrieke, conservator van het ethnographisch museum.

Eereleden.

Mr. J. H. Abendanon, den Haag.
Dr. N. Adriani, de Bildt bij Utrecht.
Prof. Mr. L. W. C. van den Berg, Delft.

H. D. H. Bosboom, den Haag.
G. C. E. van Daalen, den Haag.
W. B. van Goor, den Haag.
Dr. F. de Haan, Weltevreden.
A. W. F. Idenburg, 's-Gravenhage.
R. A. A. Kromo Djojo Adinegoro, Modjokerto
F. A. Liefrinck, den Haag.
Mr. H. A. Lorentz, Vogelensang.
Mr. J. C. Mulock Houwer, Bandoeng.
Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis, Leiden.
J. W. van Nouhuijs, Rotterdam.
Mr. J. G. Pott, den Haag.
Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje, Leiden.
Dr. R. D. M. Verbeek, den Haag.
J. W. IJzerman, den Haag.

Correspondeerende Leden.

Prins Roland Bonaparte, Parijs.
Dr. Renw. Brandstetter, Luzern.
Dr. J. Burgess, Edinburgh.
A. Cabaton, Parijs.
J. C Chailley-Bert, Parijs.
D. Clive Day, New-Haven.
S. Coolsma, Apeldoorn.
Dr. A. Ehrenfeld, Weenen.
G. Ferrand, Parijs.
Prof. Dr. J. J. M. de Groot, Berlijn.
Dr. B. Hagen, Frankfurt a/M.
Dr. E. Hultzsch, Halle.
Prof. Dr. C. M. Kan, Utrecht.
Dr. H. ten Kate, Kobe.
Prof. Dr. Jos. Kohler, Berlijn.
Prof. Dr. A. Maass, Berlijn.
A. Marre, Vaucresson.
A. Meulemans, Brussel.
Dr. E. Modigliani, Florence.

Prof. C. Poensen, den Haag.
Prof. Dr. F. L. Pullé, Bologna.
G. P. Rouffaer, den Haag.
Prof. Dr. H. Schuchardt, Graz.
Rajah Sourindro Mohun Tagore, Calcutta.
Prof. Mr. S. M. Steinmetz, Amsterdam.

Buitengewone Leden.

P. V. van Stein Callenfels, Gedong Sanga bij Ambarawa.
J. F. de Corte, Meester Cornelis.
T. van Erp, den Haag.
O. L. Helfrich, Wageningen.
J. Knebel, Bandoeng.
Dr. Alb. C. Kruyt, Posso.
H. L. Leydie Melville, Weltevreden.
R. M. Mangkoedimedjo, Jogjakarta.
P. J. Perquin, Blitar.
R. Ng. Poerbatjaraka, Weltevreden.
J. A. T. Schwarz, Soerabaja.
W. H. Sundermann, Honnef.
C. W. J. Wenneker, Moentilan.

Gewone Leden.

J. van Aalst, Soerabaja
Abdur Rahman, London.
R. Mohamad Achmad, Batavia.
J. Admiraal, Weltevreden.
A. Ph. van Aken, Tapă Toean, Atjeh.
Mr. N. A. M. van Aken, Lawang.
P. A. Mohamad Djamaloedin Aloeda, Cheribon.
E. H. Carpentier Alting, Weltevreden.
D. Bakker, Jogjakarta.
Chas. Berlin, Semarang
C. L. van der Bel, Blitar.

K. F. van den Berg, Weltevreden.
W. F. van Beuningen, Weltevreden.
Biliton-Maatschappij, Tandjoeng Pandan.
A. G. Böseken, Dlanggoe, Klaten.
A. H. G. Blokzeyl, Plosso, Djombang.
Dr. C W. Th. Baron van Boetzelaer van Dubbeldam, Weltevreden.
W. C. Bonebakker, Amsterdam.
Mej. W. J. Bosch, Jogjakarta.
Dr. J. Bosscha, Taloen, Pengalengan, Bandoeng.
K. A. R. Bosscha, Malabar, Pengalengan, Bandoeng.
A. Braam, Sadarèhè, Madjalengka.
D. A. F. Brautigam, Palembang.
Mr. W. W. Brouwer, Soerakarta.
W. de Cock Buning, Weltevreden.
H. M. [de] la Chapelle, Weltevreden.
Societeit Concordia, Weltevreden.
Ed. F. W. Croese van Vinkeveen, kali Gambang, Blitar.
P. F. Dahler, Weltevreden.
H. Th. Damsté, den Haag.
F. M Delfos, Hilversum.
R. A. A. Achmad Djajadiningrat, Serang.
J. G. Dom, Tjebongan, Jogjakarta.
A. Doup, Sarolangoen, Djambi.
H. van Eck, Bonthain.
H. J. H. Ehrencron, Weltevreden.
Sir Charles Eliot, Hongkong.
L. Engel, Weltevreden.
A. J. N. Engelenberg. Pangkalpinang.
Th. B. A. Faubel, Soerabaja.
W. Fruin-Mees, Weltevreden.
Mr. A. A. Galestin, Weltevreden
P. Gediking, Weltevreden.
E. J. Gentis, Soerabaja.
Mr. J. Gerritzen, Weltevreden
E. van Ghert, Soerabaja.

S. G. Ginsel, Karimondjawa, Japara.
G. B. Gloyne, Semarang.
Mej. Dr. M. E. Lulius van Goor, Weltevreden.
Jhr. Mr. A. C. D. de Graeff, Weltevreden
Mr. P. Chr. Groenemeyer, Weltevreden.
Hauw Tek Kong, Batavia.
Mr. C. W. Baron van Heeckeren, Semarang.
A. M. Hens, Bandjermasin.
Hoofdredactie Nieuwe Courant, Semarang.
W. H. Hoogland, Bandoeng.
D. J. N. van der Hoop, Pamanoekan, Soebang.
L. J. Husselman, Sekadau, W. Borneo.
P. A. Hijnekamp, Grissee.
Mr. H. A. Idema, Sampang.
Mr. H. 's Jacob, Weltevreden.
F. James, Bandoeng.
A. W. Jansz, Weltevreden.
G. W. R. van Zijll de Jong, Lawang.
J. Jongejans, Tandjong Seilor, Boeloengan, O. Borneo.
F. J. Junius, Benkoelen.
H. H. Kan, Weltevreden.
T. T. Kan, Weltevreden.
Kantoor voor Chineesche Zaken, Batavia.
J. Kats, Depok.
R. E. Kerkhoven, Gamboeng bij Bandoeng.
R. A. Kern, Modjokerto
H. Ketner, Asahan.
R. M. A. Koesoemo Joedho Soemiodo, Ponorogo.
M. C. Koning, Weltevreden.
A. C. Koorenhof, Serang.
S. Koperberg, Semarang.
C. H. Kothe, Djombang.
W. F. J. Kroon, Menado.
A. H. N. Kruysboom, Weltevreden.
Ch R. Krijgsman, Sindangwangi, Tjitjalengka.
B. ter Kuile, Soerabaja.

J. H. Kuneman, Badek, Kediri.
D. van Hinloopen Labberton, Weltevreden.
Mr. N. M. Lebret, Kedawoeng, Pasoeroean.
G. Liebl, Wlingi.
Mr. W. de Loos, Madioen.
Mgr. E. S. Luypen, Weltevreden.
J. M. Masset, Paré-Paré, Celebes.
Mr. H. M. Meertens, Weltevreden.
Ch. M. Mioulet, Simpang-Ampat, Serdang.
J. L. Moens, Weltevreden.
R. A. M. Mooy, Soebang.
O. F. Muller von Czernicki, Wonopringi.
F. Neumann, Bandoeng.
R. M. T. A. Koesoemo Oetoyo, Japara.
L. C. Ouwerling, Moeara Tewe, Kandangan, Borneo.
K. Peereboom, Pasoeroean.
G. A. Pieper, Batavia.
L. M. F. Plate, Painan, Sumatra's Wk.
H. Maclaine Pont, De Bildt, bij Utrecht.
Mr. A. J. G. Maclaine Pont, Weltevreden.
B. N. Powell, Soerabaja.
Mr. J. D. Pijper, Weltevreden.
Mr. H. H. Reyers, Batavia.
S. J. Rikkers, Jogjakarta.
Dr. D. A. Rinkes, Weltevreden.
Dr. Ph. S. van Ronkel, den Haag.
W. van Rossen, Weltevreden.
L. Sand, Pagilarang, Pekalongan.
L. H. van 't Sant, Weltevreden.
R. A. Sasra di Ningrat, Soerakarta.
H. J. Schmidt, Meulaboh, Atjeh.
E. E. W. G. Schröder, Manokwari, N.-Guinea.
H. F. Schröder, Poerwokerto.
J. Bakker Schut, Paree.
J. G. Schuuring, Rotterdam.
J. H. Schuijt, Weltevreden.

R. A. A. Salmon Salam Soeria di Ningrat, Cheribon.
E. P. Stadler, Buitenzorg.
F. G. Stammann, Proempang, Pekalongan.
F. W. Stapel, Bandoeng.
H. E. Steinmetz, Weltevreden.
J. A. Stoop, 's-Gravenhage.
J. F. Stutterheim, Paree.
L. P. L. van der Tas, Weltevreden.
Mr. Th. Thomas, Weltevreden.
Mr. C. H. van Traa, Djember.
P. W. M. Trap, Weltevreden.
Dr. H. van der Veen, Rante Pao, Midden-Celebes.
N. M. C. Verwey Mejan, Weltevreden.
J. J. de Vink, Weltevreden.
H. A. Voet, Temanggoeng.
H. Vogel, Lausanne.
Dr. W. Th. de Vogel, Weltevreden.
J. J. de Vos tot Nederveen Cappel, Singaradja.
L. van Vuuren, Weltevreden.
F. A. Th. Warnecke, Semarang.
J. M. Wassink, Kebajoran.
A. Wattendorff, Randoeagoeng.
Dr. F. Weber, Bandoeng.
H. E. Taylor Weber, Tasikmalaja.
F. L. C. Weehuizen, Weltevreden.
H. C. Westendorp, Kroewoek, Wlingi.
W. F. Winckel, Tjibeber.
J. W. White, Magelang.
N. A. Wymenga, Weltevreden.
E. A. Zeilinga, Weltevreden.

De namen der Buitengewone Leden (art. 6 en 7) van de nieuwe Statuten (1918) zijn vermeld op bladz. 165.

Alphabetisch Register.